

Rövidtávú munkaerő-piaci prognózis – 2017

Budapest, 2016. november

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A tanulmány alapjául szolgáló adatfelvételre a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet együttműködésében került sor. A kutatás finanszírozását az MKIK GVI és az MKIK között 2016. február 17-én kötött szerződés biztosította, amely a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal között NFA-KA-NGM-1/2015 számon megkötött szerződés 4.1./X. pontja teljesítéséhez kapcsolódik.

A tanulmányt írták:

Benkő Zsuzsanna (gyakornok, GVI)
Hajdu Miklós (elemző, GVI)
Kónya Viktória (gyakornok, GVI)
Makó Ágnes (elemző, GVI)
Nábelek Fruzsina (elemző, GVI)
Nyíró Zsanna (elemző, GVI)

A kutatás terepmunkáját és az adatok feldolgozását irányította:
Hajdu Miklós (elemző, GVI)

Kutatásvezető:

Tóth István János (tudományos főmunkatárs, MTA KRTK KTI,
ügyvezető, MKIK GVI)
e-mail: toth.istvanjanos@krtk.mta.hu

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Budapest

A kézirat lezárva: 2016. november 21.

Cím: MKIK GVI
1034 Budapest, Bécsi út 120.
Tel: 235-05-84
Fax: 235-07-13
e-mail: gvi@gvi.hu
internet: <http://www.gvi.hu/>

Tartalom

Tartalom	3
Ábrák, táblák jegyzéke	5
Összefoglaló	9
Bevezetés	16
1. Makrogazdasági helyzet	17
1.1. Kilátások és kockázatok	17
1.2. Nemzetközi kitekintés	28
1.3. Makrogazdasági trendek Magyarországon.....	34
2. Vállalkozások üzleti helyzete és várakozásai	46
2.1. Az elmúlt években tapasztalt folyamatok	46
2.2. Az optimista várakozásokkal bíró vállalatok jellemzői.....	52
2.3. Területi egyenlőtlenségek	54
3. 2017-ben várható munkaerő-kereslet	55
3.1. Létszámvárakozások a foglalkoztatási egyenlegmutató alapján	56
3.2. Létszámvárakozások 2017-re.....	61
4. A foglalkoztatás jellemzői	67
4.1. Nem teljes munkaidős foglalkoztatás	68
4.2. Határozott idejű foglalkoztatás.....	71
4.3. Külföldiek foglalkoztatása	73
4.4. Pályakezdők foglalkoztatása	75
4.5. Egyszerűsített foglalkoztatás.....	77
4.6. Kölcsönvett munkaerő foglalkoztatása.....	79
5. Toborzási nehézségek	81
5.1. Az elmúlt években tapasztalt folyamatok	81
5.2. A toborzási nehézség elemi összetevői	84
1. Melléklet: Az előrejelzés módszertana	86
M1.1. A kérdőíves vállalati létszám-előrejelzésekkel kapcsolatos dilemmák	86
M1.2. A modell ismertetése	88
2. Melléklet: Vállalkozások üzleti helyzete és kilátásai – elemi eloszlások	104
M2.1. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, tárgyév	104
M2.2. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, következő év.....	109
M2.3. Elemi összefüggések: Rendelésállomány	114

M2.4. Elemi összefüggések: Beruházási volumen	119
M2.5. Elemi összefüggések: Termelési volumen	124
3. Melléklet: Regressziós modellek együtthatói.....	129
4. Melléklet: A minta alapvető eloszlásai	132
5. Melléklet: A kutatás kérdőíve.....	134

Ábrák, táblák jegyzéke

V1. ábra: A GDP változása a válság kezdetéhez képest a válság kezdete óta eltelt negyedévekben	10
V2. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúra Mutató alakulása, 1998-2016.....	11
V3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése	12
V4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe (előző év azonos időszaka:100%) és a foglalkoztatottak száma a 15-64 éves népességben (ezer fő), 2003 – 2016. II. negyedév	13
V5. ábra: Az alkalmazásban állók létszámának változása, 2008-2016, százalék (az előző év azonos időszaka: 100,0)	14
V6. ábra: Az üzleti helyzetet és foglalkoztatást leíró vállalati egyenlegmutatók alakulása	14
V7. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2017-ben	15
1.1.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei az Amerikai Egyesült Államokban, százalék, 2000 – 2016. III. negyedév	19
1.1.2. ábra: Az Amerikai Egyesült Államok ipari termelésének volumenindexei, szezonálisan kiigazított negyedéves adatok, százalék (előző negyedév=100%), 2000 – 2016. III. negyedév.....	20
1.1.3. ábra: A Philadelphia Fed-index és a New York Fed-index alakulása, 2001. július – 2016. október	21
1.1.4. tábla: A fejezetben olvasható gazdasági előrejelzések	22
1.1.5. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998-2016	26
1.1.6. ábra: A GKI konjunktúraindex és összetevői (fogyasztói bizalmi index és üzleti bizalmi index), 1996 – 2016. október	27
1.2.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei Németországban, Franciaországban és az EU-28 tagállamokban, százalék (előző év azonos időszaka=100%), 1996-2016 III. negyedév	29
1.2.2. ábra: Németország, Franciaország és az EU-28 tagállamok ipari termelésének volumenindexei, szezonálisan kiigazított negyedéves adatok, 2000-2016 II. negyedév (százalék, 100% = előző év azonos időszaka)	31
1.2.3. ábra: Az üzleti bizalom megítélése Németországban* és Franciaországban**, 2001–2016. október	33
1.3.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe (előző év azonos időszaka:100%) és a foglalkoztatottak száma (ezer fő), 2003 – 2016. II. negyedév.....	35
1.3.2. ábra: Az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresetének változása a versenyszférában és a költségvetésben (előző év = 100%), 2001-2015.....	37
1.3.3. ábra: Az alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2016 II. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka: 100,0).....	38
1.3.4. ábra: A versenyszférában alkalmazásban állók létszámának változása gazdasági ágak szerint, 2008-2016 II. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka = 100,0)	39
1.3.5. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexei, szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatok, százalék (előző év azonos időszaka: 100%) 2000-2016 III. negyedév	41
1.3.6. ábra: A GDP változása a válság kezdetéhez képest (2008 első negyedév=100%), 2008-2016....	42

1.3.7. ábra: A beruházások és a feldolgozóipari beruházások volumenindexe (az előző év azonos időszaka: 100%), 2003 – 2016 III. negyedév.....	43
1.3.8. ábra: Az ipari termelés és értékesítés volumenindexei (az előző év azonos időszaka=100%), 2003–2016. szeptember.....	44
1.3.9. ábra: A külkereskedelmi termékforgalom volumenindexei (az előző év azonos időszaka=100%), 2007–2016 II. negyedév	45
2.1.1. ábra: Az üzleti helyzetet leíró mutatók (tárgyév, következő év)	47
2.1.2. ábra: Üzleti helyzet megítélése és várakozások teljessége	48
2.1.3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése	49
2.1.4. ábra: Az üzleti klíma megítélése gazdasági áganként.....	51
2.2.1. ábra: Az optimista várakozások összetevői – gazdasági tevékenység szerint	53
2.3.1. ábra: A jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatók értékei – megyei bontásban	54
3.1. tábla: A foglalkoztatás várható alakulását kifejező mérőszámok	55
3.1.1. ábra: A tárgyévre és a következő évre vonatkozó egyenlegmutató	57
3.1.2. tábla: Foglalkoztatási várakozások 2017 – vállalati egyenlegmutató	58
3.1.3. ábra: A létszám-növekedési várakozások összetevői	59
3.1.4. ábra: Munkaerő-kereslet foglalkoztatási csoportonként 2016-2017.....	61
3.2.1. tábla: Vállalati létszám-várakozások, tények és becslések éves bontásban.....	62
3.2.1. ábra: Vállalati létszám-várakozások, tények és becslések 2011-2015	64
3.2.2. tábla: Vállalati létszám-várakozások, tények és becslések éves bontásban.....	64
3.2.2. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2017-ben	65
3.2.3. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2016-ban – gazdasági ágak szerint	66
3.2.4. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2017-ben – exporttevékenység szerint	66
4.1.1. ábra: A nem teljes foglalkoztatást leíró mutatók	69
4.1.2. táblázat: A jövőbeli nem teljes munkaidős foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban	70
4.2.1. ábra: A határozott idejű foglalkoztatást leíró mutatók	71
4.2.2. táblázat: A jövőbeli határozott idejű foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban	72
4.3.1. ábra Külföldiek foglalkoztatását leíró mutatók	73
4.3.2. táblázat: A külföldiek jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban..	74
4.4.1. ábra Pályakezdők foglalkoztatását leíró mutatók.....	75
4.4.2. ábra: Pályakezdők jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban	76
4.5.1. ábra Az egyszerűsített foglalkoztatását leíró mutatók.....	77
4.5.2. ábra: A jövőbeli egyszerűsített foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban	78
4.6.1. ábra Kölcsönvett munkaerő foglalkoztatását leíró mutatók	79

4.6.2. ábra: Kölcsönvett munkaerő jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban	80
5.1.1. ábra Toborzási nehézséget érzékelő cégek arányának alakulása	81
5.1.2. ábra Munkaerőhiányt / szakember-hiányt érzékelő cégek arányának alakulása a GVI Féléves Konjunktúra felvételének eredményei szerint.....	82
5.1.3. ábra Munkaerőhiányt és szakember-hiányt érzékelő cégek arányának alakulása a Kopint-TÁRKI Konjunktúrajelentésének eredményei szerint	83
5.1.4. ábra Toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya munkaköri csoportok szerint.....	83
5.2.1. ábra A toborzási nehézség elemi összetevői	84
M1.1.1. tábla: Vállalati létszám-várakozások, tények és becslések éves bontásban.....	86
M1.2.1. tábla: A minta részletezése	88
M1.2.2. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása.....	89
M1.2.3. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása évenként	90
M1.2.4. tábla: A modell bemeneti változói	92
M1.2.5. tábla: A modell illeszkedésének néhány alapvető mérőszáma	93
M1.2.6. tábla: A modell együtthatói	94
M1.2.7. ábra: Vállalati létszám-várakozások, tények és becslések 2011-2015	102
M1.2.8. tábla: Vállalati létszám-várakozások, tények és becslések éves bontásban.....	103
M2.1.1. tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint, 2010-2016 (%)	104
M2.1.2. tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása a cégek tulajdoni háttere szerint, 2010-2016 (%)	105
M2.1.3. tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint, 2010-2016 (%)	106
M2.1.4 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésnek alakulása export tevékenység szerint, 2010-2016 (%)	107
M2.1.5 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása régió szerint, 2010-2016 (%).....	108
M2.2.1 tábla: A következő évre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2010-2016 (%).....	109
M2.2.2 tábla: A következő évre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2010-2016 (%).....	110
M2.2.3 tábla:A következő évre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2010-2016 (%).....	111
M2.2.4 tábla: A következő évre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása export tevékenység szerint 2010-2016 (%)	112
M2.2.5 tábla: A következő évre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2010-2016 (%)	113
M2.3.1 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása vállalatméret szerint, 2010-2016 (%).....	114
M2.3.2 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása tulajdonforma szerint, 2010-2016 (%) ..	115

M2.3.3 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása gazdasági ágak szerint, 2010-2016 (%) .	116
M2.3.4 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása export tevékenység szerint, 2010-2016 (%)	117
M2.3.5 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása régiók szerint, 2010-2016 (%).....	118
M2.4.1 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2010-2016 (%)	119
M2.4.2 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2010-2016 (%)	120
M2.4.3 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2010-2016 (%)	121
M2.4.4 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása export tevékenység szerint, 2010-2016 (%)	122
M2.4.5 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása régiók szerint, 2010-2016 (%)	123
M2.5.1 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2010-2016 (%) ..	124
M2.5.2 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2010-2016 (%) .	125
M2.5.3 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2010-2016 (%)	126
M2.5.4 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása export tevékenység szerint, 2010-2016 (%)	127
M2.5.5 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása régiók szerint, 2010-2016 (%)	128
M3.2. tábla: Létszámbővítő várakozásokat leíró regressziós modell.....	130
M3.3. tábla: A toborzási nehézségeket jelző vállalatokat leíró regressziós modell.....	131
M4.1 tábla: A súlyozatlan minta eloszlása tulajdoni háttér szerint, 2016	132
M4.2. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása gazdasági ág szerint, 2016	132
M4.3. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása az export aránya szerint, 2016.....	133
M4.4. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása vállalatméret szerint, 2016.....	133
M4.5. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása régió szerint, 2016	133

Összefoglaló

Az adatfelvétel

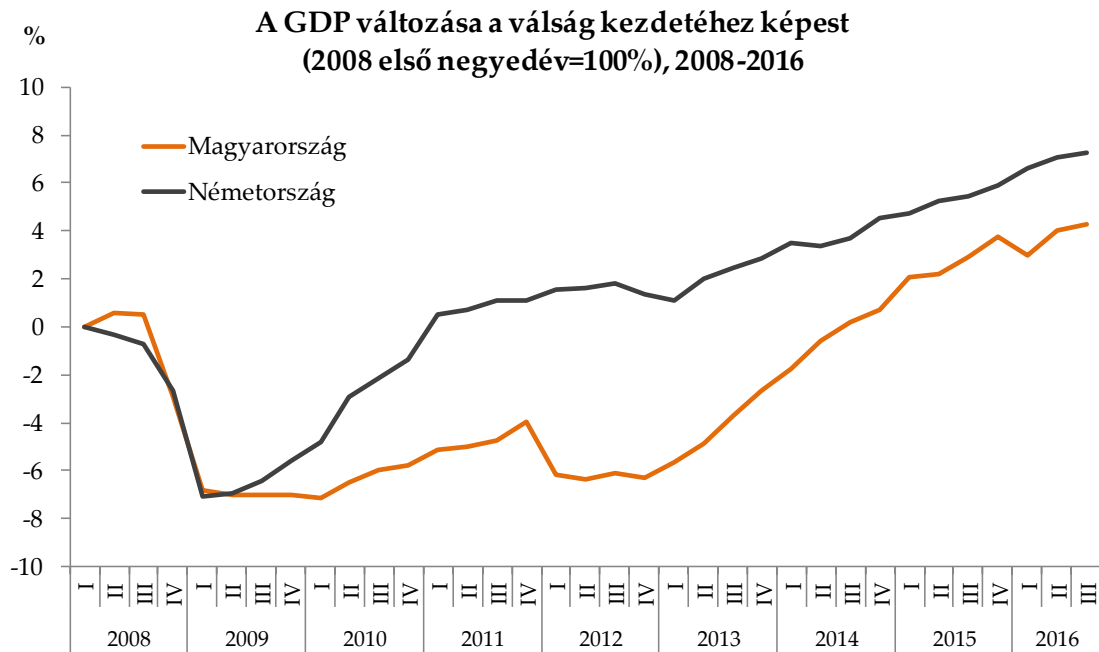
2016 szeptember-október során került sor a Nemzetgazdasági Minisztérium és az MKIK Gazdaság és Vállalkozáskutató Nonprofit kft. „Rövidtávú munkaerő-piaci prognózis” kutatásának 2016. évi adatfelvételére, amelynek során a megyei kormányhivatalok és az MKIK GVI munkatársai 6835 cég vezetőjét kérdezték meg a munkaerő iránti jelenlegi és várható keresletükről. Ez Magyarországon a legnagyobb vállalati felvétel, amely a cégek várható munkaerő keresletére és üzleti várakozásaira vonatkozó vizsgálatok között. A tanulmányban közölt eredmények reprezentatívnak tekinthetőek a vállalatok földrajzi elhelyezkedése és gazdasági águk együttes eloszlása és ezen belül létszámuk szerint. Az alábbiakban e kutatás eredményeit ismertetjük úgy, hogy azokat összevetjük más adatforrások, becslések idevágó adataival.

Üzleti helyzet

A magyar gazdaság 2013-ban kilábalta a recessziós időszakból és 2,1 százalékkal növekedett. A 2014-es év rég nem látott növekedést hozott a GDP-ben: 4 százalékos bővülés következett be a megelőző évhez képest. 2015-ben továbbra is számottevő, 3,1 százalékos gyorsulást mutattak az adatok. 2016-ban gyengült a növekedés üteme: az első negyedévben 0,9 százalékkal, a második negyedévben 1,9 százalékkal, a harmadik negyedévben pedig 1,4 százalékkal nőtt a hazai össztermék az előző év megfelelő időszakaihoz képest.

A gazdasági válság hatását a legszemléletesebben úgy ábrázolhatjuk, ha a GDP negyedéves változását a válság kezdetének időpontjához képest figyeljük meg. A VI. ábra a válság magyar, illetve német gazdaságra gyakorolt hatását hasonlítja össze egymással a fenti módon. Az ábrán jól megfigyelhető, hogy a válságból való kilábalás sokkal lassabb volt a magyar gazdaság esetében, mint a magyar gazdaság első számú exportpiacát jelentő német gazdaságban. Egyrészt a magyar válság mélyebb volt, mint a német, másrészt a kilábalás is később kezdődött meg, mint Németországban. Miközben a visszaesés szinte teljes egészében ugyanolyan sebességgel és mértékkel érintette a két gazdaságot, addig a fordulópon után, 2009 első negyedévében a német gazdaság jóval gyorsabban és nagyobb mértékben kapott erőre, mint a magyar. 2010 második félévétől kezdve egyre inkább elszakadt egymástól a két gazdaságban a válság előtti szintre való visszakapaszkodás üteme. A német gazdaság 2011 elején már visszatért a válság előtti szintre és azóta szinte töretlenül növekszik tovább, a magyar gazdaság azonban elhúzódó recesszióba került és csak 2015 második negyedévében érte el a válság előtti szintet. Bár a magyar ipari növekedés motorja továbbra is az ipari export és ezen belül a Németországba irányuló export, a magyar cégek nem tudták teljes egészében kiaknázni a német fellendülést, a kereslet, és ezen belül az importkereslet növekedését.

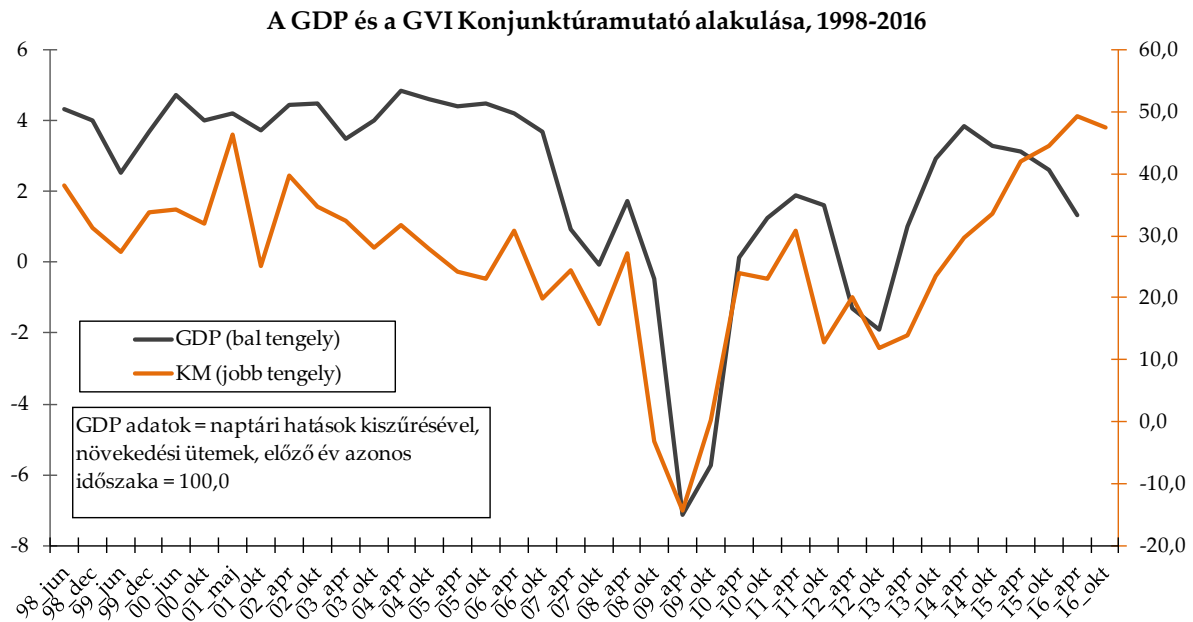
V1. ábra: A GDP változása a válság kezdetéhez képest a válság kezdete óta eltelt negyedévekben

Forrás: KSH, Destatis

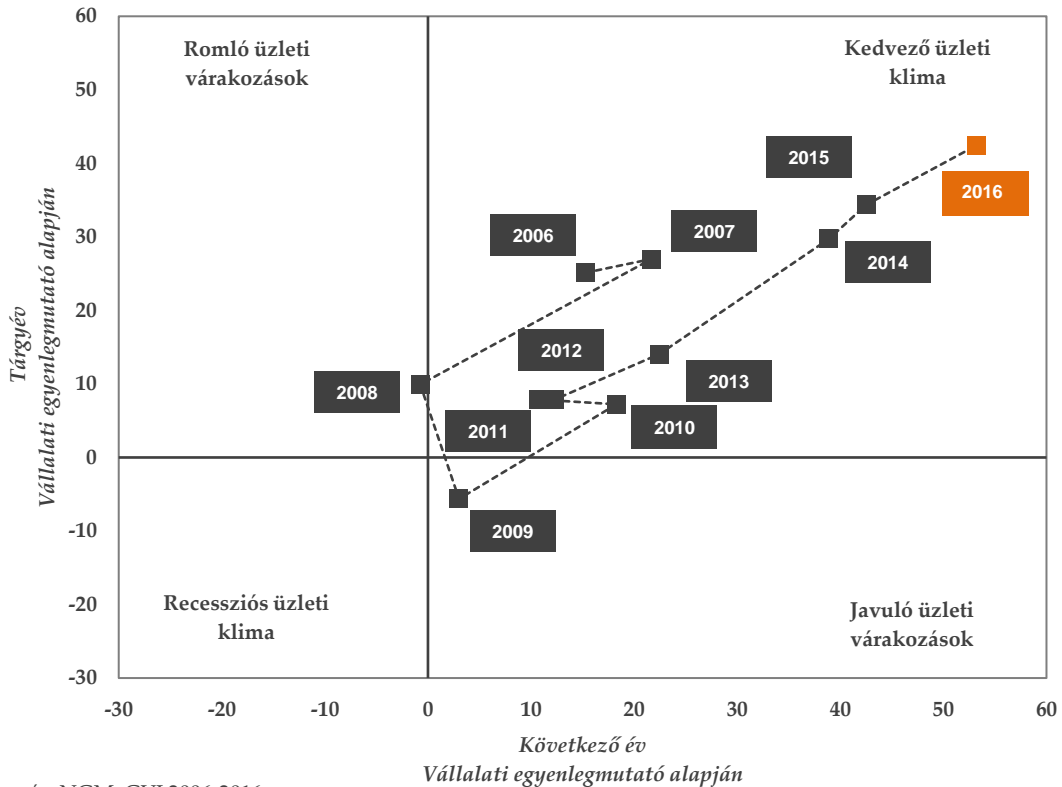
A GVI 2015. októberi konjunktúra-felvételének eredményei szerint a GVI konjunktúramutató értéke az áprilisi +49 pontról 2016 októberre +48 pontra csökkent, amely a második legmagasabb érték a felvétel kezdete, 1998 óta (lásd a V2. ábrát). A vállalkozások továbbra is nagyon kedvezőnek ítélik meg a jelenlegi üzleti klímát, de a 2012 októbere óta tartó javuló tendencia megtörni látszik. Ennek oka az lehet, hogy a beruházásokra, különösen az építési beruházásokra, a jövedelmi helyzetre, valamint a rendelésállomány alakulására vonatkozó várakozások némileg pesszimistábbakká váltak. A bizonytalansági mutató értéke egy ponttal nőtt az áprilisi értékhez képest, jelenleg 48 ponton áll. Ez utóbbi arra utal, hogy a magyar vállalkozások körében gyakorlatilag nem változott a tendenciák megítélésének egyöntetűsége a legutóbbi adatfelvételhez képest.

V2. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúra Mutató alakulása, 1998-2016

A 2017-re vonatkozó rövidtávú munkaerő-piaci előrejelzés szerint a vállalatok szubjektív üzleti helyzet-értékezése a tavaly bekövetkezett pozitív elmozdulást követően tovább javult. Az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke 44 pont – azaz 44 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, akik inkább kedvezően ítélik meg üzleti helyzetüket, azokkal szemben, akik kedvezőtlenül. A 2017-re vonatkozó üzleti várakozások optimistábbak, mint az elmúlt években bármikor a jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke 54 pont. Az optimizmus visszavezethető az egyéb gazdasági szolgáltatást nyújtó, az idegenforgalom és a vendéglátás, a pénzügyi tevékenységek és a kereskedelem területén tevékenykedő, illetve külföldi tulajdonban álló, és exportáló vállalatok várakozásaira.

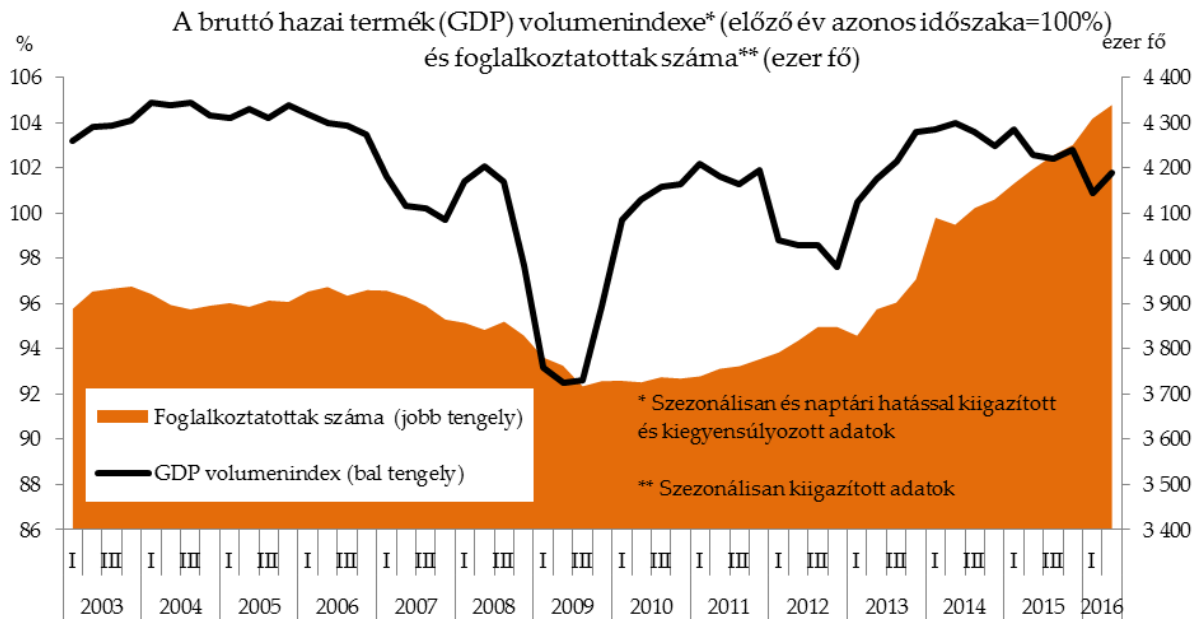
V3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése

Létszámváltozások a versenyszférában

A foglalkoztatottak száma 2010 első felében növekedett, majd ez a kedvező tendencia megtört és enyhe csökkenésnek adta át a helyét. 2011-ben a GDP növekedése lassulni kezdett, a foglalkoztatottak száma pedig kis mértékben nőtt. 2012-ben a gazdaság visszasüllyedt a recesszióba, a GDP egész évben folyamatosan csökkent, a foglalkoztatottak száma pedig a közfoglalkoztatottak számának gyors növekedése következtében megugrott és visszatért a válság előtti szintre. 2013 második negyedétől fogva a GDP lassan emelkedett, a foglalkoztatás pedig – szintén a közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt – tovább nőtt. A tendencia folytatása 2014-ben és 2015-ben is jól megfigyelhető. 2016 első két negyedében a GDP növekedési üteme lelassult, a foglalkoztatottak száma pedig továbbra is folyamatosan emelkedett.

V4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe (előző év azonos időszaka:100%) és a foglalkoztatottak száma a 15-64 éves népességben (ezer fő), 2003 – 2016. II. negyedév

A versenyszférában alkalmazásban állók létszáma a 2008-as igen enyhe növekedés után 2009 folyamán a gazdasági válság hatására jelentős, közel 9 százalékos visszaesést mutatott. 2010-ben a csökkenés üteme lassulni kezdett, majd az év második felében már 3 százalék körüli növekedést tapasztaltunk, így az év egészében stagnált a versenyszféra alkalmazottainak létszáma. 2011-ben a növekedési ütem gyengült, az év egészében 1,2 százalékos bővülést mutattak az adatok. 2012-ben 2,6 százalékos volt a versenyszférában alkalmazásban állók számának visszaesése, 2013-ban ez 0,4 százalékra mérséklődött. 2014-ben 2,7 százalékkal emelkedett az alkalmazásban állók száma, 2015-ben pedig 3,3 százalékos volt a bővülés. 2016-ban is folytatódott ez a tendencia: az első negyedévben 3,5, a másodikban pedig 3,9 százalékkal nőtt a versenyszférában foglalkoztatottak száma.

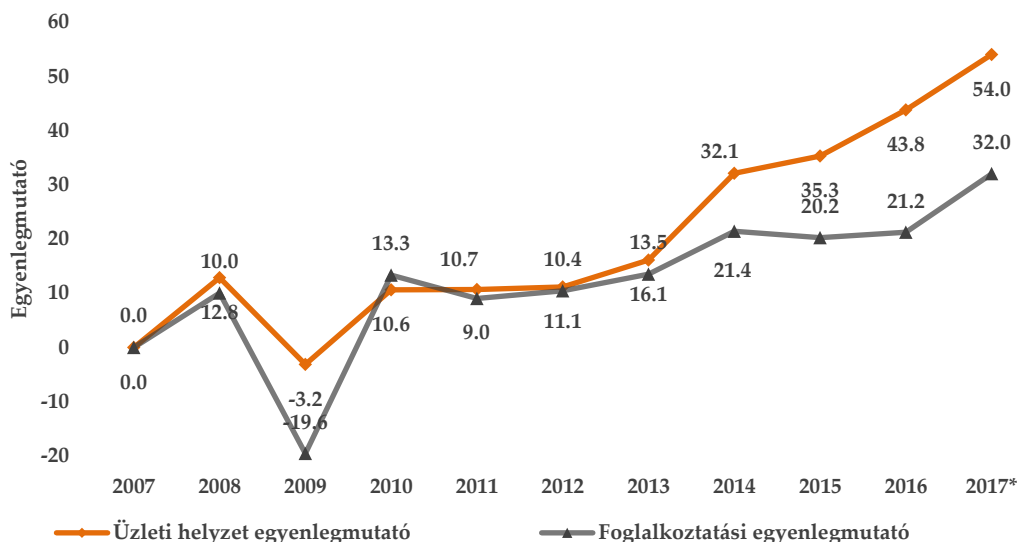
**V5. ábra: Az alkalmazásban állók létszámának változása, 2008-2016, százalék
(az előző év azonos időszaka: 100,0)**

Forrás: KSH

Az idei Rövidtávú Munkaerő-piaci Előrejelzés szerint 2016-ban 21 százalékponttal több vállalat bővítette létszámát, mint amennyi csökkentette – ugyanez az arány 2015-ben 20 százalékpont volt. A 2017-es évre a vállalati egyenlegmutató 32 pontos értéket vesz fel – 32 százalékpontos többségen vannak létszám-bővítést tervező vállalatok a létszámleépítőkkel szemben. A foglalkoztatásra vonatkozó javuló tendenciák kevésbé bizonyulnak erősnek, mint ami az üzleti helyzet javulásánál megfigyelhető.

V6. ábra: Az üzleti helyzetet és foglalkoztatást leíró vállalati egyenlegmutatók alakulása

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

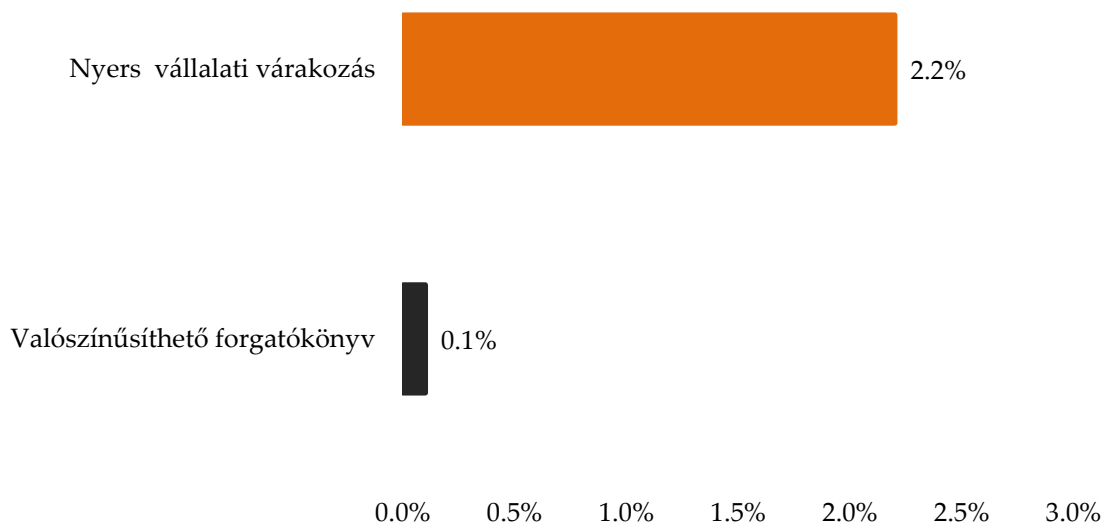
*a 2017. évi értékek a vállalati várakozásokon alapulnak

Forrás: NGM, GVI 2007-2016

Az adatfelvétel nyers adatai szerint az általában túlzott optimizmust kifejező vállalatok válasza alapján 2,2 százalékpontos növekedés várható a foglalkoztatásban, amivel szemben – a GVI korrekciója szerint – inkább 0,1 százalékpontos stagnálás valószínűsíthető. A korrigált becslés szerint a kereskedelemben 6,1 százalékponttal, az építőiparban 3,1 százalékponttal, a mezőgazdaságban pedig 4,2 százalékponttal csökkenhet az alkalmazásban állók száma. Ezzel szemben a gazdasági szolgáltatás területén 3,7 százalékpontos, az iparvállalatok körében pedig 1 százalékpontos növekedést prognosztizálunk. Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy az ipar terén a legkedvezőbbek a nyers vállalati várakozások, továbbá azt is, hogy a nyers vállalati várakozások a mezőgazdaságon kívül minden ágazatban létszámbővítésre utalnak. A korrigált előrejelzésünk szerint a döntően exportra dolgozó vállalati körben 1,5 százalékpontos növekedést valószínűsítünk 2017-ben a foglalkoztatást tekintve.

V7. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2017-ben

Forrás: NGM GVI (n=2008)

Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok

Bevezetés

A tanulmány a hazai munkaerő-piac legnagyobb reprezentatív felmérés-sorozatának legújabb eredményeit tartalmazza, amelyben 6835 cég vezetőjének a foglalkoztatásra, a cég üzleti helyzetére, valamint a cég jövőre vonatkozó kilátásaira vonatkozó válaszait rögzítettük és elemezzük. Az eredmények reprezentatívnak tekinthetők földrajzi elhelyezkedés és gazdasági ág együttes eloszlása és ezen belül létszám szerint. A kutatás megvalósulása több száz szakértő munkájának gyümölcse, akik az adatfelvétel előkészítésében, az adatfelvétel terepmunkájában, az adatok rögzítésében, feldolgozásában és elemzésében vettek részt, illetve készítették az adatfelvételt támogató számítástechnikai fejlesztéseket.

A munkaerő-piac rövid távon várható folyamatainak felmérésére irányuló vizsgálsorozat története a rendszerváltást követő évekre nyúlik vissza, amely változó tartalommal és kutatási, adatfelvételi koncepcióval ugyan, de már a '90-es évek elejétől a munkaerő-piac helyzetére és várható folyamataira vonatkozó elemzések meghatározó adatforrásának számított és számít. E vizsgálsorozat újabb állomásaként 2016. szeptember 7-e és október 14-e között kilencedik alkalommal került sor a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) és az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) együttműködésében a versenyszektor rövid távú gazdasági kilátásait előrejelző, és munkaerő-piaci döntéseit felmérő vállalati empirikus vizsgálatra.

1. Makrogazdasági helyzet

A fejezet a nemzetközi és a magyar gazdasági helyzet legfontosabb jellemzőit vázolja fel, különös tekintettel a 2008-2009-es gazdasági válság hosszabb távú hatásaira, az európai gazdaságok 2012-es recessziójára és az azóta eltelt időszak folyamataira, valamint a közeljövő várható tendenciáira. Ezt azért tartjuk fontosnak, mert a mindenkori európai gazdasági helyzet közvetlen és erős hatást gyakorol a magyar munkaerőpiacra, így annak folyamatait csak tágabb gazdasági kontextusba helyezve érthetjük meg igazán.

A „Kilátások és kockázatok” című alfejezetben a világgazdaság várható közeljövőbeli folyamatait vázoljuk fel a legfrissebb, az EU-ra és Magyarországra vonatkozó előrejelzések eredményeinek segítségével, valamint hazai vállalati felmérések eredményeit ismertetjük, mely által a magyar versenyszféra üzleti helyzetéről és várható kilátásairól is képet kapunk. A „Nemzetközi kitekintés” című alfejezetben az EU, valamint Németország és Franciaország gazdaságának helyzetébe nyerünk betekintést makrogazdasági mutatókon és a legjelentősebb európai gazdaságkutató intézetek vállalati felméréseiből származó adatokon keresztül. A „Makrogazdasági trendek Magyarországon” című alfejezet a magyar gazdaság elmúlt évekbeli tendenciáit foglalja össze a legfontosabb makrogazdasági mutatók bemutatásával.

1.1. Kilátások és kockázatok

Az alábbi alfejezetben azt vázoljuk fel, hogy a legfrissebb előrejelzések szerint milyen gazdasági tendenciákra számíthatunk a következő évben. A világgazdaság közeljövőben várható folyamatainak vizsgálatakor kikerülhetetlen az USA gazdasági helyzetének rövid áttekintése a globális gazdaságra gyakorolt jelentős hatása miatt. Emellett összefoglaljuk az Európai Bizottság és egyes vezető gazdaságkutató szervezetek, valamint hitelminősítő intézetek előrejelzéseit mind az EU és az euróövezet, mind pedig Magyarország gazdaságára vonatkozóan. Ezután két hazai vállalati felmérés legfrissebb eredményeit is ismertetjük, mely a magyar versenyszféra jelenlegi üzleti helyzetéről és várható kilátásairól ad képet.

Főbb megállapítások

Az Európai Bizottság prognózisa szerint az Európai Unió és az euróövezet gazdaságának növekedését továbbra is elősegíti néhány kedvező feltétel, mint például az olajárak, az euróárfolyam és a finanszírozási költségek alakulása, melyek fellendítik az exportot és a lakossági fogyasztást. A beruházásokat azonban egyes tagállamokban visszaveti a gazdasági és politikai bizonytalanság, holott a fellendülés stabilizálásához ezek növekedése is elengedhetetlen lenne. Az uniós GDP-növekedés várhatóan enyhén gyorsulni fog, 2016-ra 1,9 százalékos, 2017-re 2 százalékos fellendülést várnak a szakértők.

Az IMF legfrissebb regionális elemzése szerint Magyarországon 2016-ban 2 százalékkal nő a bruttó hazai termék (GDP), ami jövőre 2,5 százalékra gyorsulhat. Ez

régiókn többi országának adatai között a legalacsonyabb bővülési ütem. 2016 őszén mind a Standard & Poor's, mind a Moody's nemzetközi hitelminősítő intézet visszaemelte Magyarországot a befektetésre ajánlott kategóriába. A döntést elsősorban a javuló költségvetési, külső sérülékenységi és növekedési kilátásokkal indokolták. A Pénzügykutató Zrt. prognózisa szerint a hazai gazdaságot jellemző egyensúlyi mutatók kedvezőek, de Magyarország számára komoly problémát jelenthet az uniós forrásoktól való függőség. A Kopint-Tárki konjunktúrajelentése szerint a magyar gazdaság idei, 2,2 százalékos körüli növekedését 2017-ben kissé erősebb, 2,7 százalékos bővülés követheti.

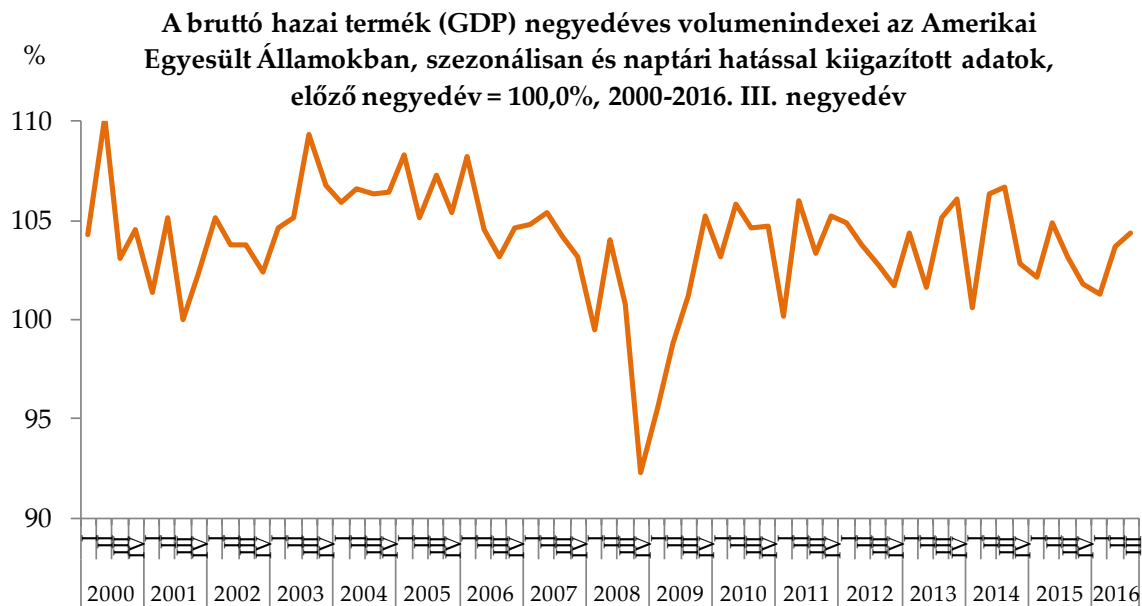
A GVI konjunktúramutatójának 2016-os értékei azt jelzik, hogy a hazai vállalkozások továbbra is nagyon kedvezőnek ítélik meg az üzleti klímát, de a 2012 októbere óta tartó javuló tendencia megtörni látszik. Ennek oka az lehet, hogy a beruházásokra, a jövedelmi helyzetre, valamint a rendelésállomány alakulására vonatkozó várakozások némileg pesszimistábbakká váltak.

Az Egyesült Államok gazdasági helyzetének főbb jellemzői

A világgazdasági válság az Egyesült Államokból indult ki, így először ott érezte hatását. 2008 utolsó negyedében az USA bruttó hazai terméke (GDP) jelentős, 7,7 százalékos csökkenést mutatott, mely azelőtt utoljára az 1980-as években fordult elő. A visszaesés 2009 első felében fokozatosan mérséklődött, a harmadik negyedévben pedig már 1,2 százalékos növekedést mutattak az adatok. Ez a negyedik negyedévben 5,2 százalékosra gyorsult, így az év egészében csak 2,0 százalékos visszaesést tapasztaltunk. 2010 első negyedében 3,2 százalékosra lassult a növekedési ütem, az év további részében azonban 4 százalékos felett volt a bővülés, az egész évben 3,8 százalékosat érve el. 2011-ben az Egyesült Államok gazdasága továbbra is tartotta ezt a bővülési ütemet (3,7 százalékos), majd 2012-ben 4,1 százalékosra gyorsult az éves GDP-növekedés, amit 2013-ban lassulás követett (3,3 százalékos). 2014-ben újra 4 százalékos felett volt az éves GDP-bővülés (4,2 százalékos), 2015-ben azonban csak 3,7 százalékosat ért el. 2016 első negyedében 1,3 százalékos növekedési ütem jellemezte az amerikai gazdaságot, a második negyedévben 3,7 százalékkal nőtt a GDP, a harmadik negyedévben pedig már 4,4 százalékos fellendülést ért el (lásd az 1.1.1. ábrát).¹

¹Forrás: <http://www.bea.gov/national/index.htm#gdp>

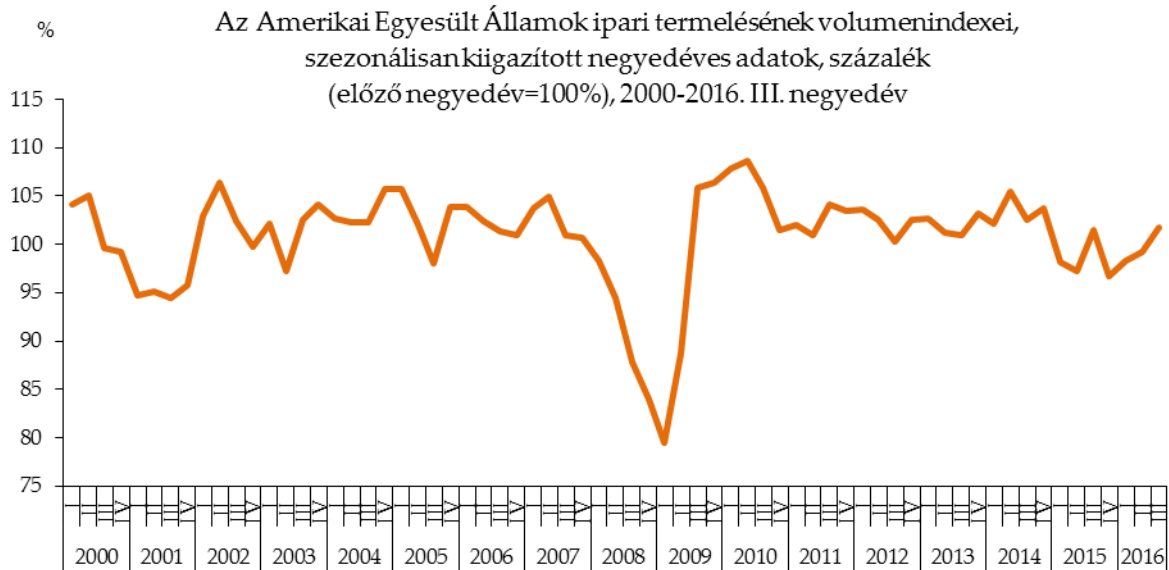
1.1.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei az Amerikai Egyesült Államokban, százalék, 2000 – 2016. III. negyedév

Forrás: www.bea.gov

Az USA ipari termelése a válság során 11 százalékos visszaesést szenvedett el 2009-ben, de azóta folyamatosan növekedést mutat. 2013-ban az éves ipari termelési volumen 1,9 százalékkal haladta meg az előző évi eredményt, 2014-ben pedig 2,9 százalékkal. 2015 első félévében 2009 óta először ismét csökkent az ipari termelési volumen (az első negyedévben 2, a másodikban 3 százalékkal), a harmadik negyedévben 1,5 százalékkal nőtt, majd az év végén 3,3 százalékkal csökkent. Az éves adat összességében nagyon enyhe bővülést mutatott (0,3 százalék). Az idei év első két negyedévében az ipari termelés volumene ismét csökkent, 1,7, illetve 0,8 százalékkal. A volumenindex a harmadik negyedévben 1,8 százalékos növekedést mutatott (lásd az 1.1.2. ábrát).

1.1.2. ábra: Az Amerikai Egyesült Államok ipari termelésének volumenindexei, szezonálisan kiigazított negyedéves adatok, százalék (előző negyedév=100%), 2000 – 2016. III. negyedév

Forrás: www.federalreserve.gov

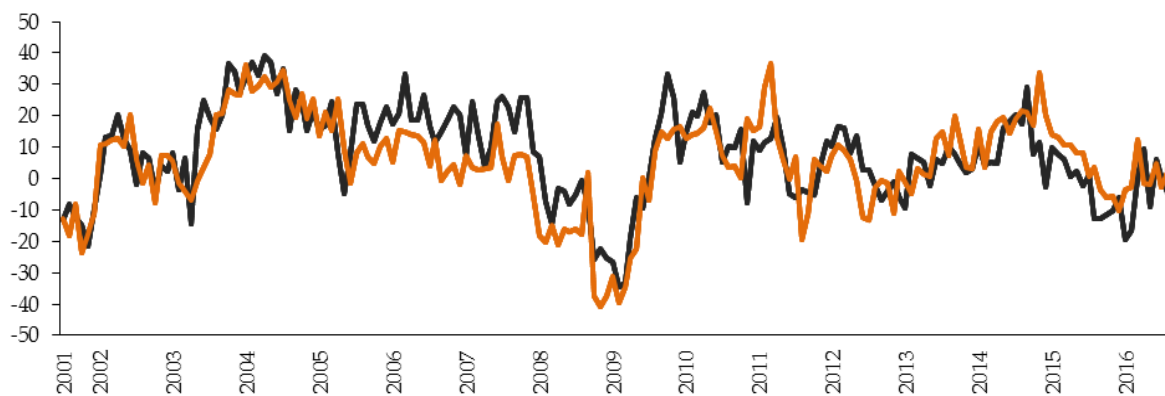
A Philadelphia Fed-index, mely az amerikai feldolgozóipari vállalatok üzleti kilátásairól ad képet, 2008 novemberében érte el sokéves mélypontját. A feldolgozóipari aktivitás indexe ekkor -39,6 pontra zuhant – ilyen alacsony értékre 1990 óta nem volt példa. 2009 folyamán jelentős mértékben javult az index értéke, augusztustól pedig már elérte a pozitív értéktartományt. 2010-ben és 2011-ben jelentős mértékben emelkedett az index értéke, csúcspontját 2011 márciusában érte el (36,6 pont) de ezután ismét meredeken zuhanni kezdett és 2011 júniusában újfent negatív értéket vett fel, augusztusban pedig -19,6 pontos mélypontra esett vissza. 2011 végén és 2012 első három hónapjában emelkedést mutattak az adatok, 2012 májusától 2013 májusáig azonban újfent a negatív tartományba került a mutató. 2013 második felében növekedést mutatott az adatsor, mely 2014-ben is folytatódott és az év végére 33,6 pontot ért el. 2015 folyamán csökkenést mutatott a Philadelphia Fed-index értéke és szeptemberben a negatív tartományba került. 2016-ban enyhe javulásnak lehettünk tanúi, de a pozitív tartományt csak augusztusban érte el az index (lásd az 1.1.3. ábrát).

A New York-i Fed-index, mely szintén a feldolgozóipari folyamatok állapotát írja le, már 2008 februárjában (még a válság kirobbanása előtt) visszaesést jelzett és a negatív tartományba került. A válság hatása 2008 októberében érződött először a mutatón, amikor is egyetlen hónap alatt 17,2 pontot zuhant az értéke. A mélypontot (-35,09 pont) 2009 februárjában érte el, ezután viszonylag gyors növekedésnek indult, és 2009 júliusában már pozitív értéket (1,08 pont) vett fel. 2009 őszén folytatódott a növekvő tendencia, de az év végén zuhanásszerű, 21 pontos csökkenést figyelhettünk meg. 2010 elején újra növekedést mutatott az index, de az év második felében ismét folyamatos visszaesést tapasztaltunk. 2010 decemberétől 2011 áprilisáig ismét emelkedett az index értéke, de ezt öt hónapos csökkenés követte, így az index átkerült

a negatív tartományba. 2012 első negyedében újra számottevő emelkedést mutattak az adatok, de a második felévben ismét jelentős visszaesésnek lehettünk tanúi, így az index a negatív értéktartományba került. 2013-ban az index szinte minden hónapban a pozitív tartományban maradt, de év végére jelentősen csökkent az értéke. A 2014-es év egészében magas értéket mutattak az adatok, az index szeptemberben 29,2 pontot ért el, amire 2009 októbere óta nem volt példa. 2015-ben visszaesett a mutató értéke és az év második felében a negatív tartományba került. 2016 elején -19,4 pontos mélypontra érkezett az indexérték, az év további hónapjaiban pedig ingadozást mutatott, de a negatív tartományt nem hagyta el tartósan (lásd az 1.1.3. ábrát).

1.1.3. ábra: A Philadelphia Fed-index és a New York Fed-index alakulása, 2001. július – 2016. október

A Philadelphia Fed-index és a New York Fed-index alakulása,
2001. július - 2016. október

Forrás: www.newyorkfed.org; www.philadelphiafed.org

— New York Fed-index
— Philadelphia Fed-index

Az alábbiakban felhasznált gazdasági előrejelzések adatait foglaljuk össze az 1.1.4. táblázatban.

1.1.4. tábla: A fejezetben olvasható gazdasági előrejelzések

Előrejelző szervezet	Földrajzi térség	Indikátorok
Európai Bizottság	EU-28, eurózóna, Magyarország	GDP, foglalkoztatottság, munkanélküliség, infláció, államháztartási hiány
OECD	eurózóna, Magyarország	GDP
IMF	eurózóna, Magyarország	GDP
Conference Board	eurózóna, Magyarország	GDP
JP Morgan	eurózóna	GDP
Standard & Poor's	Magyarország	GDP
Moody's	Magyarország	GDP
Pénzügykutató Zrt.	Magyarország	GDP
Kopint-Tárki	eurózóna, Magyarország	GDP, beruházások, külkereskedelmi mérleg, költségvetési hiány, államadósság
GKI	Magyarország	GDP, ipari termelés, beruházások, üzleti bizalmi index
GVI	Magyarország	üzleti bizalmi index

Az Európai Unió gazdasági helyzetére vonatkozó előrejelzések

A magyar gazdaságra erősen hat az Európai Unió többi országának gazdasága, a magyar exportban és importban jelentős szerepet játszanak ezen országok. Ezért a magyar gazdaságra vonatkozó előrejelzéseket mindenképpen az Unióra vonatkozó prognózisok áttekintésével érdemes kezdeni. Az alábbiakban az Európai Bizottság és gazdaságkutató intézetek előrejelzését foglaljuk össze, majd áttérünk a Magyarországra vonatkozó elemzésekre.

Az Európai Bizottság 2016. őszi gazdasági előrejelzése² szerint az Európai Unió és az euróövezet gazdaságának növekedését továbbra is elősegíti néhány kedvező feltétel, mint például az olajárak, az euróárfolyam és a finanszírozási költségek alakulása, melyek fellendítik az exportot és a lakossági fogyasztást. A gazdasági növekedés elég erős volt az utóbbi években ahhoz, hogy jelentősen csökkenjen a munkanélküliség, a beruházásokat azonban egyes tagállamokban visszaveti a gazdasági és politikai bizonytalanság, holott a fellendülés stabilizálásához a beruházások növekedése is elengedhetetlen lenne.

Az euróövezet GDP-növekedése a 2015-ös 1,6 százalékról 2016-ban várhatóan enyhén gyorsulni fog (1,7 százalékra, az egész EU-ban 1,9 százalékra), mely kissé alacsonyabb, mint az előző prognózisban előrejelzett érték. A szakértők úgy látják, hogy a globális gazdasági fellendülés pozitív hatásait az eurózóna gazdaságai 2016-ban és 2017-ben fogják megérezni. Az egyes tagállamokban végbevitt strukturális reformok is javítani fogják a növekedési adatokat. A fogyasztás és a beruházások várható fellendülése,

² Forrás: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2016_winter/overview_en.pdf

valamint az enyhülő finanszírozási feltételek 2017-ben 1,9 százalékos növekedést tesznek valószínűvé az eurózónában és 2 százalékosat az EU-ban.

A mérsékelt ütemű gazdasági növekedés hatására az euróövezet munkaerő-piaci helyzete is javult, és a foglalkoztatási ráta növekedési üteme enyhén felgyorsult, 2015-ben így már 1,1 százalékos volt. A kutatók a gazdasági aktivitás növekedése, a javuló üzleti bizalom és a magasabb tőkefelhalmozás következtében az idei és a jövő évre is hasonló ütemet várnak. A rugalmasabb munkaerőpiac és a kismértékű béremelés szintén elősegíti a foglalkoztatottság növekedését. A munkanélküliségi ráták várhatóan tovább ereszkednek, de kisebb ütemben, mint az elmúlt évben. Az előrejelzés szerint a munkanélküliség a 2015-ös 11 százalékról 2016-ban 10,5 százalékra (az egész EU-ban 9 százalékra), 2017-ben pedig 10,2 százalékra (az egész EU-ban 8,7 százalékra) fog mérséklődni az euróövezetben, mely majdnem minden tagállamban érzékelhető lesz, de a leginkább a munkaerő-piaci reformokat végrehajtókban (Spanyolország, Portugália, Ciprus, Írország).

Az euróövezetben az előrejelzés időszakában az infláció a 2015-ös 0 százalékról várhatóan növekedni fog: 2016-ban 0,5 százalékos lesz, 2017-re pedig eléri az 1,5 százalékot. (Az egész EU-ban a megfelelő adatok: 0,5, illetve 1,6 százalék.)

Az államháztartási hiány csökkenése folytatódik, de várhatóan az eddigieknél némileg alacsonyabb ütemben. Az előrejelzés szerint az államháztartási hiány 2015-ben a GDP 2,2 százaléka volt az euróövezetben, ez pedig 2016-ra 1,9 százalékra, 2017-re pedig 1,6 százalékra esik vissza (az egész EU-ban rendre 2,2 százalék, illetve 1,8 százalék), míg a GDP-arányos adósságráta 91,3 százalék lesz 2017-ben.

Az OECD rontotta az eurózóna növekedésére vonatkozó előrejelzését. 2016 nyarán³ még 1,7 százalékos növekedést prognosztizáltak 2016-ra és 1,8 százalékosat 2017-re. Az őszi előrejelzés⁴ már csak 1,5 (2016), illetve 1,4 százalékos (2017) növekedést vár az euróövezet gazdaságára, emellett a globális gazdasági lassulás veszélyeire is felhívja a figyelmet.

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) az eurózónában 2016-ra 1,6 százalékos, 2017-re pedig 1,4 százalékos növekedésre számít.⁵

A Conference Board előrejelzése szerint⁶ az euróövezet 2016-ban 1,5 százalékos, 2017-ben pedig 1,4 százalékos növekedést ér el.

A JP Morgan londoni elemzőcég szakértői 2016-ra vonatkozóan 1,5 százalékos, 2017-re pedig 1,25 százalékos GDP-növekedést várnak az eurózónában.⁷

³ Forrás: <http://www.oecd.org/eco/outlook/Pages%20from%20OECD-Economic-Outlook-June-2016-summary-of-projections-2.pdf>

⁴ Forrás: <http://www.oecd.org/economy/oecd-warns-weak-trade-and-financial-distortions-damage-global-growth-prospects.htm>

⁵ Forrás: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2016/update/02/pdf/0716.pdf>

⁶ Forrás: <https://www.conference-board.org/data/globaloutlook/>

⁷ Forrás: <https://am.jpmorgan.com/gi/getdoc/1383387336117>

A Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt. 2016. őszi konjunktúrajelentése⁸ szerint az euróövezet GDP-növekedése jövőre is erőtlen marad, főként a kedvezőtlen beruházási adatok miatt. Az előrejelzés szerint a Brexit negatív hatása elsősorban a beruházási döntések elhalasztásán és az exporttevékenység kisebb mértékű bővülésén keresztül jelentkezhethet. A jelenlegi információk alapján az intézet az euróövezetben 2016-ban 1,6 százalékos GDP-bővülésre számít, ami jövőre 1,2 százalékra mérséklődhet.

Magyarország gazdasági helyzetére vonatkozó előrejelzések

Az Európai Bizottság 2016. őszi gazdasági előrejelzése⁹ szerint a magyar gazdasági növekedés fő hajtóereje 2016-ban a lakossági fogyasztás volt a személyjödelemadó-csökkentés következtében. A 2016-os GDP-adatot 2,1 százalékosra becsülik, mely 2017-ben 2,5 százalékosra nőhet. A prognózis a munkanélküliség további csökkenésére és enyhén növekvő inflációra (2016-ban 1,7 százalék) számít. A költségvetési hiányt – a hivatalos célt túlteljesítve – 2 százalékosra becsülik 2016-ra.

Az OECD előrejelzése¹⁰ szerint a magyar gazdasági növekedés 2016-ban lassulhat (1,6 százalék) az EU strukturális alapok új ciklusának kezdete miatt, de 2017-re gyorsulást (3,1 százalék) várnak. A lakossági fogyasztás a prognózis szerint stabilan növekedni fog, a foglalkoztatás pedig – részben a közmunkaprogram miatt – tovább bővül.

Az IMF legfrissebb regionális elemzése¹¹ szerint Magyarországon 2016-ban 2 százalékkal nő a bruttó hazai termék (GDP), ami jövőre 2,5 százalékra gyorsulhat. Ez elmarad a kelet-közép-európai régiós átlagtól (2016-ban 2,8, jövőre 3 százalék) és régióink többi országának adatai között is a legalacsonyabb bővülési ütem.

A Standard & Poor's nemzetközi hitelminősítő intézet 2016 szeptemberében felminősítette Magyarországot, azaz visszaemelte a befektetésre ajánlott kategóriába. A döntést elsősorban a javuló költségvetési, külső sérülékenységi és növekedési kilátásokkal indokolták. 2016 és 2019 között átlagosan 2 százalékos növekedésre számítanak, miközben hangsúlyozzák, hogy az államadósság-ráta és a bruttó külső finanszírozási igény csökken.¹² Novemberben a Moody's hitelminősítő is visszaemelte a befektetésre ajánlott kategóriába a magyar adósságot, így mindhárom nagy hitelminősítőnél kikerültünk a bővli kategóriából.¹³ A lépés mögött három fő tényező

⁸ Forrás: <http://www.kopint-tarki.hu/wp-content/uploads/2016/09/Konjunkt%C3%BArajelent%C3%A9s-sajt%C3%B3anyag-2016.3-1.pdf>

⁹ Forrás: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2016_winter/hu_en.pdf

¹⁰ Forrás: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/economics/oecd-economic-outlook-volume-2016-issue-1/hungary_eco_outlook-v2016-1-21-en#page1

¹¹ Forrás: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/reo/2016/eur/eng/pdf/rei1116.pdf>

¹² Forrás: http://www.portfolio.hu/gazdasag/felminositette_az_sp_magyarorszagot.237484.html

¹³ Forrás:

http://www.portfolio.hu/gazdasag/mostantol_senki_nem_foghatja_ra_magyarorszagra_hogy_bovli_le_mne.239691.html

áll: a csökkenő adósságráta, a strukturális lépések, melyek segítenek elérni a 2-2,5 százalékos növekedést a következő években is, valamint a külső sérülékenységgel jelentős csökkenése.

A Conference Board előrejelzése szerint¹⁴ a magyar GDP növekedése 2016-ban 1,7, 2017-ben pedig 1,5 százalékos lesz.

A Pénzügykutató Zrt. prognózisa¹⁵ szerint az idei évet ellentmondásos folyamatok jellemzik. A beruházások drámai visszaesését részben ellensúlyozza a fogyasztás bővülése, így az idén is 2 százalékot meghaladó gazdasági növekedés várható. Az egyensúlyi mutatók is kedvezőek: jelentősen emelkedett a külkereskedelmi és a fizetésimérleg-többlet, csökkent a költségvetési hiány és az államadósság-ráta, alacsony maradt az infláció. 2016-ban így az előrejelzés szerint a GDP 2,2 százalékkal bővülhet, 2017-re pedig 3 százalékos növekedést prognosztizálnak. Mindemellett a kutatók azt is jelezték hogy Magyarország számára komoly problémát jelenthet az uniós forrásoktól való függőség.

A Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt. 2016. őszi konjunktúrajelentése¹⁶ szerint a magyar gazdaság idei, 2,2 százalékos körüli növekedését 2017-ben kissé erősebb, 2,7 százalékos bővülés követheti. Az előrejelzés szerint az idén az ipar növekedési üteme gyengébb (3 százalékos) lesz a korábban vártnál. A feldolgozóipar kilátásai nagyon jók annak ellenére, hogy a szakképzett munkaerő hiánya jelentősen és tartósan nehezíti a vállalatok termelésbővítését. A nemzetgazdasági beruházások drasztikus (a második negyedévben több mint 20 százalékos) visszaesése nagymértékben az EU-források kifizetésének átmeneti hatása. Az intézet a korábban vártnál erőteljesebb, 10 százalékos körüli visszaesést prognosztizál 2016-ra. Idén január és július között a külkereskedelmi mérleg többlete több, mint 15 százalékkal nőtt, a kutatók szerint az éves exporttöbblet valószínűsíthetően megközelítheti a 9 milliárd forintot. A 2016-ra kitűzött 2 százalékos költségvetési hiánycélt tarthatónak látják, sőt, inkább ez alatti deficitet várnak, a 2017-es hiányt pedig 2,4 százalékosra becslik. Az államadóssággal kapcsolatban a mérséklődés folytatódására számítanak, az adósságot a GDP arányában idén 74,5, jövőre pedig 73,5 százalékra prognosztizálják.

A GKI Gazdaságkutató Zrt. előrejelzése¹⁷ szerint a magyar GDP 2016-ban 2 százalékkal, 2017-ben pedig 2,7 százalékkal fog bővülni. Az ipari termelést tekintve idén 2, jövőre 3,5 százalékos növekedést várnak. A prognózis szerint a beruházások 2016-ban 10 százalékkal esnek vissza, jövőre azonban 5 százalékos bővülés várható.

2016 októberében harmincnegyedik alkalommal került sor az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) vállalati konjunktúravizsgálatára, amely több mint

¹⁴ Forrás: <https://www.conference-board.org/data/globaloutlook/>

¹⁵ Forrás:

http://penzugykutato.hu/sites/default/files/Penzugykutato_Prognozis_2016%20okt_Sajtotaj.pdf

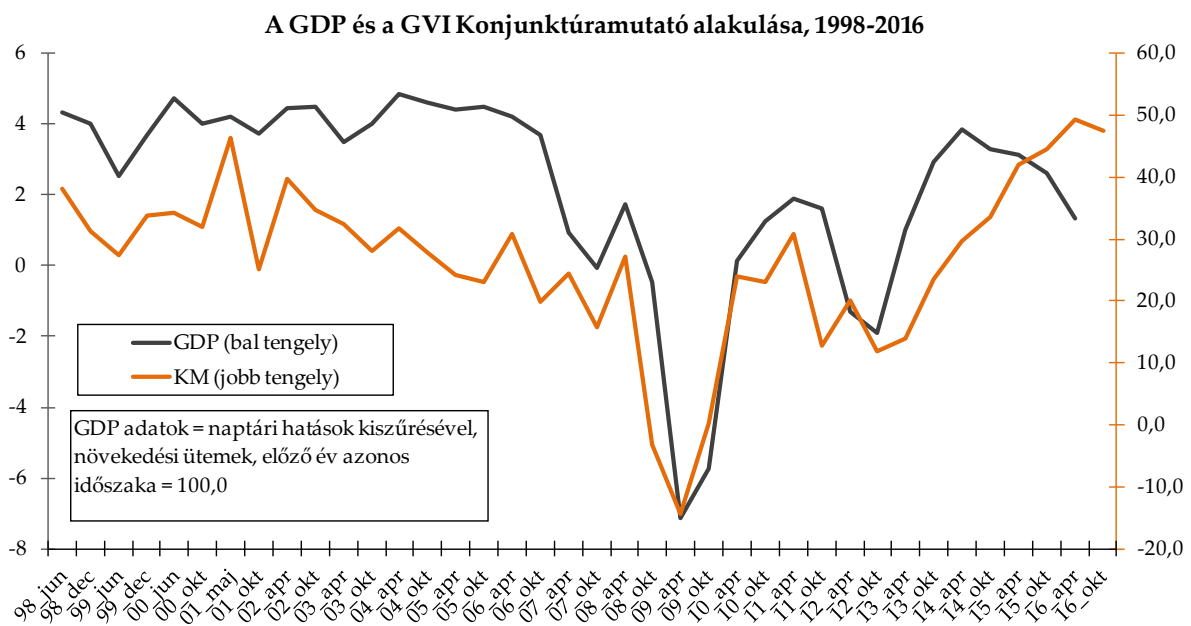
¹⁶ Forrás: <http://www.kopint-tarki.hu/wp-content/uploads/2016/09/Konjunkt%C3%BArajelent%C3%A9s-sajt%C3%B3anyag-2016.3-1.pdf>

¹⁷ <http://www.gki.hu/language/hu/2016/05/29/lassulo-novekedes-gyorsulo-fogyasztas/>

14.500 cég megkeresésével készül minden évben áprilisban és októberben, a területi kamarák közreműködésével. Idén októberben a megkeresett vállalkozások közül 3.185 cégnél töltötték ki a kérdőívet – a vizsgálat ennyi vállalatvezető válasza alapján.

A 2016. októberi adatfelvétel eredményei szerint a GVI konjunktúramutató értéke az áprilisi +49 ponttól 2016 októberre +48 pontra csökkent, amely a második legmagasabb érték a felvétel kezdete, 1998 óta (lásd az 1.1.5. ábrát). A vállalkozások továbbra is nagyon kedvezőnek ítélik meg a jelenlegi üzleti klímát, de a 2012 október óta tartó javuló tendencia megtörni látszik. Ennek oka az lehet, hogy a beruházásokra, különösen az építési beruházásokra, a jövedelmi helyzetre, valamint a rendelésállomány alakulására vonatkozó várakozások némileg pesszimistábbakká váltak. A bizonytalansági mutató értéke egy ponttal nőtt az áprilisi értékhez képest, jelenleg 48 ponton áll. Ez utóbbi arra utal, hogy a magyar vállalkozások körében gyakorlatilag nem változott a tendenciák megítélésének egyöntetűsége a legutóbbi adatfelvételhez képest.¹⁸

1.1.5. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998-2016

Forrás: GVI

A GKI Gazdaságkutató Zrt. legfrissebb, 2016. októberi felmérése szerint¹⁹ a 2016-os, szinte folyamatos csökkenés októberben is folytatódott, és a GKI konjunktúraindex értéke hároméves mélypontjára került. A felmérés szerint októberben az üzleti és a fogyasztói várakozások is romlottak. Ugyanakkor az elmúlt három évben a GKI konjunktúraindexe viszonylag szűk sávban hullámzott.

¹⁸ Forrás:

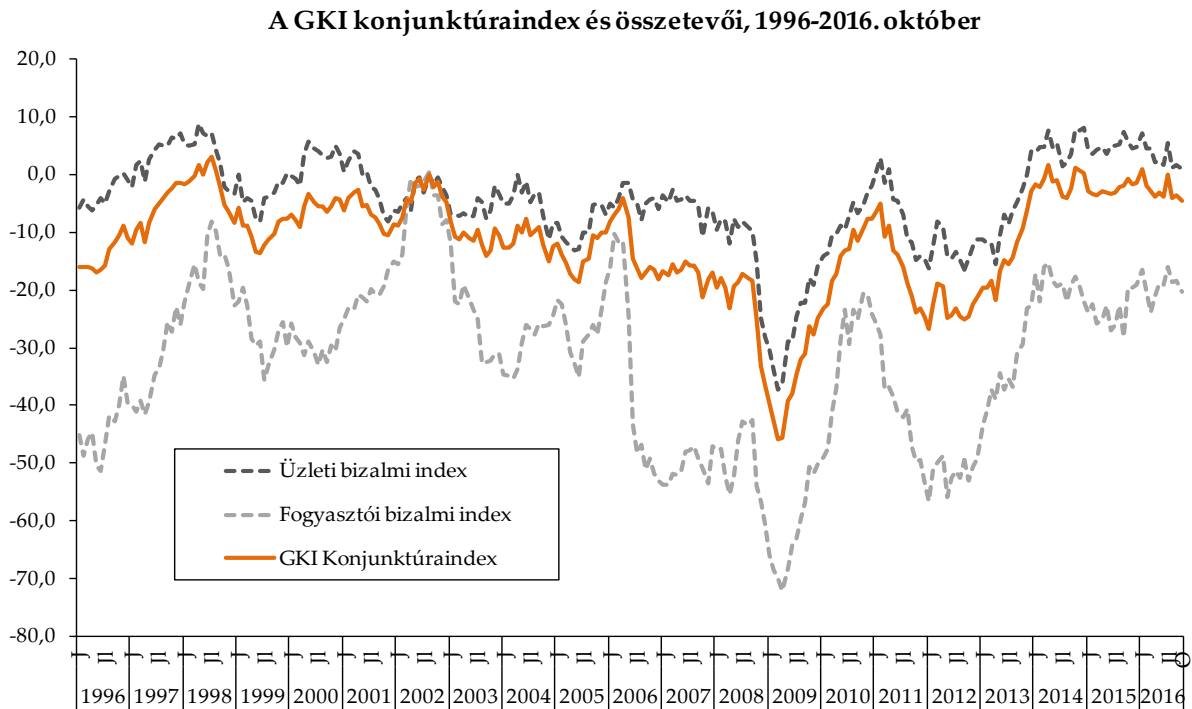
http://gvi.hu/kutatas/485/kedvezo_uzleti_helyzet_valtozatlan_varakozasok_az_mki_gvi_2016_oktoberi_vallalati_konjunktura_felvetel_eredmenyei

¹⁹ Forrás: GKI (http://www.gki.hu/wp-content/uploads/2016/10/GKI_konj_1610.pdf)

2016 októberében a kereskedelem kivételével minden ágazat bizalmi indexe mérséklődött szeptemberhez értékéhez képest. Az ipari várakozások októberi romlása nem jelentős, de a csökkenés már harmadik hónapja tart. Az építőipari bizalmi index a szeptemberi jelentős emelkedés után októberben visszaesett, a kereskedelmi bizalmi index viszont októberben is emelkedett. A foglalkoztatási szándék a kereskedelem kivételével minden ágazatban csökkenést mutatott, kissé erősödött a lakosság munkanélküliségtől való félelme is. A GKI fogyasztói bizalmi index októberben a szeptemberi stagnálást követően csökkent.

Az 1.1.6. ábrán a GKI-Erste konjunktúra-index látható, amely a fogyasztói bizalmi index és az üzleti bizalmi index súlyozott átlaga.

1.1.6. ábra: A GKI konjunktúraindexe és összetevői (fogyasztói bizalmi index és üzleti bizalmi index), 1996 – 2016. október

Forrás: www.gki.hu

1.2. Nemzetközi kitekintés

Az alábbi alfejezetben Németország, Franciaország és az EU-tagállamok gazdaságára vonatkozó előrejelzéseket tekintjük át egyrészt makrogazdasági mutatók (GDP, ipari termelés), másrészt a legnagyobb nyugat-európai gazdaságkutató intézetek (Ifo, INSEE) vállalati felméréseiből származó üzleti bizalmi indexek segítségével.

Főbb megállapítások

Az üzleti várakozásokat felmérő vállalati konjunktúramutatók, valamint a makrogazdasági mutatók tanúsága szerint a német és a francia gazdaság 2008 második felében a válság következtében óriási visszaesést szenvedett el. Bár 2009-ben és 2010-ben végbement a válságból való kilábalás és elkezdődött a válság utáni gazdasági fellendülés, 2011-ben az euróövezet válsága újfent visszavetette a nyugat-európai gazdaságok fejlődését. 2012-ben a kedvezőtlen tendencia folytatódott és az EU újra recesszióba sodródott. 2013-ban mérsékelt ütemű pozitív folyamatok kezdődtek el a nyugat-európai gazdaságokban. 2014-ben és 2015-ben az EU gazdasága gyorsuló ütemű fellendülést mutatott. 2016-ban a növekvő tendencia tovább folytatódott és a közeljövőt illető várakozások is optimizmusról tanúskodnak. Az Ifo és az INSEE konjunktúraindexei, valamint a legtöbb (GDP-re és ipari termelésre vonatkozó) makrogazdasági mutató azt jelzi előre, hogy a következő évben tovább folytatódik a mérsékelt ütemű fellendülés.

A fejlett EU-tagállamok konjunkturális helyzetéből következtethetünk arra, hogy a közeljövőben milyen kereslet várható a magyar exporttermékek iránt. Magyarország legfőbb exportpiaca az Európai Unió, ezen belül is Németország (2015-ben a magyar export 27,3 százaléka irányult Németországba, az importnak pedig 26,2 százaléka származott onnan). Az alábbiakban a legfontosabb német és francia makro-mutatókon keresztül mutatjuk be az utóbbi évek gazdasági folyamatait, valamint a müncheni Ifo gazdaságkutató intézet és a francia statisztikai hivatal (INSEE) legfrissebb elemzési eredményeit is ismertetjük.

Bruttó hazai termék (GDP)

A német bruttó hazai termék (GDP) a válság után gyors ütemű fellendülést mutatott és 2011-ben már 5 százalékos feletti negyedéves növekedést produkált. A 2012-es recessziót 2013-ban enyhe pozitív növekedés (+0,5 százalékos) követte, majd 2014-ben 1,6 százalékkal bővült a német GDP. 2015-ben újabb gyorsulásnak lehettünk tanúi: 1,7 százalékos növekedést produkált a német gazdaság.²⁰ 2016 első két negyedévében pedig közel 2 százalékos volt a bővülés (lásd az 1.2.1. ábrát).

A francia GDP már 2008-ban csaknem stagnált (0,2 százalékkal nőtt), majd 2009-ben 2,8 százalékkal esett vissza. A német adatokhoz hasonlóan Franciaország esetében is

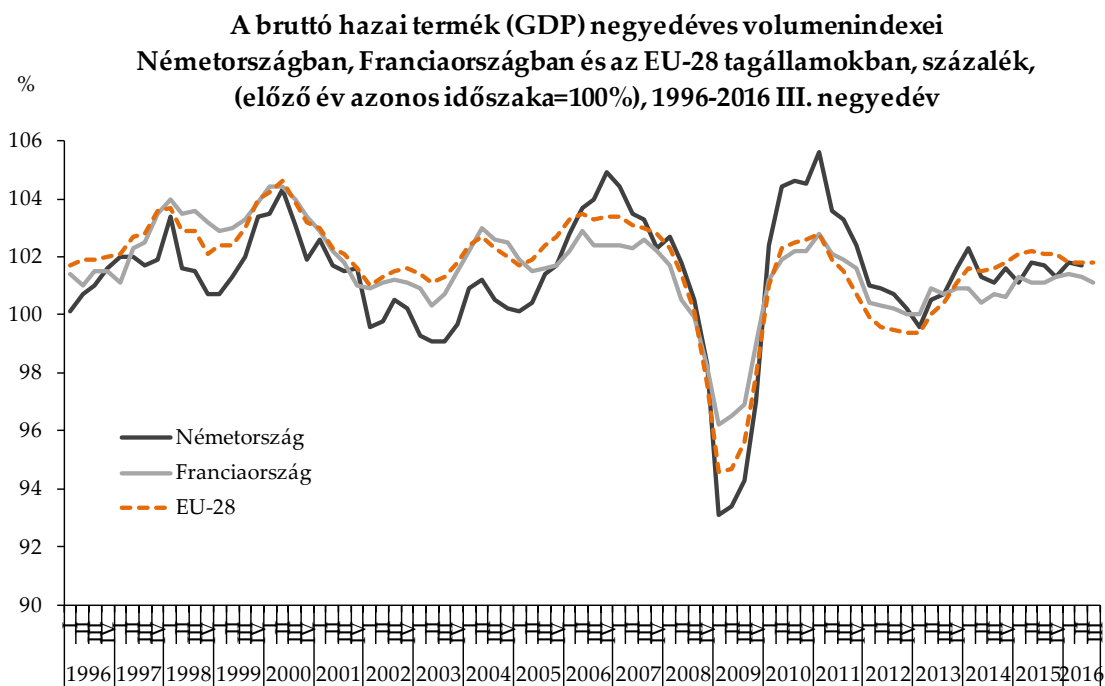
²⁰

<https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/NationalEconomyEnvironment/NationalAccounts/DomesticProduct/Tables/ImportantEconomicIndicators.html>

2010-től tapasztaljuk a fellendülést: az év egészében 3,1 százalékkal növekedett a bruttó hazai termék volumene az előző évhez képest. 2011-ben a bővülés folytatódott, az év egészében 3 százalékos növekedést tapasztaltunk, 2012-ben azonban 1,3 százalékosra esett vissza a francia GDP növekedése. 2013-ban 1,4 százalék volt az éves növekedés, 2014-ben pedig mindössze 1,2 százalék. 2015-ben 1,9 százalékra gyorsult a francia gazdaság, 2016 első három negyedévében pedig az előző év azonos időszakaihoz képest több, mint 1 százalékkal növekedett a GDP (lásd az 1.2.1. ábrát).

Ha az Európai Unió összes tagállamának átlagos bruttó hazai termékét vizsgáljuk, akkor 2013-ban enyhe, 0,2 százalékos emelkedést láthattunk. 2014-ben már 1,5 százalékos volt a növekedés, 2015-ben pedig 2,2 százalékra gyorsult fel a bővülési ütem. 2016 első három negyedévében az EU gazdasági növekedése 1,8 százalékos volt mindhárom időszakban (lásd az 1.2.1. ábrát).

1.2.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei Németországban, Franciaországban és az EU-28 tagállamokban, százalék (előző év azonos időszaka=100%), 1996-2016 III. negyedév

Forrás: Eurostat

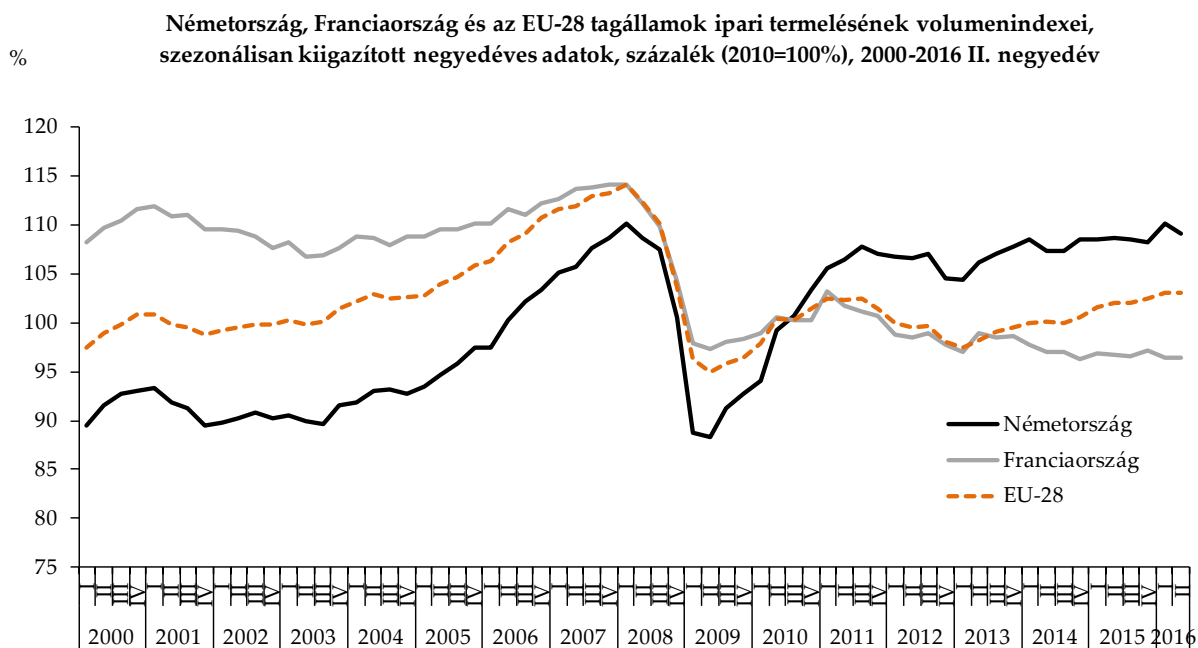
Ipari termelés

Németország ipari termelése mélyrepülésbe kezdett a gazdasági válság hatására: a 2008-ban tapasztalt stagnálás (0 százalékos éves növekedés) után 2009-ben jelentős, 15,5 százalékos visszaesés következett be 2008-hoz képest. Ezt 2010-ben nagy mértékű, 10 százalékos meghaladó fellendülés követte, mely 2011-re 7,2 százalékosra mérséklődött. A növekedés 2011 második negyedéve óta folyamatosan veszített lendületéből, így 2012-ben éves szinten 0,5 százalékos csökkenés következett be. 2013-ban enyhe, 0,2 százalékos emelkedést mutattak a német adatok, ami 2014-re 1,4 százalékra gyorsult, 2015-ben pedig 0,6 százalékra mérséklődött. A 2010-es értéket véve alapul 2011 és 2013 között 6 százalékkal nőtt az ipari termelés, 2014-ben 8 százalékkal, 2015-ben pedig 9 százalékkal. Idén az első negyedévben 10 százalékkal nőtt az ipari termelés, a második és harmadik negyedévben pedig 9 százalékos bővülés következett be (lásd az 1.2.2. ábrát).

A franciaországi ipari termelés már 2008-ban jelentős, 2,9 százalékos visszaesést szenvedett el a megelőző évhez képest, mely 2009-ben 11,1 százalékosra fokozódott. 2010-ben enyhe, 2,1 százalékos fellendülés következett be, mely 2011-re lelassult (1,5 százalék). 2012-ben a lassulás negatív trendbe fordult: az év egészében 3,1 százalékkal esett az ipari termelés volumene a megelőző évhez képest. 2013-ban folytatódott, de enyhült a csökkenés, ugyanis 0,3 százalékos visszaesést mutattak az adatok. 2014-ben halványan erősödött a lassulás (1,1 százalék), 2015-ben pedig 0,1 százalékos volt a csökkenés. 2010-hez képest 2011-ben enyhe, 1,5 százalékos növekedést mutatott a francia ipar, 2012 és 2015 között azonban minden évben 2-3 százalékkal csökkent. 2016 első két negyedévében 3,5 százalékos volt a visszaesés (lásd az 1.2.2. ábrát).

A válság miatt az Európai Unió tagállamaiban drasztikus zuhanást mutatott az ipari termelés, 2008-ban az év egészében 2,1 százalékos csökkenés következett be 2007-hez képest, 2009-ben pedig 12,9 százalékos volt a visszaesés. 2010-ben a válság utáni fellendülés viszonylag jelentős, 4,6 százalékos növekedésben jelentkezett, mely 2011-ben 2,4 százalékosra lassult. 2012-ben éves szinten már 2,9 százalékkal csökkent az EU-tagállamok iparának kibocsátása. 2013-ban enyhült a visszaesés, mely 0,7 százalékos volt. 2014-ben és 2015-ben 1,3 százalékos növekedést mutattak az adatok. 2010-hez képest 2011-ben 2,4 százalékos volt a növekedés, a 2012 és 2014 közötti időszakot pedig stagnálás jellemezte. 2015-ben 1,3 százalékkal bővült az ipar kibocsátása, az idei év első két negyedévében pedig 3 százalék körüli értékeket mutat az adatsor (lásd az 1.2.2. ábrát).

1.2.2. ábra: Németország, Franciaország és az EU-28 tagállamok ipari termelésének volumenindexei, szezonálisan kiigazított negyedéves adatok, 2000-2016 II. negyedév (százalék, 100% = előző év azonos időszaka)

Forrás: Eurostat

Üzleti bizalom

A müncheni Ifo gazdaságkutató intézet 1991 óta közli a havi vállalati konjunktúra-felméréséből származó adatokat. Az 1.2.3. ábrán látható, hogy a gyengülő európai gazdasági helyzet miatt az Ifo üzleti bizalmi indexe már 2007 második felében elkezdett csökkenni. A gazdasági válság következtében a negatív tendencia 2008 második felében zuhanórepüléssé fokozódott, a mutató 2009 elején elért mélypontján a felmérés történetének legalacsonyabb értékét vette fel. A 2009 áprilisától 2011 elejéig a bizalmi index értéke folyamatosan emelkedett, 2011 februárjában addigi történetének legmagasabb értékét vette fel, az év hátralevő részében azonban szinte folyamatos csökkentést mutatott. 2012 első felében jelentős növekvő tendenciát jelzett az Ifo indexe, az év második felében azonban újra negatív tendenciát láthattunk. 2013-ban – némi enyhe hullámzástól eltekintve – dinamikusán nőtt az index értéke. 2014-ben eleinte halvány, majd erősödő csökkenés jellemezte a mutatót. 2015-ben stabil növekvő tendenciát láthattunk, ami 2016-ban is folytatódott. Az Ifo legfrissebb vállalati konjunktúra-felmérése szerint²¹ a német iparra és kereskedelemre vonatkozó bizalmi index 2016 októberében javult. A megkérdezett cégek elégedettebbek voltak a jelenlegi üzleti helyzetükkel, mint a megelőző hónapban voltak, és a következő fél évre vonatkozó várakozásaik is jóval optimistábbakká váltak. Az Ifo szakértői úgy látják, a német gazdaságban érzékelhető fellendülés tovább fokozódik.

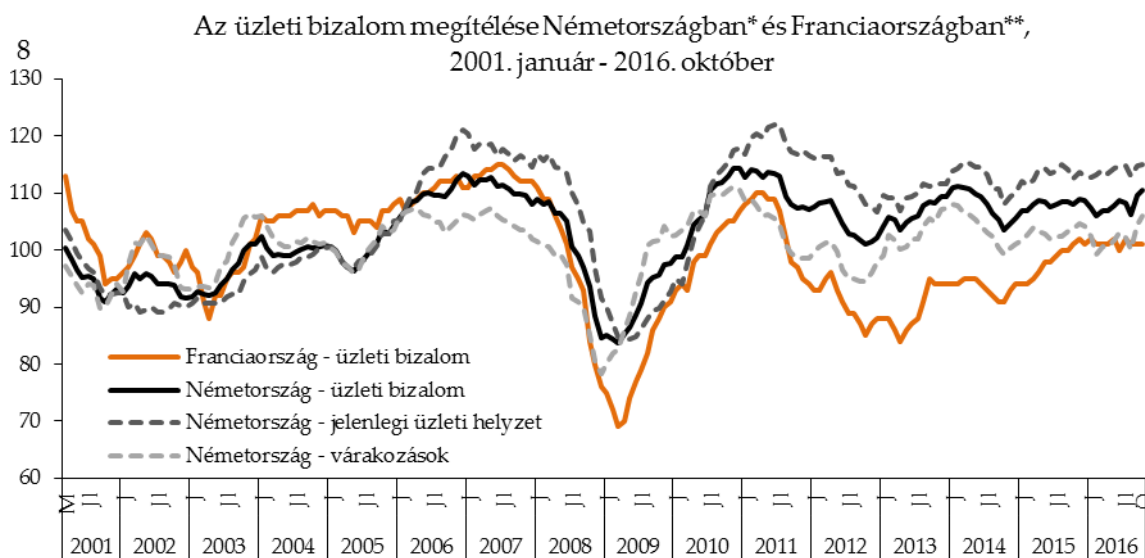
A francia statisztikai hivatal (INSEE) már 1976 óta közli az ipari vállalkozások körében havonta végzett konjunktúra-felméréseiből származó adatokat. Az 1.2.3. ábrán látható, hogy az INSEE konjunktúramutatója 2008 közepén, viszonylag magas szintről kezdett zuhanórepülésbe. A gazdasági válság következtében 8 hónapon keresztül mutatott igen jelentős visszaesést az index, és 2009 márciusában elérte mélypontját, mely a felmérés történetének legalacsonyabb értéke (a hosszú távú átlag 70 százaléka). A mélypont után 19 hónapos, szinte töretlen emelkedési szakasz következett, és az index 2010 októberében haladta meg újra hosszú távú átlagos értékét. 2010 végétől erőteljesebb hullámzásba kezdett a mutató, de 2011 júniusáig ennek ellenére tartani tudta a növekvő tendenciát. 2011 júliusától 2012 októberéig azonban szinte folyamatos csökkenést mutatott a konjunktúraindex, és 2011 szeptemberétől hosszú távú átlagos értéke alá került. 2013-ra hullámzó indexérték mellett enyhén növekvő tendencia volt jellemző, de mindvégig a hosszú távú átlagos érték alatt. 2014-ben az indexérték alig mutatott változást, szinte minden hónapban hosszú távú átlagos értéke közelében, illetve alatta volt. 2014 novemberében lassan emelkedő tendencia kezdődött meg, így az index 2015 augusztusára elérte hosszú távú átlagos értékét és októberben meg is haladta azt. 2016-ban az INSEE üzleti bizalmi indexe 1-2 ponttal stabilan hosszú távú átlagos értéke feletti értékeket mutatott. Az INSEE legfrissebb, 2016 októberében végzett felmérése²² azt mutatja, hogy a megkérdezett vállalatvezetők véleménye szerint a francia ipari konjunktúra helyzete enyhén romlott, de még így is átlagon

²¹ Forrás: Ifo (<http://www.cesifo-group.de/ifoHome/facts/Survey-Results/Business-Climate/Geschaeftsklima-Archiv/2016/Geschaeftsklima-20161025.html>)

²² Forrás: INSEE (<http://www.insee.fr/en/themes/info-rapide.asp?id=11&date=20161025>)

felülinek mondható. Az INSEE üzleti bizalmi indexe 1 ponttal csökkent a megelőző havi értékéhez képest, így a hosszú távú átlag felett 2 ponttal helyezkedik el. A gazdasági fordulóponyt mutatójának értéke nem változott, így továbbra is rövid távú gazdasági bizonytalanságra utal. A vállalatvezetők egyéni üzletmenetre vonatkozó prognózisának egyenlegmutatója stagnált, stabilan a hosszú távú átlag felett maradva. Az általános kilátásokat jellemző index – mely a válaszadók ipari aktivitásra vonatkozó véleményét összegezve tükrözi – értéke októberben 4 ponttal csökkent, ám még mindig meghaladja a hosszú távú átlagértéket.

1.2.3. ábra: Az üzleti bizalom megítélése Németországban* és Franciaországban, 2001–2016. október**

Forrás: Ifo, INSEE

* Forrás: Ifo (<http://www.cesifo-group.de>), Ifo Business Climate Index for Trade and Industry in Germany, 2000=100%

** Forrás: INSEE (<http://www.insee.fr>), Indicateur synthétique du climat des affaires – industrie manufacturière, hosszú távú átlag=100%

Megjegyzés: Az ábrán vállalati felvételekből származó, a cég jelenlegi és várható helyzetét tartalmazó indikátor egyenlegének szezonálisan kiigazított értékei szerepelnek

1.3. Makrogazdasági trendek Magyarországon

Az alábbiakban a magyar gazdaság növekedésének elmúlt évekbeli tendenciáit foglaljuk össze, különös tekintettel a 2008-2009-es gazdasági válság hatására, az azt követő fellendülésre, valamint az azóta eltelt időszakra. Az alábbiakban a gazdasági helyzetet a legfontosabb makrogazdasági mutatókon keresztül vázoljuk fel, melynek során kitérünk a foglalkoztatottság, a bruttó hazai termék, az ipari termelés, a beruházás és a külkereskedelmi termékforgalom alakulására.

Főbb megállapítások

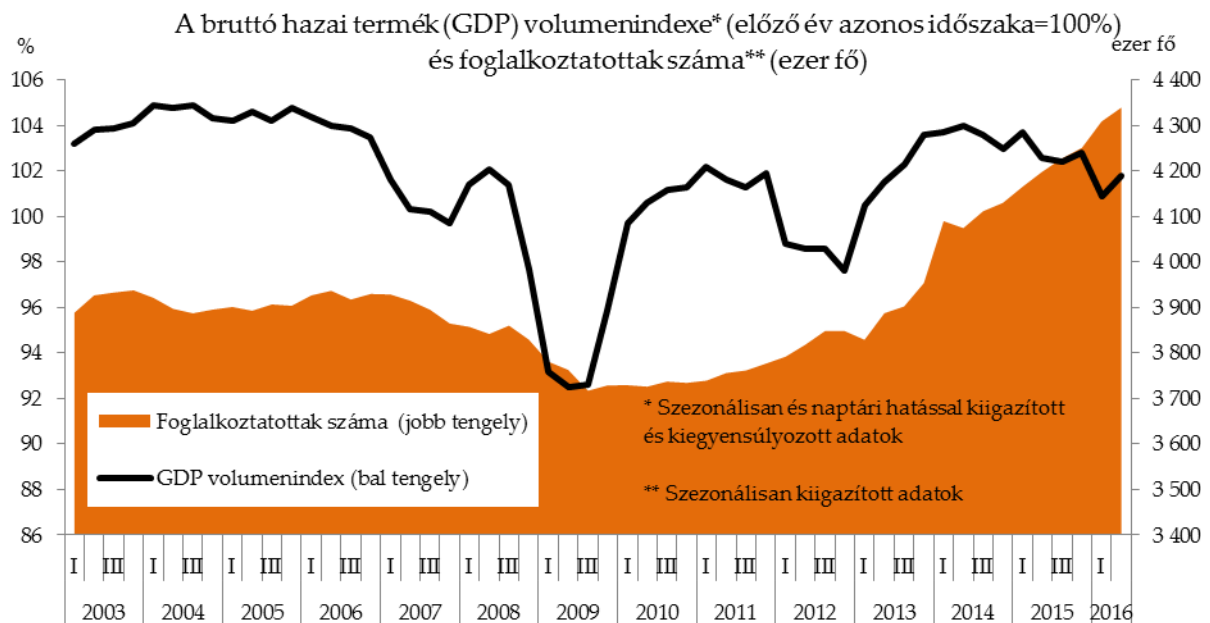
2009-ben rendkívül mély válságot élt meg a magyar gazdaság, a recesszió mélysége megközelítette a transzformációs visszaesés (1991-1995) során tapasztalt mértéket. A gazdasági teljesítmény 2009 folyamán zuhanásszerű visszaesést produkált. 2010 első felében lelassult a romló tendencia, majd növekedésbe fordult, az év második felében a gyorsulás üteme pedig már elérte a válság előtti szintet. Azonban a nemzetközi gazdasági környezet az euróövezet válságának kialakulásával 2011-ben újfent igen kedvezőtlené vált. A magyar gazdaság 2012-ben visszasüllyedt a recesszióba: a GDP 1,7 százalékos visszaesést produkált. 2013-ban a gazdaság kilábalta a recessziós időszakból és 2,1 százalékkal növekedett. A 2014-es év rég nem látott növekedést hozott a GDP-ben: 4 százalékos bővülés következett be a megelőző évhez képest. 2015-ben továbbra is számottevő, 3,1 százalékos gyorsulást mutattak az adatok. 2016-ban gyengült a növekedés üteme: az első negyedévben 0,9 százalékkal, a második negyedévben 1,9 százalékkal, a harmadik negyedévben pedig 1,4 százalékkal nőtt a hazai össztermék az előző év megfelelő időszakaihoz képest.

A gazdasági válság tovagyrúzó hatása erőteljes negatív hatást gyakorolt a magyar munkaerőpiacra. 2009 folyamán a drámai mértékben romló GDP-t a foglalkoztatottság jelentős visszaesése követte. A gazdasági növekedés pozitív fordulópontját azonban csak késéssel követte a munkaerőpiac. Bár 2010-ben folyamatosan gyorsult a GDP növekedése, a foglalkoztatottak száma csak az év első felében emelkedett, a második félévben enyhén csökkent. 2011-ben a GDP növekedése lassulni kezdett, a foglalkoztatottak száma pedig kis mértékben nőtt. 2012-ben a gazdaság visszasüllyedt a recesszióba, a GDP jelentősen visszaesett, a foglalkoztatottak száma pedig a közfoglalkoztatottak számának gyors növekedése következtében megugrott és visszatért a válság előtti szintre. 2013 második negyedévtől fogva a GDP lassan emelkedett, a foglalkoztatás pedig – szintén a közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt – tovább nőtt. A tendencia folytatása 2014-ben és 2015-ben is jól megfigyelhető. 2016 első két negyedévében a GDP növekedési üteme lelassult, a foglalkoztatottak száma pedig továbbra is folyamatosan emelkedett.

Foglalkoztatottság és bruttó bérek

A bruttó hazai termék (GDP) növekedésének 2007-ben végbement erőteljes zuhanását 2008 elején követte a munkahelyek számának nagymértékű visszaesése (lásd az 1.3.1. ábrát). A 2008 első felében tapasztalt javulást szintén gyors foglalkoztatottságnövekedés kísérte. 2008 harmadik negyedévében a gazdasági válság hatására újfent visszaesett a növekedés, a foglalkoztatottak száma pedig egy ideig még tovább nőtt, a negyedik negyedévben azonban jelentősen csökkent. A gazdasági válság tovaggyűrűző hatása erőteljes negatív hatást gyakorolt a munkaerőpiacra: 2009 elején a drámai mértékben romló GDP-t a foglalkoztatottság zuhanása követte. A GDP csökkenése a 2009 közepén elért mélypont után lassulni kezdett, 2010 második negyedévében pedig már stagnálást mutatott. 2010 egészében javult a bruttó hazai termék mutatója, az év végére elérve a válság előtti szintet, a foglalkoztatottak száma pedig enyhén növekedett. 2011-ben a GDP növekedése lassulni kezdett, a foglalkoztatottak száma pedig kis mértékben nőtt. 2012-ben a gazdaság visszasüllyedt a recesszióba, a GDP jelentősen visszaesett, a foglalkoztatottak száma pedig a közfoglalkoztatottak számának gyors növekedése következtében megugrott és visszatért a válság előtti szintre. 2013 második negyedévéétől fogva a GDP lassan emelkedett, a foglalkoztatás pedig – szintén a közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt – tovább nőtt. A tendencia folytatása 2014-ben és 2015-ben is jól megfigyelhető. 2016 első két negyedévében a GDP növekedési üteme lelassult, a foglalkoztatottak száma pedig továbbra is folyamatosan emelkedett.

1.3.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe (előző év azonos időszaka:100%) és a foglalkoztatottak száma (ezer fő), 2003 – 2016. II. negyedév

A havi bruttó átlagkeresetek a nemzetgazdaságban 2013-ban a teljes munkaidőben dolgozók átlagos bruttó keresete 230 700 forint volt. A vállalkozásoknál

alkalmazásban állók átlagosan 242 200, míg a közszférában – a nem közfoglalkoztatás keretében – foglalkoztatottak 227 800 forintot kerestek. A közfoglalkoztatottak átlagkeresete 76 800 forint volt. Nemzetgazdasági szinten a bruttó keresetek 3,4 százalékkal haladták meg az előző év azonos időszakának adatait. Az átlagkeresetek a versenyszférában 3,6 százalékkal nőttek. A költségvetés területén a közfoglalkoztatottak nélkül átlagosan 6 százalékos volt a bruttó keresetek emelkedése.²³ A 2014-es évben a teljes munkaidőben dolgozók átlagos bruttó keresete 237 700 forint volt. A nem közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatottak a vállalkozásoknál átlagosan 252 700, míg a közszférában 241 200 forintot kerestek. A közfoglalkoztatottak átlagkeresete 78 100 forint volt. Nemzetgazdasági szinten a havi bruttó keresetek 2,6 százalékkal haladták meg az előző év azonos időszakának adatait.²⁴ 2015-ben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szintű átlagos bruttó keresete – a legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a megfigyelt nonprofit szervezeteknél – 247 800 forint volt. A közfoglalkoztatottak átlagkereseti adatait figyelmen kívül hagyva a nemzetgazdaságban 4,5, ezen belül a vállalkozásoknál 3,8, a költségvetés területén 6,3, a nonprofit szervezeteknél 3,2%-kal nőttek a keresetek.²⁵

2016. január-augusztusban a bruttó átlagkeresetek 6,0%-kal nőttek az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az év első nyolc hónapjában a nettó keresetek emelkedése – a személyijövedelemadó-kulcs 1 százalékpontos csökkenése következtében – a bruttó bér átlagát meghaladó mértékű, 7,6% volt. Nemzetgazdasági szinten a teljes munkaidőben foglalkoztatottak átlagos bruttó keresete 257 900 forint volt. A bruttó átlagkeresetek a pénzügyi, biztosítási tevékenység gazdasági ágban voltak a legmagasabbak (520 100 forint), a humán-egészségügyi, szociális ellátás területén a legalacsonyabbak (149 600 forint).²⁶

Az 1.3.2. ábrán látható, hogy a versenyszférában 2003 és 2008 között stabil 8-9 százalékos körüli bruttó béremelkedés történt, mely növekedés 2009-ben 4,3 százalékra, 2010-ben pedig 3,3 százalékra mérséklődött. 2011-ben kissé magasabb, 5,4 százalékos növekedést tapasztaltunk, mely 2012-ben tovább nőtt 7,2 százalékra. 2013-ban az emelkedés üteme 3,6 százalékosra csökkent, 2014-ben azonban ismét magasabb, 4,3 százalékos növekedés történt. 2015-ben 4 százalékkal emelkedtek a versenyszféra bruttó bérei, 2016 első hat hónapjában pedig 5,3 százalékkal.

A közszférában ennél jóval ingadozóbb a béremelkedés üteme: a 2001 és 2003 közötti időszak 20-30 százalékos körüli béremelését 2004-ben stagnálás követte. 2005-ben újra

²³ Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Létszám és kereset a nemzetgazdaságban, 2013. január–december. 2014. november 26. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/let/let21312.pdf>)

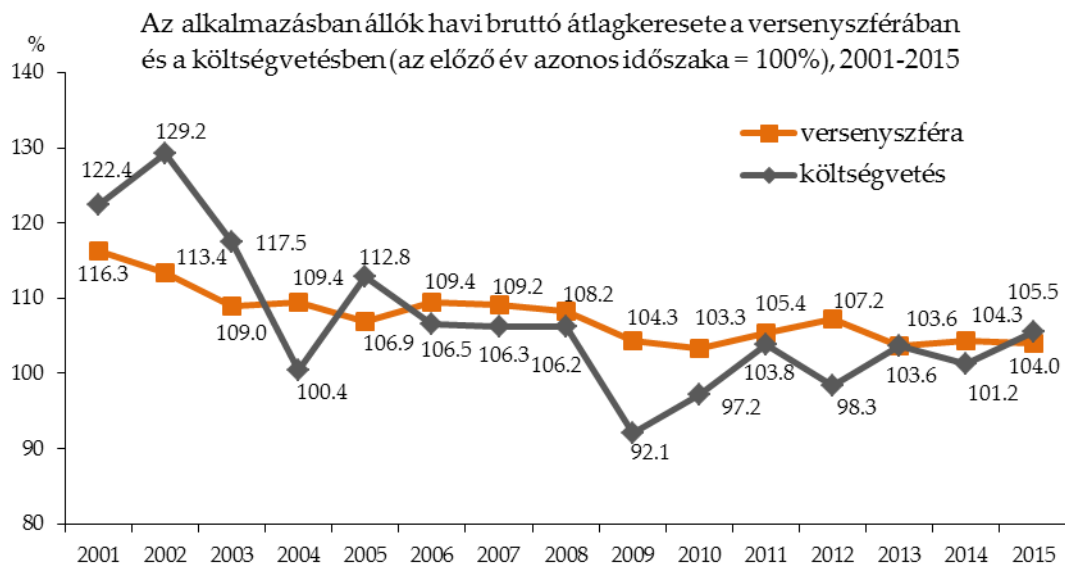
²⁴ Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Keresetek, 2014. január–december. 2015. február 20. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/let/let21412.pdf>)

²⁵ Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Keresetek, 2015. január–december. 2016. február 19. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/ker/ker1512.html>)

²⁶ Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Keresetek, 2016. január–július. 2016. október 19. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/ker/ker1608.html>)

nagyobb mértékű, 12,8 százalékos emelés történt, 2006-ban, 2007-ben és 2008-ban pedig stabil, 6 százalék körüli volt a közszféra bruttó béreinek növekedési üteme. 2009-ben a gazdasági válság hatására a kormány takarékosági intézkedéseket hajtott végre, melynek keretein belül megszüntették a 13. havi béreket, így a közszférára jellemző átlagos bruttó bérek 7,9 százalékkal csökkentek. 2010-ben tovább csökkentek a bérek a közszférában az előző év azonos időszakához képest az alacsony keresetű közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt, de a csökkenés üteme mérséklődött (2,8 százalék). 2011-ben 3,8 százalékos növekedésnek lehettünk tanúi, 2012-ben azonban – újfent a közfoglalkoztatás jelentőségének növekedése miatt – 1,7 százalékkal ismét visszaesett a közszférára jellemző bér. 2013-ban 3,6 százalékos béremelkedést tapasztaltunk a költségvetési szervezeteknél. 2014-ben a növekedés 1,2 százalékos volt, 2015-ben 5,5 százalékos, 2016 első felében pedig – részben a személyi jövedelemadó mértékének 1 százalékpontos csökkentése következtében – 7,9 százalékkal emelkedtek a havi átlagkeresetek a közszférában.

1.3.2. ábra: Az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresetének változása a versenyszférában és a költségvetésben (előző év = 100%), 2001-2015

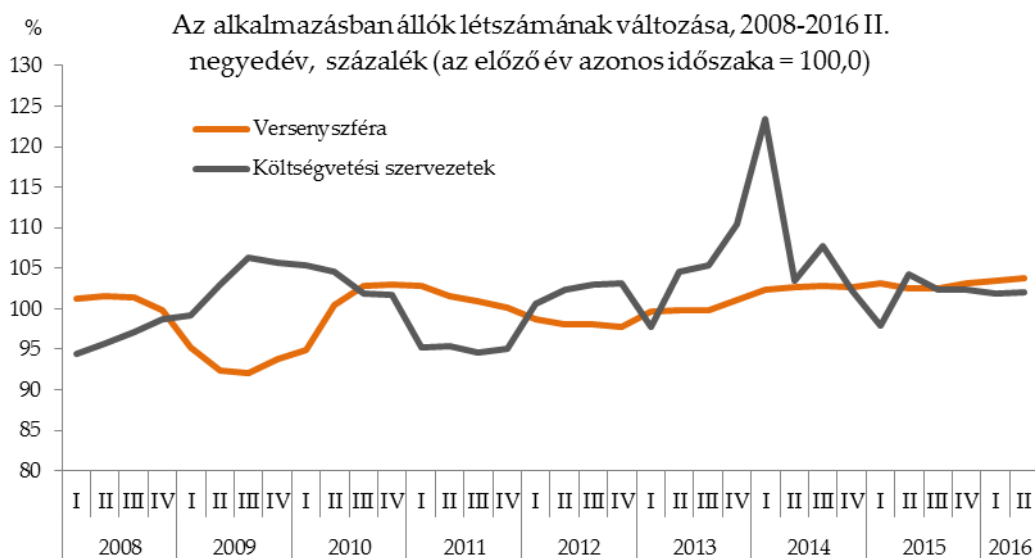

Forrás: KSH

Az 1.3.3. ábrából azt láthatjuk, hogy a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma a 2008-as igen enyhe növekedés után 2009 folyamán a gazdasági válság hatására jelentős, közel 9 százalékos visszaesést mutatott. 2010-ben a csökkenés üteme lassulni kezdett, majd az év második felében már 3 százalék körüli növekedést tapasztaltunk, így az év egészében stagnált a versenyszféra alkalmazottainak létszáma. 2011-ben a növekedési ütem gyengült, az év egészében 1,2 százalékos bővülést mutattak az adatok. 2012-ben 2,6 százalékos volt a versenyszférában alkalmazásban állók számának visszaesése, 2013-ban ez 0,4 százalékra mérséklődött. 2014-ben 2,7 százalékkal emelkedett az alkalmazásban állók száma, 2015-ben pedig 3,3 százalékos volt a bővülés. 2016-ban is folytatódott ez a tendencia: az első negyedévben 3,5, a másodikban pedig 3,9 százalékkal nőtt a versenyszférában foglalkoztatottak száma.

A közsféra alkalmazotti létszáma 2008-ban gyengülő ütemű csökkenést mutatott. 2009-ben 2,5 százalékkal bővült a létszám, 2010-ben pedig 3,4 százalékos volt a növekedési ütem. 2011-ben jelentősen, 8,6 százalékkal csökkent a közsféra alkalmazottainak létszáma. 2012-ben jelentős, 6,3 százalékos növekedést tapasztaltunk, 2013-ban pedig 5,9 százalékkal bővült a közsféra alkalmazotti létszáma. A tendencia 2014-ben is folytatódott, az első negyedévben kiugró, 23,5 százalékos növekedés következett be, az év egészében pedig 11,4 százalékos, dinamikus emelkedést mutatnak az adatok. 2015-ben ezzel szemben mindössze 1,8 százalékkal nőtt a közsféra foglalkoztatotti létszáma. Az idei év első negyedévében minimális, 0,3 százalékos, a második negyedévben pedig 0,5 százalékos csökkenés volt tapasztalható.

1.3.3. ábra: Az alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2016 II. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka: 100,0)

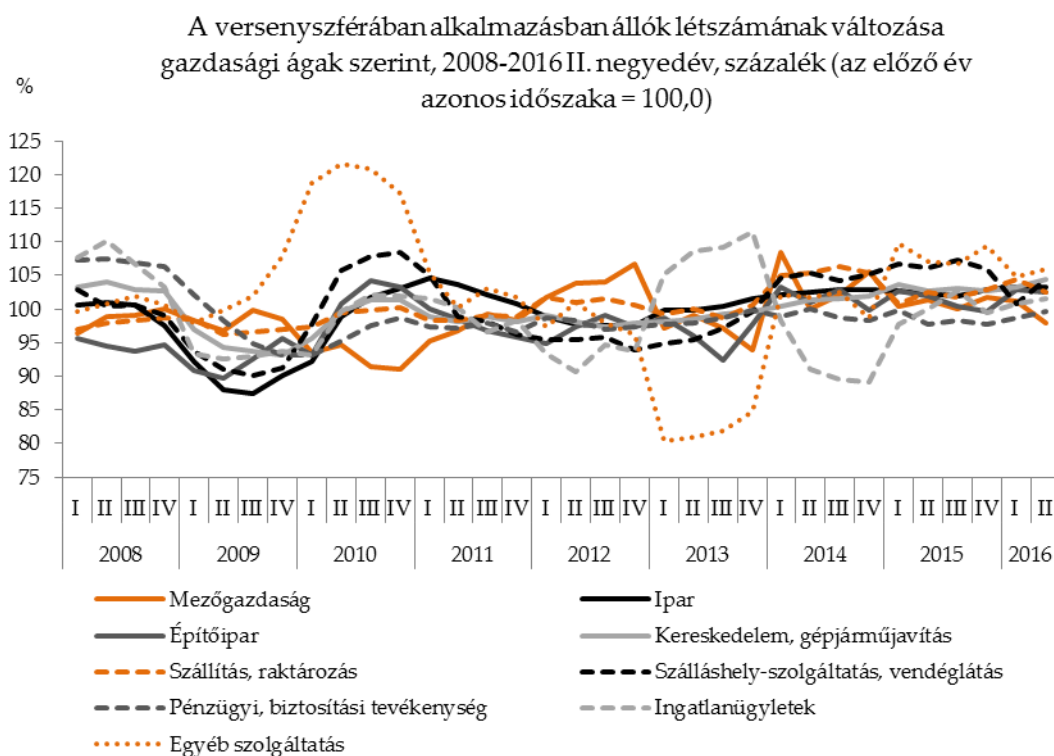

Forrás: KSH

A versenyszféra gazdasági ágak szerinti bontásából azt láthatjuk, hogy 2009-ben a mezőgazdaságban alkalmazásban állók létszáma némi bővülést mutatott, a vendéglátás területén viszont jelentős volt a visszaesés. 2010-ben az egyéb szolgáltatások területén volt a legdinamikusabb a foglalkoztatottak számának növekedése, és a vendéglátásban alkalmazottak létszáma is bővült. Ugyanekkor a pénzügyi szolgáltató cégek körében visszaesett a foglalkoztatás. 2011-ben ez utóbbi területen már növekedés figyelhető meg, emellett az iparban és a mezőgazdaságban is, ellenben az építőiparban, az ingatlanügyletek területén és az egyéb szolgáltató cégeknél jelentős csökkenést figyeltünk meg. 2012-ben a mezőgazdaság és a szállítás, raktározás területén bővült az alkalmazásban állók létszáma, a többi szektorban pedig enyhe visszaesés figyelhető meg. 2013-ban az ingatlanügyletekkel foglalkozó cégek körében jelentős bővülés volt tapasztalható, az egyéb szolgáltatás és az építőipar területén azonban nagymértékű csökkenés következett be. 2014 folyamán a pénzügyi, biztosítási tevékenységgel foglalkozó cégeket, valamint az ingatlanügyletekkel

foglalkozó cégeket kivéve mindegyik kategóriában növekedés volt megfigyelhető. 2015-ben a pénzügyi, biztosítási tevékenységgel foglalkozó vállalatok, valamint az egyéb szolgáltatásokban tevékenykedők kivételével minden ágazatban nőtt az alkalmazásban állók létszáma, legnagyobb mértékben a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban (7,5 százalék). 2016 első két negyedévében az egyéb szolgáltatás és a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatokban nőtt leginkább az alkalmazásban állók száma, a pénzügyi és biztosítási tevékenységgel foglalkozó vállalatoknál viszont folytatódott a csökkenő tendencia (lásd az 1.3.4. ábrát).

1.3.4. ábra: A versenyszférában alkalmazásban állók létszámának változása gazdasági ágak szerint, 2008-2016 II. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka = 100,0)

A Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt. 2016. őszi konjunktúrajelentése szerint javul a munkaerő-piaci helyzet. A versenyszférában is nő a munkahelyek száma, miközben a munkanélküliség csökken. A foglalkoztatottak számában (közfoglalkoztatottakkal együtt) idén 3,3, 2017-ben pedig 2,0 százalékos növekedést várnak. A munkanélküliségi rátát az idei évre 5,3, jövőre 5,0 százalékra prognosztizálják.²⁷

A Pénzügykutató Zrt. előrejelzése²⁸ szerint 2016-ban éves átlagban a foglalkoztatottak száma 4,32 millió, a munkanélkülieké 235 ezer fő lehet, ami 5,2 százalékos

²⁷ Forrás: <http://www.kopint-tarki.hu/wp-content/uploads/2016/09/Konjunkt%C3%BArajelent%C3%A9s-sajt%C3%B3anyag-2016.3-1.pdf>

²⁸ Forrás: http://penzugyutato.hu/sites/default/files/Penzugyutato_Prognozis_2016%20okt_Sajtotaj.pdf

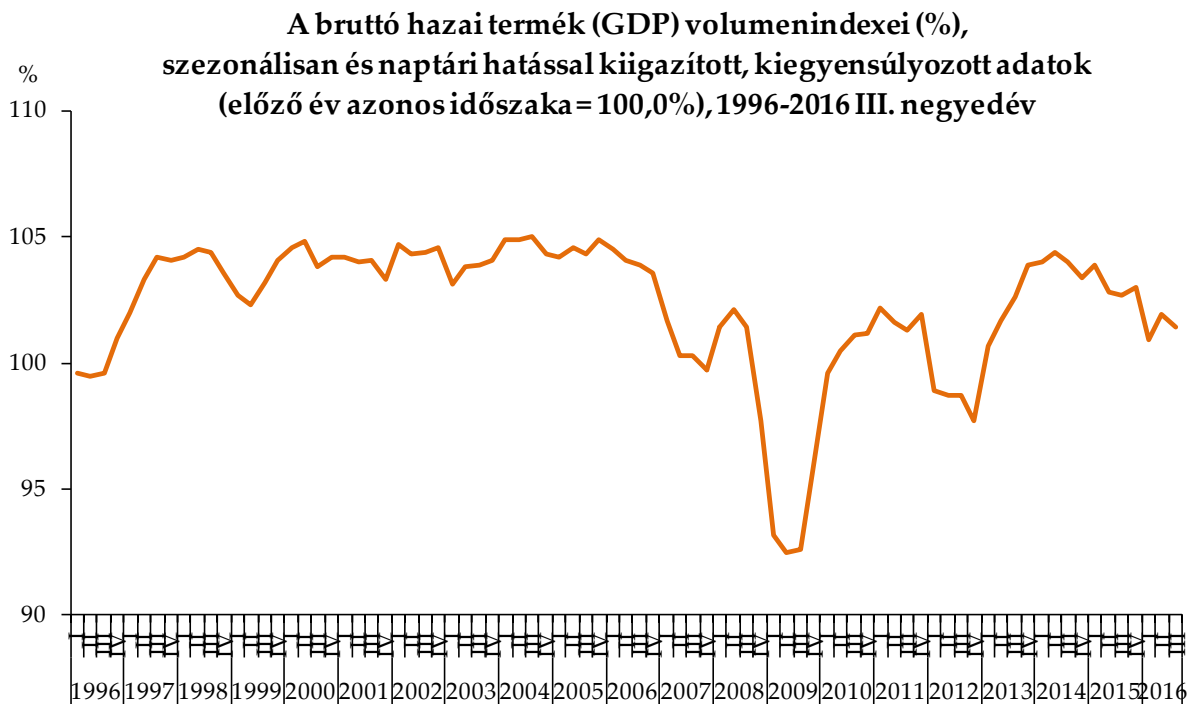

munkanélküliségi rátát jelent. 2017-ben a prognózis szerint tovább bővül a foglalkoztatás, bár az üteme mérséklődhet, főként azért, mert a fokozódó munkaerőhiány miatt a vállalkozások egyre nehezebben találnak megfelelő munkavállalót. A munkanélküliségi ráta 4,4 százalékra süllyedhet jövőre.

Bruttó hazai termék (GDP)

A világgazdasági válság Magyarországot 2008 közepén érte el. A harmadik negyedévben már csak minimális mértékben nőtt a GDP, a negyedik negyedévben pedig 2 százalékkal csökkent a bruttó hazai termék volumene, így az év egészében mindössze 0,9 százalékos növekedést ért el a magyar gazdaság. 2009 közepén a recesszió elérte mélypontját, az év egészében 6,6 százalékos visszaesés következett be. 2010-ben 0,7 százalékos, enyhe növekedést produkált a magyar gazdaság. A gazdasági nehézségek azonban korántsem értek véget: a nyugat-európai gazdaságok növekedésének lassulása, a nemzetközi pénzügyi helyzet instabil volta és az euróválság hullámainak negatív hatása visszavetette a magyar gazdaságot is. 2011-ben még 1,7 százalékkal nőtt a bruttó hazai termék volumene, 2012-ben azonban a GDP 1,6 százalékkal esett vissza. 2013-ban a gazdaság kilábalta a recessziós időszakból és 2,1 százalékkal növekedett. 2014-ben a pozitív tendencia felerősödött és 4 százalékos bővülés következett be a megelőző évhez képest. 2015-ben továbbra is számottevő, 3,1 százalékos gyorsulást mutattak az adatok. 2016-ban gyengült a növekedés üteme: az első negyedévben 0,9 százalékkal, a második negyedévben 1,9 százalékkal, a harmadik negyedévben pedig 1,4 százalékkal nőtt a hazai össztermék az előző év megfelelő időszakaihoz képest (lásd az 1.3.5. ábrát).

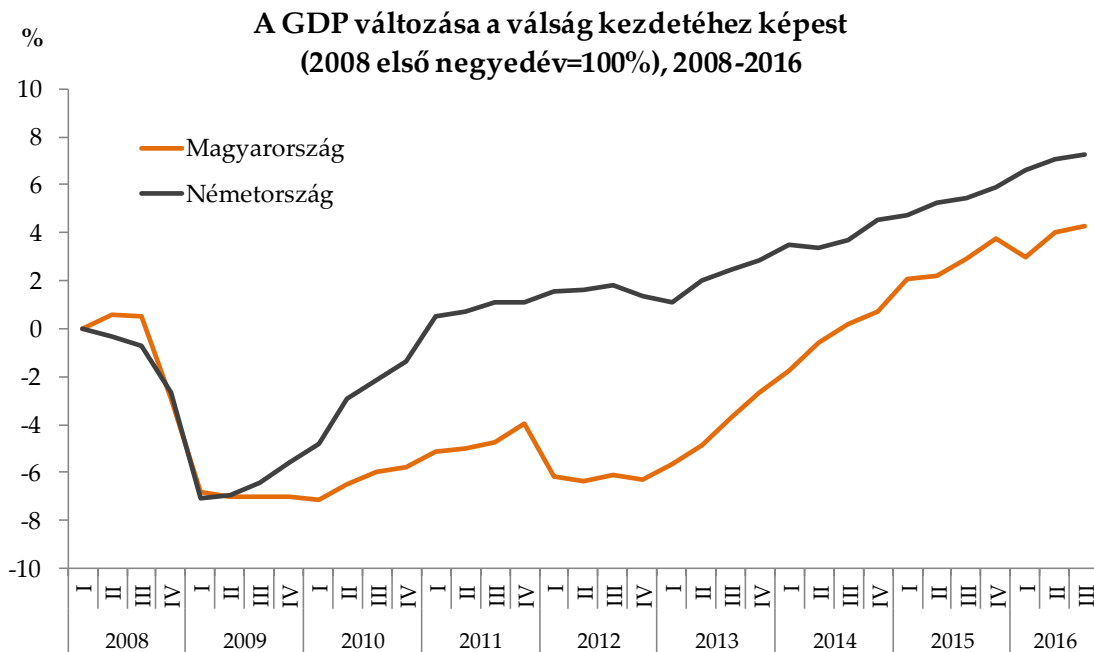
1.3.5. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexei, szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatok, százalék (előző év azonos időszaka: 100%) 2000-2016 III. negyedév

Forrás: KSH

A gazdasági válság hatását a legszemléletesebben úgy ábrázolhatjuk, ha a GDP negyedéves változását a válság kezdetének időpontjához képest figyeljük meg. Az 1.3.6. ábra a válság magyar, illetve német gazdaságra gyakorolt hatását hasonlítja össze egymással a fenti módon. Az ábrán jól megfigyelhető, hogy a válságból való kilábalás sokkal lassabb volt a magyar gazdaság esetében, mint a magyar gazdaság első számú exportpiacát jelentő német gazdaságban. Egyrészt a magyar válság mélyebb volt, mint a német, másrészt a kilábalás is később kezdődött meg, mint Németországban. Miközben a visszaesés szinte teljes egészében ugyanolyan sebességgel és mértékkel érintette a két gazdaságot, addig a fordulópont után, 2009 első negyedévében a német gazdaság jóval gyorsabban és nagyobb mértékben kapott erőre, mint a magyar. 2010 második félévétől kezdve egyre inkább elszakadt egymástól a két gazdaságban a válság előtti szintre való visszakapaszkodás üteme. A német gazdaság 2011 elején már visszatért a válság előtti szintre és azóta szinte töretlenül növekszik tovább, a magyar gazdaság azonban elhúzódó recesszióba került és csak 2015 második negyedévében érte el a válság előtti szintet. Bár a magyar ipari növekedés motorja továbbra is az ipari export és ezen belül a Németországba irányuló export, a magyar cégek nem tudták teljes egészében kiaknázni a német fellendülést, a kereslet, és ezen belül az importkereslet növekedését.

1.3.6. ábra: A GDP változása a válság kezdetéhez képest (2008 első negyedév=100%), 2008-2016

Forrás: KSH, Destatis

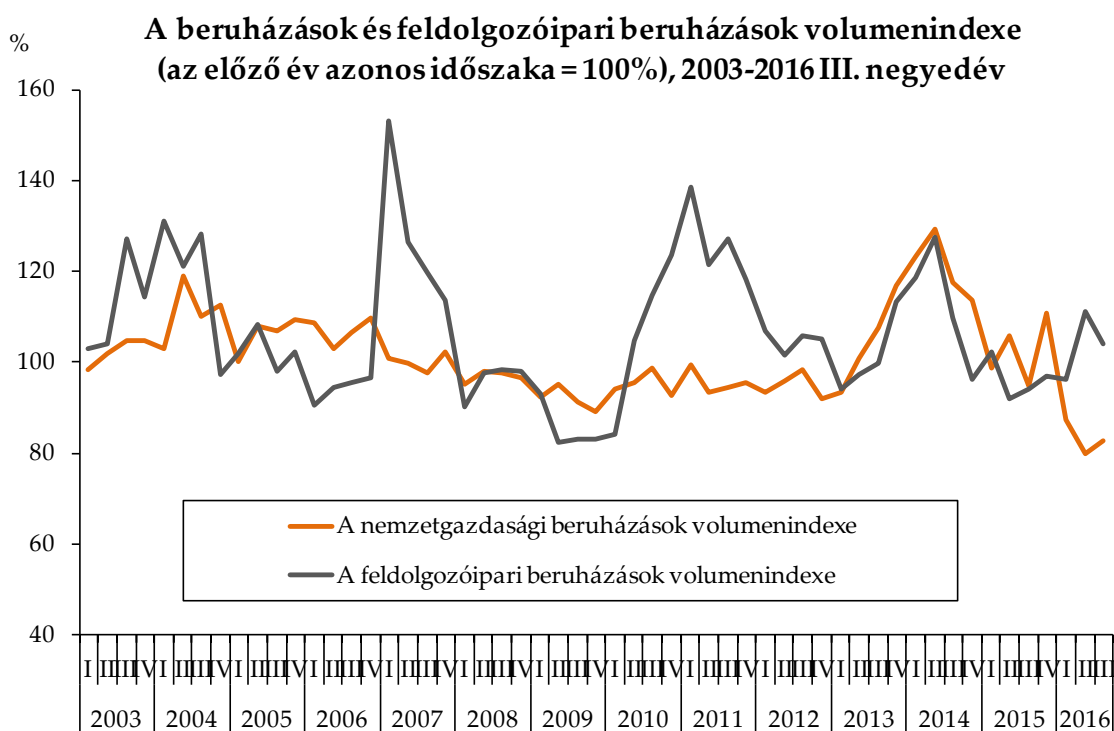
Beruházások

A nemzetgazdasági beruházások volumenének 2007. évi stagnálását 2008-ban igen enyhe, 0,4 százalékos emelkedés követte. A 2009. évet a válság miatt erőteljes, 8,1 százalékos visszaesés jellemezte. Ezután enyhült a visszaesés üteme, 2010-ben az év egészében 5 százalékos csökkenést mutattak az adatok, 2011-ben pedig 4,6 százalékosat. 2012-ben a recessziós folyamatok újra visszavetették a beruházásokat, így 5,0 százalékos visszaesés következett be. 2013-ban már 5,9 százalékos növekedést tapasztaltunk a megelőző évhez képest, 2014-ben pedig 19,3 százalékosat. 2015-ben az emelkedés 3,8 százalékosra mérséklődött. 2016 első három negyedévében a beruházások jelentős mértékben visszaestek: az első negyedévben 12,6 százalékos, a második negyedévben 20,3 százalékos, a harmadik negyedévben pedig 17,3 százalékos csökkenés következett be.

A feldolgozóipari beruházások volumene a 2007 első negyedéves kiemelkedő növekedés után folyamatos csökkenést mutatott, és 2008 első negyedévében érte el első mélypontját: ekkor 10 százalékpontos visszaesést produkált 2007 azonos időszakához képest – bár ezt részben a magas bázis okozta. 2008 folyamán enyhe csökkenés jellemezte a mutatót, majd 2009-ben már jelentős – a második negyedévben 17,8 százalékos, a harmadik és negyedik negyedévekben 16,8 százalékos – visszaesést tapasztaltunk. 2010 második negyedévtől kezdve gyorsuló növekedést mutattak az adatok, az utolsó negyedévre elérve a 24 százalékos ütemet. 2011-ben a pozitív tendencia folytatódott. 2012-ben éves szinten 4,9 százalékos emelkedést tapasztaltunk.

2013-ban 3,1 százalékos volt a feldolgozóipari beruházások növekedése, 2014-ben pedig 9,6 százalékra gyorsult az emelkedés. 2015-ben 3,9 százalékos visszaesés következett be. Idén az első negyedévben szintén 3,9 százalékkal csökkent a feldolgozóipari beruházások volumenindexe, a második negyedévben 11,1 százalékkal nőtt, a harmadik negyedévben pedig 4,2 százalékkal bővült (lásd az 1.3.7. ábrát).

1.3.7. ábra: A beruházások és a feldolgozóipari beruházások volumenindexe (az előző év azonos időszaka: 100%), 2003 – 2016 III. negyedév

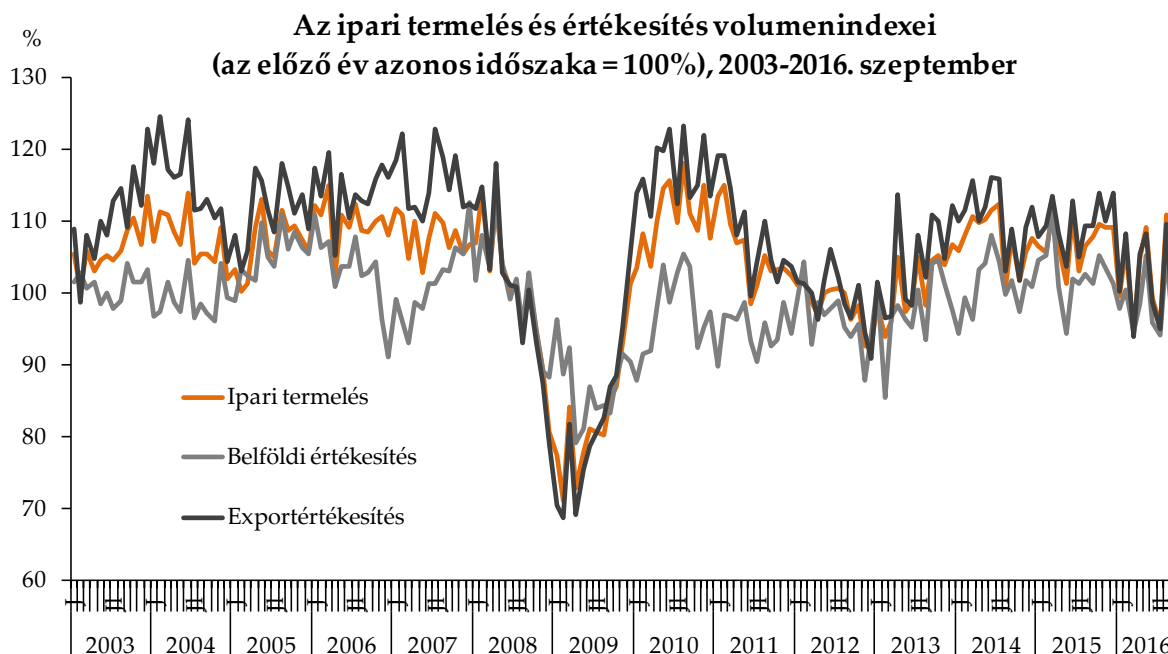
Forrás: KSH

Ipari termelés

2007-ben az ipari termelés növekedési üteme éves szinten 8,2 százalékos volt. 2008 közepétől azonban – 1992 óta először – csökkenni kezdett az ipari termelés volumene, és éves szinten 1 százalékos lassulást mutattak az adatok. 2009 folyamán a gazdasági válság következtében szinte minden hónapban csökkenést mutatott az ipari kibocsátás, és éves szinten nagyon jelentős, 17,8 százalékos visszaesést tapasztaltunk. 2010-ben minden hónapban emelkedett a termelés volumene az előző évi alacsony bázishoz képest, a növekedés éves szinten 10,6 százalékos ütemet ért el. 2011-ben a növekedés 5,6 százalékosra lassult. 2012-ben a recessziós folyamatok újra visszavetették az ipari termelést, így enyhe, 1,8 százalékos csökkenést mutatnak az adatok. 2013-ban enyhe, 1,1 százalékos bővülés következett be, ami 2014-ben 7,7 százalékra gyorsult és 2015-ben is magas szinten (7,4 százalék) maradt. Az ipari termelés a 2016 januárjától szeptemberig tartó időszakban 1,5 százalékkal nőtt. Az

ipari export 1,4 százalékkal emelkedett, míg a belföldi értékesítés 1,6 százalékkal csökkent (lásd az 1.3.8. ábrát).

1.3.8. ábra: Az ipari termelés és értékesítés volumenindexei (az előző év azonos időszaka=100%), 2003–2016. szeptember

Forrás: KSH

Külkereskedelem

A külkereskedelmi termékforgalom a romló európai konjunktúra hatására 2008 végén csökkenni kezdett az egy évvel korábbi adatokhoz képest (lásd az 1.3.9. ábrát). Ennek ellenére 2008 egészében mind az exportvolumen, mind az importvolumen 3 százalékkal meghaladta az előző évi szintet.²⁹ 2009-ben a gazdasági válság következményeképpen mind az export, mind az import esetében jelentős mértékű volt a visszaesés: a volumencsökkenés a kivitelnél 12 százalékkal, a behozatal esetében pedig 17 százalékkal volt.³⁰ 2010 elején a külkereskedelemben vonatkozó adatok visszatértek a válság előtti szintre, a kivitel volumene 17, a behozatalé pedig 15 százalékkal nőtt 2009-hez képest.³¹ 2011-ben a növekedés üteme mérséklődött, a kivitel volumene 10, a behozatalé pedig 7 százalékkal haladta meg az előző évi szintet.³² 2012-ben a kivitel

²⁹Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Külkereskedelmi termékforgalom, 2008. január-december. 2009. március 5. (<http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/gyor/kul/kul20812.pdf>)

³⁰Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Külkereskedelmi termékforgalom, 2009. január-december. 2010. március 4. (<http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/gyor/kul/kul20912.pdf>)

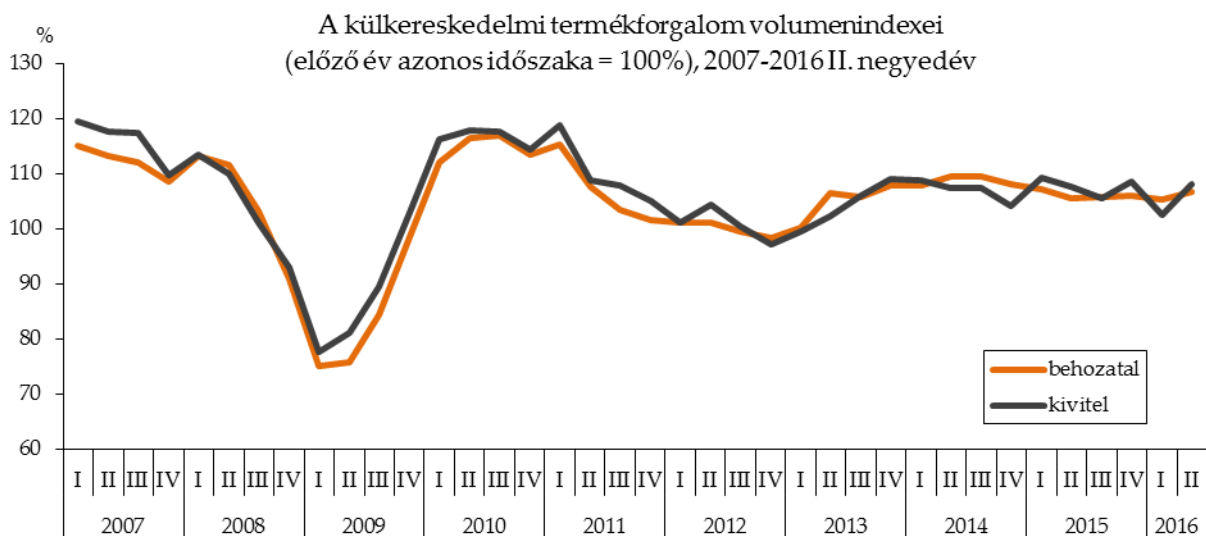
³¹ Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Külkereskedelmi termékforgalom, 2010. január-december. 2011. március 4. (<http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/gyor/kul/kul21012.pdf>)

³² Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Külkereskedelmi termékforgalom, 2011. január-december. 2012. március 2. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/kul/kul21112.pdf>)

volumene 0,9 százalékkal haladta meg az előző évit, a behozatalé nem változott.³³ 2013-ban a külkereskedelem export- és importvolumene 4,8, illetve 5,0 százalékkal bővült.³⁴ 2014-ben a kivitel euróban számított értéke 3,9 százalékkal, a behozatalé pedig 4,3 százalékkal emelkedett.³⁵ 2015-ben a kivitel volumenindexe 7,9 százalékkal, a behozatalé pedig 7,0 százalékkal nőtt.³⁶

2016 első kilenc hónapjában a külkereskedelmi termékforgalom kivitelének volumene 2,9, a behozatalé pedig 1,2 százalékkal nőtt. A kivitel értéke 69,4 milliárd euró (21 662 milliárd forint), a behozatalé 61,7 milliárd euró (19 266 milliárd forint), a külkereskedelmi többlet pedig 7,7 milliárd euró (2397 milliárd forint) volt.³⁷

**1.3.9. ábra: A külkereskedelmi termékforgalom volumenindexei
(az előző év azonos időszaka=100%), 2007–2016 II. negyedév**

Forrás: KSH

³³ Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Külkereskedelmi termékforgalom, 2012. január-december. 2013. március 4. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/kul/kul21112.pdf>)

³⁴ Forrás: KSH Statisztikai Tükör. Külkereskedelmi termékforgalom, 2013. január-december. 2014. március 5. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/kul/kul21312.pdf>)

³⁵ Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Külkereskedelmi termékforgalom, 2014. január-december. 2015. november 1. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/kue/kue21412.pdf>)

³⁶ Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Külkereskedelmi termékforgalom, 2015. január-december. 2016. március 3. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/kul/kul1512.html>)

³⁷ Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Külkereskedelmi termékforgalom, 2015. január-augusztus. 2016. november 9. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/kue/kue1508.html>)

2. Vállalkozások üzleti helyzete és várakozásai

Az alábbiakban a Rövid távú munkaerő-piaci prognózis adatai alapján mutatjuk be a vállalkozások üzleti helyzetének és várakozásainak alakulását.

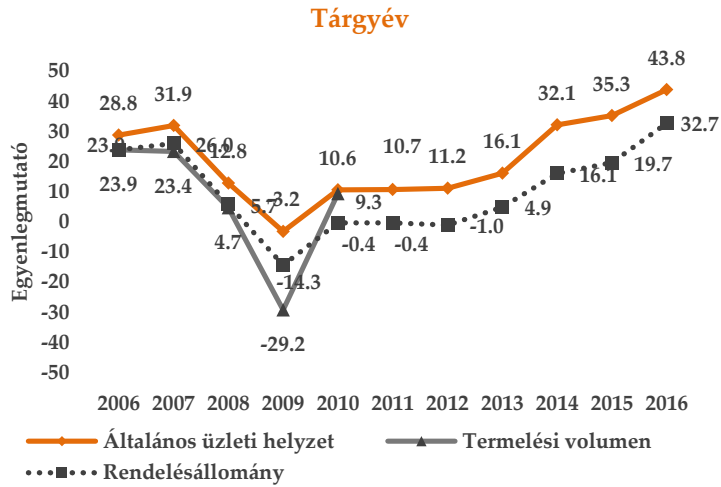
Az első részben az elmúlt években lejátszódó folyamatokkal foglalkozunk. A fejezet középpontjában a német Ifo Üzleti Bizalomi mutatójához hasonló általános üzleti helyzetet kifejező szubjektív helyzetértékelés áll. A második alfejezetben egy regressziós modell alapján az optimista várakozások vállalati hátterét elemezzük, azaz arra keressük a választ, hogy milyen vállalati körök tekintenek pozitív várakozásokkal 2017 első félévére. A harmadik alfejezetben az üzleti helyzet és a várakozások területi egyenlőtlenségei kerülnek bemutatásra.

2.1 Az elmúlt években tapasztalt folyamatok

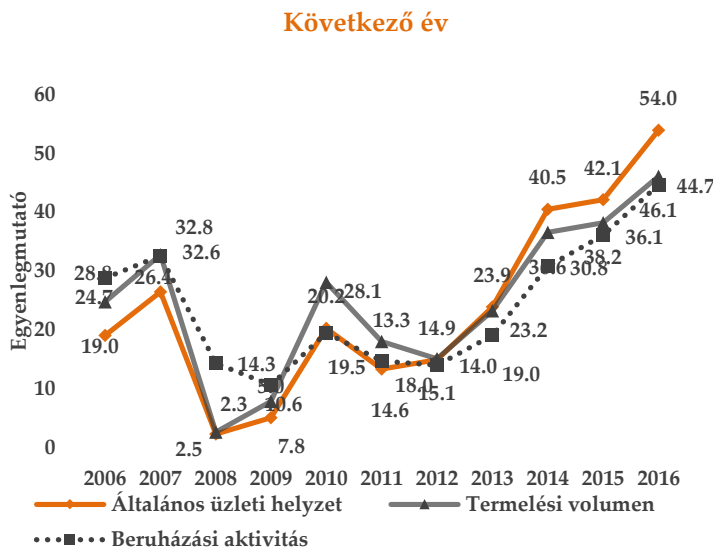
Az ideai adatfelvétel alapján a magyar vállalatok üzleti helyzete a tavaly bekövetkezett pozitív elmozdulást követően idén tovább javult. Az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke 44 pont – azaz 44 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, akik inkább kedvezően ítélik meg üzleti helyzetüket, azokkal szemben, akik kedvezőtlenül.

A 2017-re vonatkozó üzleti várakozások optimistábbak, mint az elmúlt években bármikor – ezt a termelési volument és beruházási aktivitást kifejező mutatók is megerősítik. A jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke 54 pont – azaz 54 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, akik bíznak üzleti helyzetük javulásban 2017 első félévében, mint azok, akik az üzleti helyzet romlását várják.

2.1.1. ábra: Az üzleti helyzetet leíró mutatók (tárgyév, következő év)

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenleg- mutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Magyarázat: Az ábrán látható egyenlegmutatókban bekövetkező egy pontos elmozdulás egy százalékpontos változásnak feleltethető meg.

Példa: Az általános üzleti helyzet egyenlegmutatója 2015 tárgyévében 35,3 pont. Ez azt jelenti, hogy 35,3 százalékponttal több vállalat ítélte meg jónak az üzleti helyzetét, mint amennyi rossznak.

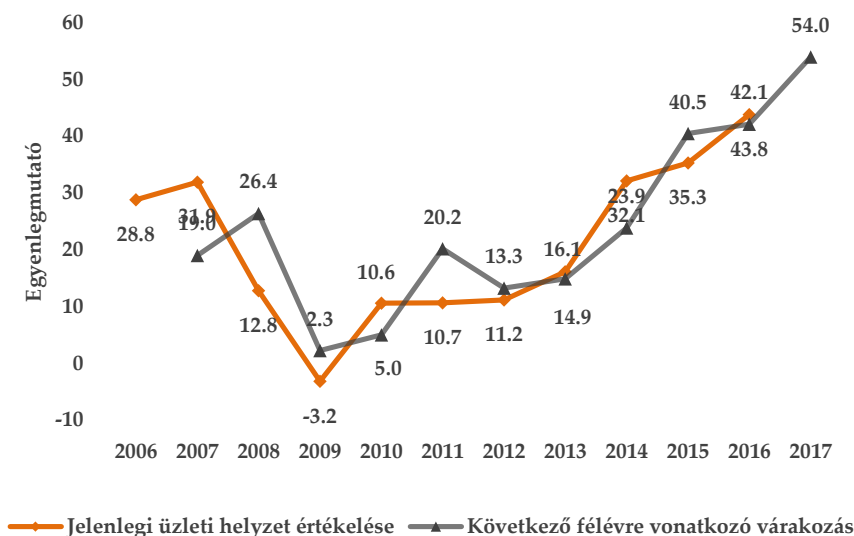
Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok.

	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Ált. üzleti helyzet - tárgyév	4153	10,7	4127	11,1	4220	16,1	4219	32,1	4254	35,3	4229	43,8
Rendelésállomány-tárgyév2. félév	4054	-0,4	4023	-1,04	4161	4,9	4153	16,1	4196	19,7	4095	32,7
Ált. üzleti helyzet - köv. év 1. félév	3562	13,3	3542	14,9	3704	23,9	3686	40,5	3805	42,1	3856	54,0
Termelési vol.-köv. év 1. félév	3723	18,0	3672	15,1	3834	23,2	3780	36,6	3877	38,2	3859	46,1
Beruházási akt. - köv. év 1. félév	3522	14,6	4219	13,9	3644	19,0	3589	30,8	3546	36,1	3554	44,7

Forrás: NGM, GVI 2011-2016

A 2.1.1. ábrán jól látszik, hogy az általános üzleti helyzet megítélése hasonlóan alakul a rendelésállományra, beruházásokra és termelési volumenre vonatkozó mutatókkal. Ezért a következőkben az elmúlt években lejátszódó folyamatokat ezen általános mutatón keresztül mutatjuk be. Idén a cégek a korábban megfogalmazott várakozásokhoz hasonlóan ítélték meg az üzleti helyzetüket, míg 2015-ben az előző évi előrejelzéshez képest alulmaradt e mutató értéke.

2.1.2. ábra: Üzleti helyzet megítélése és várakozások teljesülése

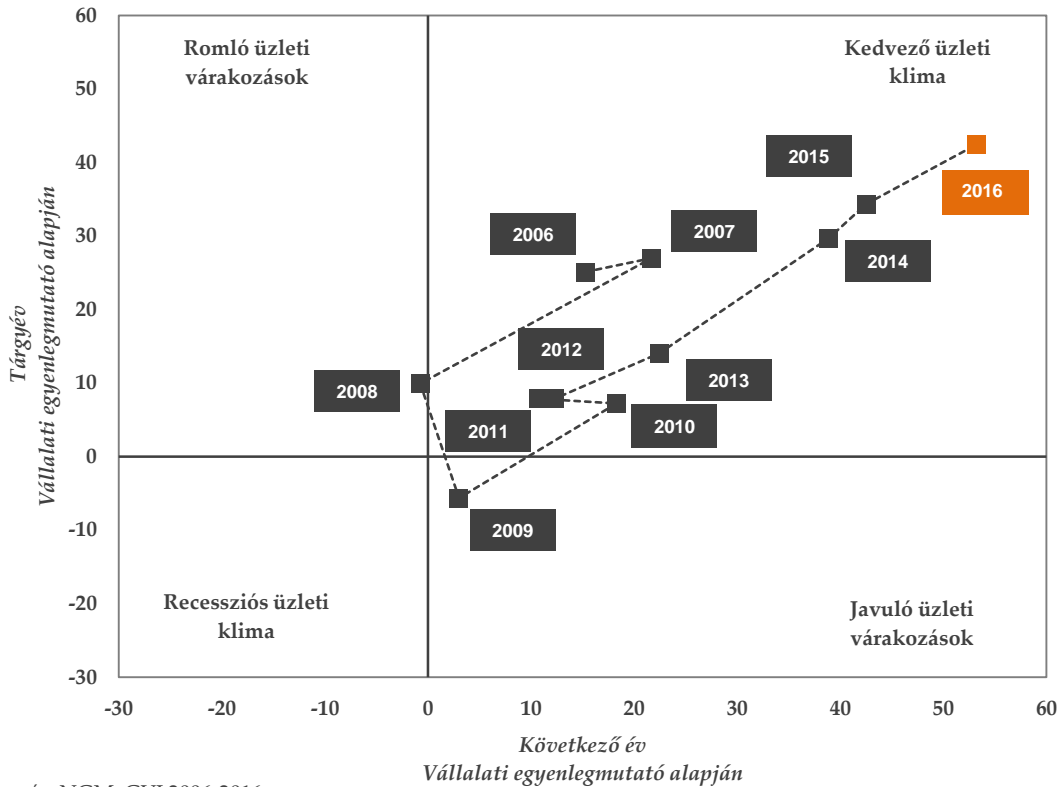
Forrás: NGM, GVI 2006-2016

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok.

A 2008 őszi adatok az üzleti klíma jelentős romlását mutatják – a vállalatok mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket jelentősen negatívabban látták. Borúlato várakozásaik be is teljesültek, 2009-ben érte el a mélypontot az üzleti helyzet megítélése. Ezzel együtt az egyes gazdasági ágakban eltérő mértékben ugyan, de a 2008-ban megfogalmazottakhoz képest optimistábbá váltak a várakozások. 2010-ben már ismét kedvezővé vált az üzleti klíma – mind a jelenlegi, mind a jövőbeli üzleti helyzet megítélésekor többségbe kerültek a pozitívan értékelő vállalatok. 2011-ben és 2012-ben is ugyan nem a válság előtti időszaknak megfelelő mértékben, de kedvező üzleti klímával lehet jellemezni a vállalkozások üzleti környezetét, azonban mindkét évben a jövőre vonatkozó várakozások kis mértékben romlottak. 2013-ban az üzleti várakozások már a 2007-es állapothoz hasonlóak voltak, a jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzetértékelésen alapuló üzleti környezet jelentős mértékben javult, 2014-re pedig 2006 óta nem tapasztalt szintre fejlődött, 2015-re még kedvezőbbé vált, és a javuló tendencia 2016-ban is folytatódott.

2.1.3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése

Forrás: NGM, GVI 2006-2016

Egyenlegmutató	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	n	pon t	n	pon t	n	pon t	pon t	pon t	n	pon t	n	pon t	n	pon t
Tárgyév	700		699	7,9	660	7,9	6824	14,1	686	29,7	685	34,4	657	42,5
Várakozások	598		582	10,7	550	12,3	5778	22,4	600	38,9	612	42,6	602	53,3
		2		6		0				9		3		3

Forrás: NGM, GVI 2010-2016

Magyarázat: Az ábra két tengelye az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen a tárgyévre, a vízszintes tengelyen a következő évre vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Kedvező üzleti klíma”, amikor többségben vannak, mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket pozitívan értékelő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a jelenlegi tárgyévi helyzet, mind a jövőbeli várakozások negatívak. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli optimizmus mértékét fejezi ki.

Az egyes gazdasági ágakat eltérő mértékben érintette a válság, de kilábalásuk az építőipar kivételével hasonló módon történt.

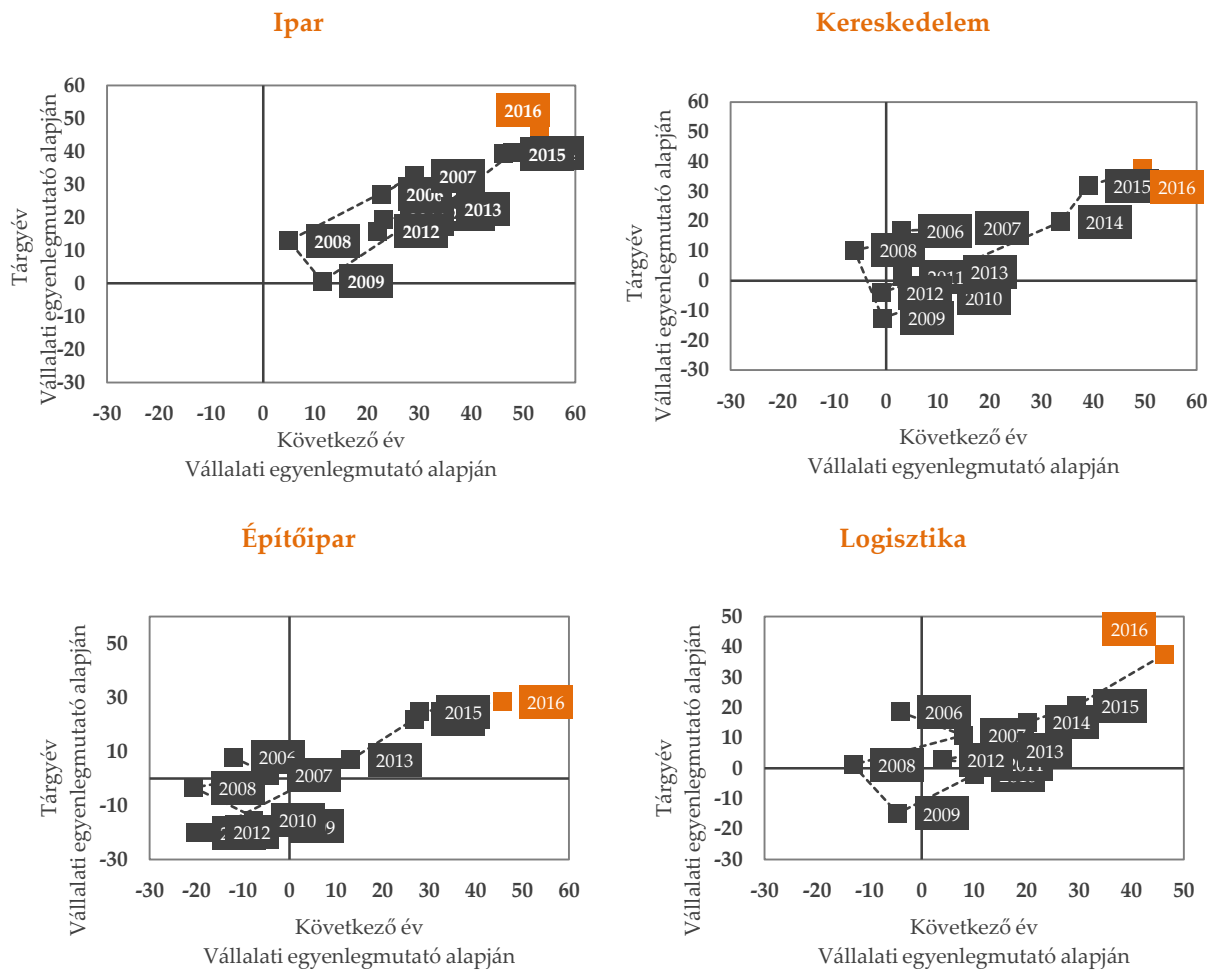
- Az ipari vállalatok üzleti helyzetük jelentős romlása ellenére a kritikus 2008-as és 2009-es években is a kedvező üzleti klímával voltak jellemezhetőek – a vizsgált gazdasági ágak közül mindig a legjobb helyzetben voltak. A 2011-2012-es megtorpanást követően az üzleti klímájuk, ha kis mértékben is, de már

kedvezőbb volt, mint 2010-ben. 2013-ban és 2014-ben javult, majd 2015-ben stagnált üzleti helyzetük, idén ismét javuló tendencia következett be.

- Az iparral ellenében a kereskedelem és szállítás, raktározás terén tevékenykedő vállalatok üzleti helyzete 2009-ben kifejezetten recessziósnak volt tekinthető. 2011-ben javult a helyzetük, majd 2012-ben kicsit romlott, a 2013-as évben azonban már rég nem látott optimizmussal tekintettek a következő évre. 2014-ben a kereskedelmi vállalatok üzleti klímája nagy mértékű javuláson esett át, azonban ez a logisztika ágazatát illetően már nem volt elmondható, a szállítványozó vállalatok körében csak szerényebb, de pozitív változás történt. A 2015-ös adatok szerint a kereskedelmi és a szállítványozási cégek üzleti klímája is kedvezőbb lett, idén szintén javuló tendenciát figyeltünk meg mindkét ágazatban.
- Az építőipari vállalatok egészen más utat jártak be az elmúlt években: már 2006-ban is romló üzleti várakozásokkal voltak jellemezhetőek, ami 2008-ra recesszióba fordult. A többi gazdasági ággal ellenében még 2010-ben sem jelentős a szereplők optimizmusa, továbbra is borúlátóan tekintenek a jövőre. A 2013-as év viszont számukra hozta a legnagyobb változást, ekkor már jelenlegi és jövőbeli helyzetüket is optimistán ítélték meg. 2014-ben üzleti környezetük tovább javult, aminek köszönhetően az kedvezőbbé is vált a logisztikai cégek üzleti körülményeihez képest. 2015-re nem történt érdemi változás az építőipari vállalatok üzleti klímájában. Idén viszont javuló tendencia figyelhető meg.

2.1.4. ábra: Az üzleti klíma megítélése gazdasági áganként

Egyenlegmutató		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
		n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Logisztika	Tárgyév	303	-2	275	11,4	269	2,9	281	5,9	301	15,2	324	20,6	309	46,2
	Várakozások	242	10	215	1,5	212	3,9	229	15,1	266	20,2	284	29,5	276	37,4
Ipar	Tárgyév	2118	21	2335	19,4	2217	15,8	2252	22,4	2236	39,5	2123	39,2	2223	53,0
	Várakozások	1846	30,8	1959	23,1	1867	21,9	1927	33,8	1968	47,9	1884	46,1	2007	45,3
Építőipar	Tárgyév	794	-15,4	716	-20	730	-19,9	752	7	703	21,9	800	24,6	759	45,6
	Várakozások	606	-7,6	555	-20,3	537	-17,4	577	13,2	580	26,7	688	27,9	686	28,5
Kereskedelem	Tárgyév	1639	-5,9	1561	3,1	1481	-4	1317	2,9	1373	19,8	1433	31,8	1445	49,6
	Várakozások	1405	10,4	1277	1,3	1248	-1	1559	11,5	1559	33,7	1583	39	1551	37,5

Forrás: NGM-GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2017-es évre

Magyarázat: Az ábra két tengelye az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen a tárgyévre, a vízszintes tengelyen a következő évre vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Kedvező üzleti klíma”, amikor többségben vannak, mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket pozitívan értékelő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a jelenlegi tárgyévi helyzet, mind a jövőbeli várakozások negatívak. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli optimizmus mértékét fejezi ki.

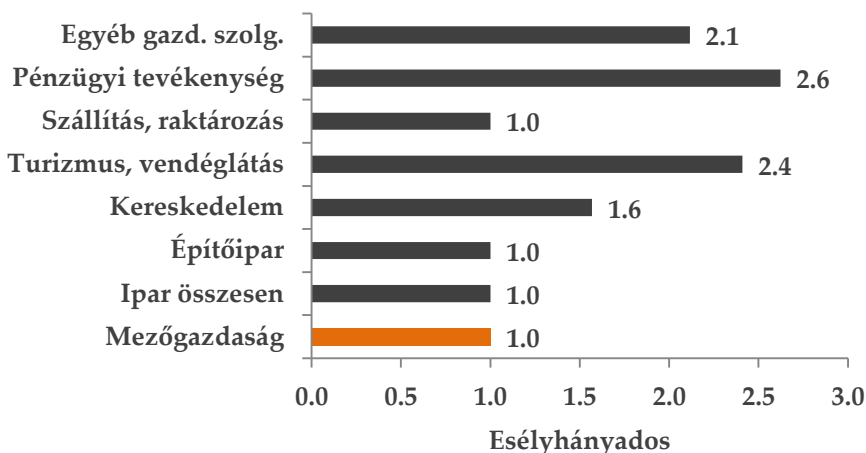
2.2 Az optimista várakozásokkal bíró vállalatok jellemzői

Milyen vállalati körökre jellemző leginkább az üzleti optimizmus? Mik az optimizmus legfőbb meghatározói? Az alábbiakban exportra és gazdasági tevékenységre, a vállalatméretre, a tulajdonosi háttérre és a földrajzi régióra vonatkozó vállalati jellemzők figyelembe vételével keressük a választ ezekre kérdésekre. A becslések során a logisztikus regresszió módszerét alkalmaztuk³⁸.

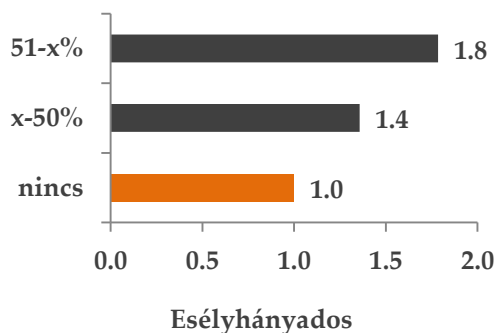
- A gazdasági ágakat tekintve elmondható, hogy a pénzügyi tevékenység (2,6) az idegenforgalom, vendéglátás (2,4), az egyéb gazdasági szolgáltatások (2,1), és a kereskedelem (1,6) területein nagyobb eséllyel találunk optimista üzleti várakozásokat megfogalmazó vállalatokat, mint a többi szektorban.
- A 10-19 fő (0,6), illetve a 20-49 fő (0,8) közötti vállalatok kisebb eséllyel fogalmazznak meg optimista várakozásokat 2016 második félévére, mint a többi létszám kategóriába sorolt cégek.
- A tisztán külföldi tulajdonban lévő vállalatok 1,6-szor nagyobb eséllyel tekintenek pozitívan a jövőre, mint a tisztán hazai kézben álló cégek és a vegyes tulajdonú vállalkozások.
- Minél nagyobb az export részaránya az árbevételben, annál nagyobb eséllyel fogalmazznak meg a vállalatok optimista várakozást. A döntően exportra dolgozó vállalatok 1,8-szor, a exporttevékenységet is folytató vállalatok 1,4-szer nagyobb eséllyel várják az üzleti helyzetük javulását, mint a nem exportáló vállalatok.
- A Közép-dunántúli (0,5) és a Dél-dunántúli (0,4) vállalatok kisebb eséllyel várják üzleti környezetük javulását 2016 második félévében, mint a többi régióban működő cégek.

³⁸ A logisztikus regressziós elemzés eredmény változója az optimista üzleti várakozások fennállása volt. A modell paraméterei az M3.1. táblázatban kerülnek bemutatásra.

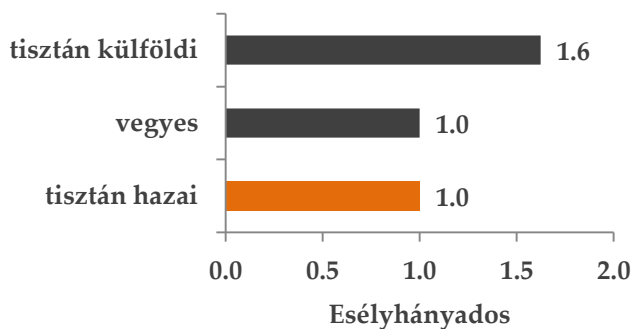
2.2.1. ábra: Az optimista várakozások összetevői – gazdasági tevékenység szerint

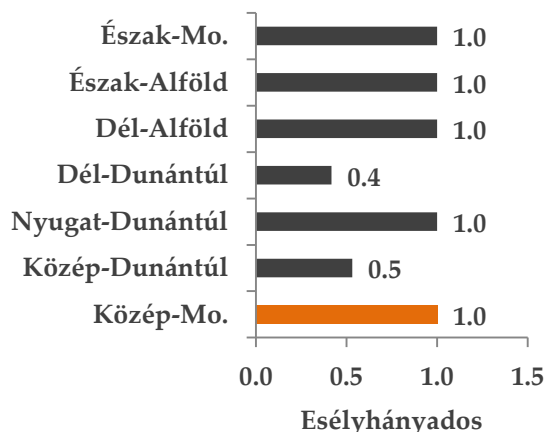
Export tevékenység szerint

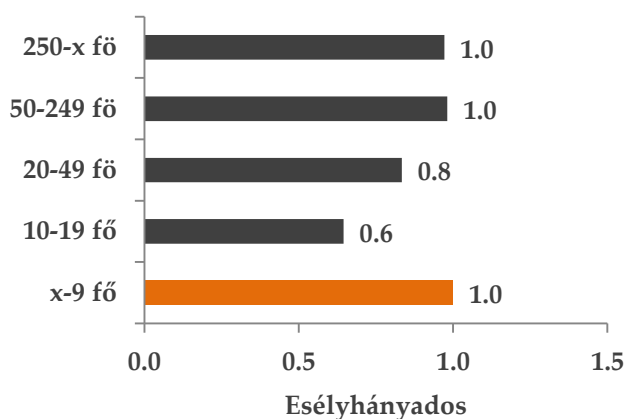
Tulajdonosi háttér szerint

Földrajzi elhelyezkedés szerint

Vállalati létszám szerint

Forrás: NGM-GVI: Rövistávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2017-es évre (n=6719)

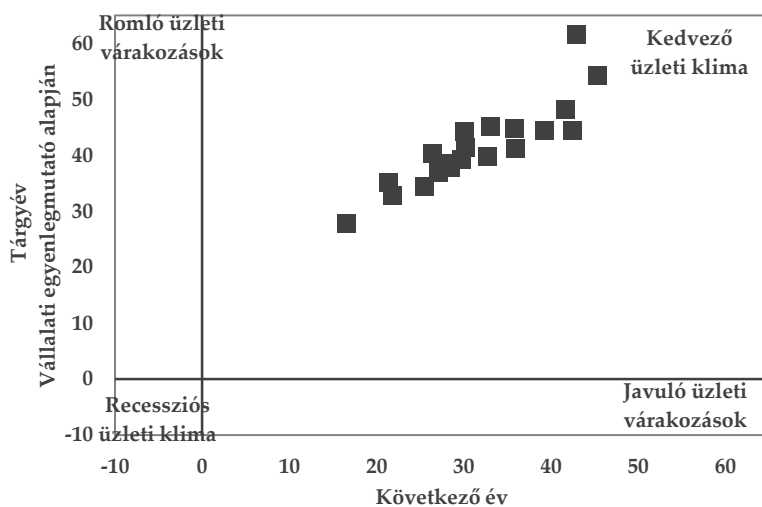
A modellről: A modell többváltozós logisztikus regressziós eljárással készült. Az ábrákon esélyhányadosok értékei láthatóak, amik kifejezik, hogy a referenciacsoporthoz képest hányszor nagyobb vagy kisebb valószínűséggel találunk optimista várakozásokat megfogalmazó vállalatokat. A modellben referencia csoportnak a sárgával kiemelt jellegzetesség tekinthető.

Ábraértelmezés egyszerűen: minél nagyobb az esélyhányados értéke, annál optimistább a vállalati kör. Ha az esélyhányados értéke 1, akkor az adott csoportban az optimizmus nem tér el a referencia csoporttól.

2.3. Területi egyenlőtlenségek

Az üzleti helyzet megítélésében tapasztalt területi egyenlőtlenségek nem változtak jelentősen a tavalyi eredményekhez képest, 2016-ban is minden megyében kedvező üzleti klímát mérhettünk. A jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzetet mérő egyenlegmutatók Győr-Moson-Sopron megyében (54 és 45 pont) és Budapesten (62 és 43 pont) a legmagasabb, illetve Bács-Kiskun megyében (28 és 17 pont) a legalacsonyabb.

2.3.1. ábra: A jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatók értékei – megyei bontásban

Az egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét. Ezért egy pontnyi elmozdulás egy százalékpontos változásnak feleltethető meg.

forrás: NGM, GVI 2016

Vállalati egyenlegmutató alapján

Egyenlegmutató	Tárgyév	Várárakozások
	pont	pont
Győr-Moson-Sopron	54,2	45,3
Budapest	61,6	42,9
Somogy	44,3	42,5
Komárom-Esztergom	48,1	41,7
Vas	44,4	39,2
Fejér	41,1	35,9
Zala	44,9	35,9
Szabolcs-Szatmár-Bereg	45,1	33,1
Veszprém	39,7	32,7
Tolna	41,3	30,2
Csongrád	44,3	30,1
Pest	39,2	29,7
Heves	37,7	28,5
Jász-Nagykun-Szolnok	38,5	28,4
Bács-Kiskun	36,9	27,1
Baranya	40,3	26,4
Hajdú-Bihar	34,4	25,5
Nógrád	32,8	21,9
Borsod-Abaúj-Zemplén	35,1	21,3
Békés	27,9	16,5

Forrás: NGM, GVI 2016

3. 2017-ben várható munkaerő-kereslet

Jelen fejezetben a 2017-ben várható munkaerő-keresletet mutatjuk be. Először a vállalati egyenlegmutatók segítségével ragadjuk meg a foglalkoztatás jövő évi alakulását. Itt a munkaerő-keresletet nem az egyén, hanem a vállalat oldaláról közelítjük meg, azaz nem a létszámmozgások mértéke, hanem csupán a létszámbővítési és létszámcsökkentési tervek kerülnek bemutatásra. Részletesebben a foglalkoztatási egyenlegmutató a vállalatok foglalkoztatási súlyát figyelembe véve azt fejezi ki, hogy a létszámbővítéssel vagy létszámcsökkentéssel bíró vállalatok vannak-e többségben, illetve, hogy mekkora ennek mértéke. Az egyenlegmutató tehát a legegyszerűbb megközelítése az alkalmazotti létszám változásának megragadására, azonban nem tükrözi a létszámbővülés és -csökkenés mértékét. Elméletben tehát az is előfordulhat, hogy az egyenlegmutató mértéke pozitív, mégis csökken a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma. Az egyenlegmutató annak hátrányai ellenére egyszerű formában arról tudósít, hogy a vállalatok, az üzleti klímával összefüggésben, mennyire tekintenek optimistán a következő évre.

A második alfejezetben bemutatjuk a foglalkoztatás várható alakulását, figyelembe véve a munkahely megszűnés és teremtés egyenlegét. Azaz ebben a megközelítésben a munkavállaló áll a vizsgálat középpontjában. Elemzéseinkben megkülönböztetjük a nyers vállalati várakozásokat, illetve a GVI korrekciós modelljének eredményeit.

Az alábbi tábla vázlatosan összefoglalja a használt megközelítések előnyeit és hátrányait.

3.1. tábla: A foglalkoztatás várható alakulását kifejező mérőszámok

	Előnyök	Hátrányok
Vállalati egyenlegmutató	Egyszerű mutató, amit inkább tendenciájában érdemes értelmezni.	Óvatosan kell értelmezni, hiszen előfordulhat, hogy a pozitív előjelű egyenlegmutató ellenére a foglalkoztatott összlétszám csökken.
Vállalati nyers várakozások	Elméletileg pontosabban fejezi ki a foglalkoztatás várható alakulását, mint a létszámmutató	A vállalati nyers várakozások a korábbi évek tapasztalati szerint túlzóan optimisták.
GVI becslés	Korrigálja a nyers vállalati várakozásokat, így általuk reálisabb képet kapunk a foglalkoztatás várható létszámalakulásáról	Nem kezeli a zöld mezős munkahelyteremtő beruházásokat és a vállalati kivonulásokat („entry” és „exit”)

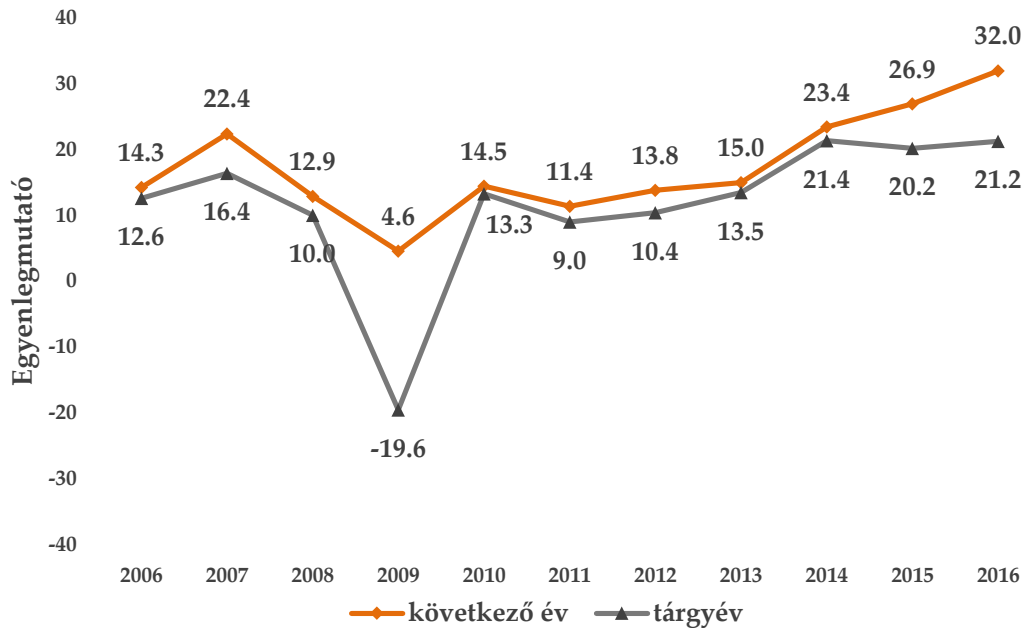

3.1. Létszámvárakozások a foglalkoztatási egyenlegmutató alapján

Továbbra is enyhén pozitív létszámfelvételi szándékkal jellemezhető a magyar versenyszféra következő évi várakozása. 2016-ban 21 százalékponttal több vállalat bővítette létszámát, mint amennyi csökkentette, ez az arány 2015-höz (20 százalékpont) képest nem változott. A korábbi évek tendenciáit vizsgálva látható, hogy a gazdasági válság 2009-es mélypontja óta, először 2015-ben, majd idén alakult ki olyan gazdasági helyzet, amiben a következő évre vonatkozó egyenlegmutató jelentősen felülmúlná a tárgyévi létszám bővülést. Az alábbi ábrán 2006-tól követhető a tárgyévi és következő évre vonatkozó foglalkoztatási egyenlegmutatók értékeinek változása

A 2017-es évre a vállalati egyenlegmutató 32 pontos értéket vesz fel – 32 százalékpontos többségen vannak létszám bővítést tervező vállalatok a létszámleépítőkkel szemben. Jövőre tehát több vállalatnál várható létszámfelvétel, mint idén. A jelenség megfelel a korábbi évek tapasztalatainak, amikor a vállalatok enyhén optimista várakozásokat fogalmaznak meg, amiknek csak egy része fog teljesülni (grafikusan a 3.1.1. ábrán a narancssárga vonal a szürke fölött halad).

3.1.1.ábra: A tárgyévre és a következő évre vonatkozó egyenlegmutató

Egyenlegmutató	2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Tárgyév	7151	-19,6	7073	13,3	7082	9	6736	10,4	6981	13,5	6755	21,4	6710	20,2	6415	21,243
Várakozások	7144	4,6	6996	14,5	6965	11,4	6741	13,8	7013	15	5723	23,4	5316	26,9	5135	31,98

Forrás: NGM, GVI 2009-2016

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a létszámnövelő és létszámcsökkentő vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég létszámcsökkenésben és $+100$ -at akkor, ha minden cég létszámbővülésben pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Ábraértelmezés: Az ábrán látható egyenlegmutatókban bekövetkező egy pontos elmozdulás egy százalékpontos változásnak feleltethető meg. Szaggatott vonallal kerültek megjelenítésre az adott évre vonatkozó tényadatok és folytonos vonallal az adott évben, a következő évre megfogalmazott tervek, várakozások.

Példa: 2008-ban a tárgyévi egyenlegmutató értéke 12,9 pont. ez azt jelenti, hogy közel 13 százalékpontos többségben voltak a létszámcsökkentő vállalatokkal szemben a létszámbővítők.

Jász-Nagykun-Szolnok (49 pont) és Szabolcs-Szatmár-Bereg (49 pont) megyékben bizonyultak legoptimistábbak a vállalatok, a 2017-re vonatkozó egyenlegmutató értéke ezekben a térségekben a legmagasabb. Velük szemben Békés (23 pont) és Hajdú-Bihar megyében (16 pont) a legrosszabbak a létszámmozgásokkal kapcsolatos várakozások, de ezzel együtt is minden megyében pozitív a mutató értéke.

3.1.2. tábla: Foglalkoztatási várakozások 2017 – vállalati egyenlegmutató

	Egyenlegmutató	
	n	pont
Jász-Nagykun-Szolnok megye	166	49,00
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	187	48,97
Nógrád megye	182	48,88
Komárom-Esztergom megye	262	44,72
Veszprém megye	138	41,69
Baranya megye	200	40,53
Fejér megye	215	38,48
Vas megye	159	38,29
Bács-Kiskun megye	293	37,90
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	400	37,77
Csongrád megye	181	36,48
Somogy megye	164	36,27
Győr-Moson-Sopron megye	376	34,55
Pest megye	447	31,65
Heves megye	228	29,72
Tolna megye	137	27,94
Budapest	770	25,06
Zala megye	173	23,93
Békés megye	156	23,09
Hajdú-Bihar megye	106	16,77

Forrás: NGM, GVI 2016

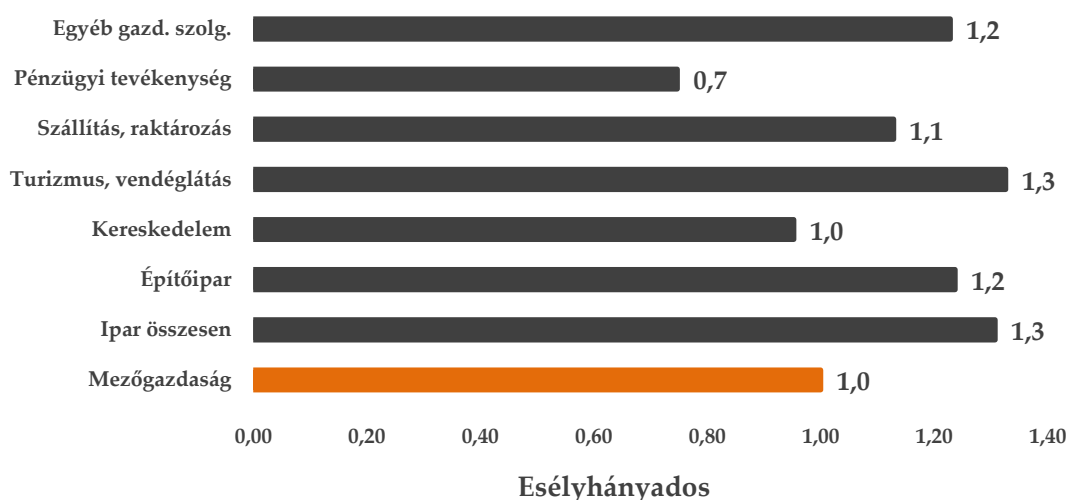
Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a létszámnövelő és létszámcsökkentő vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég létszámcsökkenésben és +100-at akkor, ha minden cég létszámbővülésben pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Létszámnövelő vállalatok jellegzetességei

Milyen vállalati körökre jellemző leginkább a létszámnövekedés? Mik az létszámbővülés legfőbb meghatározói? Az alábbiakban export és gazdasági tevékenység, vállalatméret és tulajdonosi háttér szerinti regressziós elemzéssel keressük a választ ezekre kérdésekre.³⁹

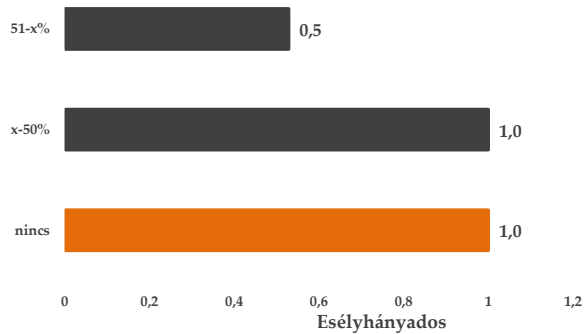
- Az ipar és a turizmus, vendéglátás területein tevékenykedő vállalati körökre jellemző leginkább a létszámbővülés.
- A külföldi tulajdonhányad alapján nincs különbség a vállalatok létszám növelési terveiben.
- A 0-9 fős és a 10- 19 fős vállalatok növelik legnagyobb eséllyel létszámukat, az ennél nagyobb vállalatok körében a mérettel nő a létszámfelvételt tervezők aránya.
- Export tevékenység alapján a döntően exportálók a kisebb eséllyel tervezik a létszámnövelést a másik két kategóriánál.

3.1.3. ábra: A létszám-növekedési várakozások összetevői

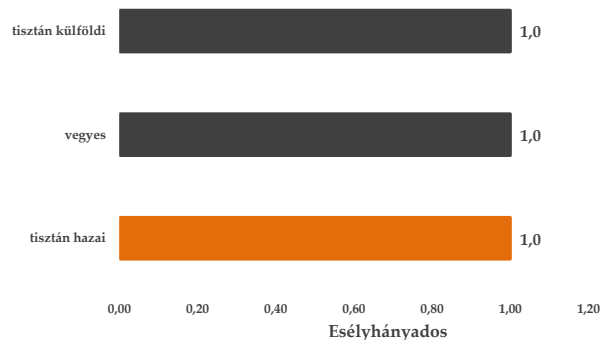

³⁹ A logisztikus regressziós elemzés eredmény változója a létszámnövekedésre vonatkozó előrejelzés fennállása volt. A modell paraméterei az M3.2. táblázatban kerülnek bemutatásra.

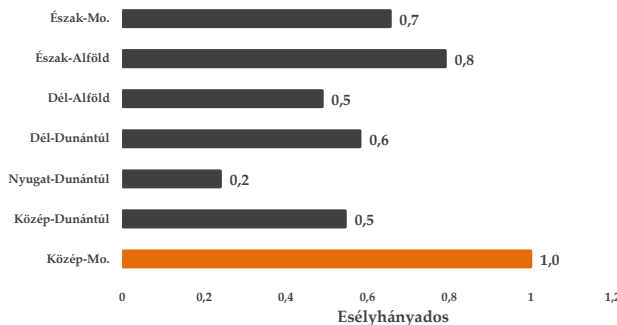
Export tevékenység szerint

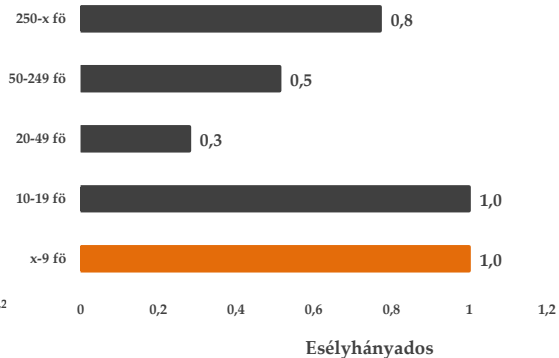
Tulajdonosi háttér szerint

Földrajzi elhelyezkedés szerint

Vállalati létszám szerint

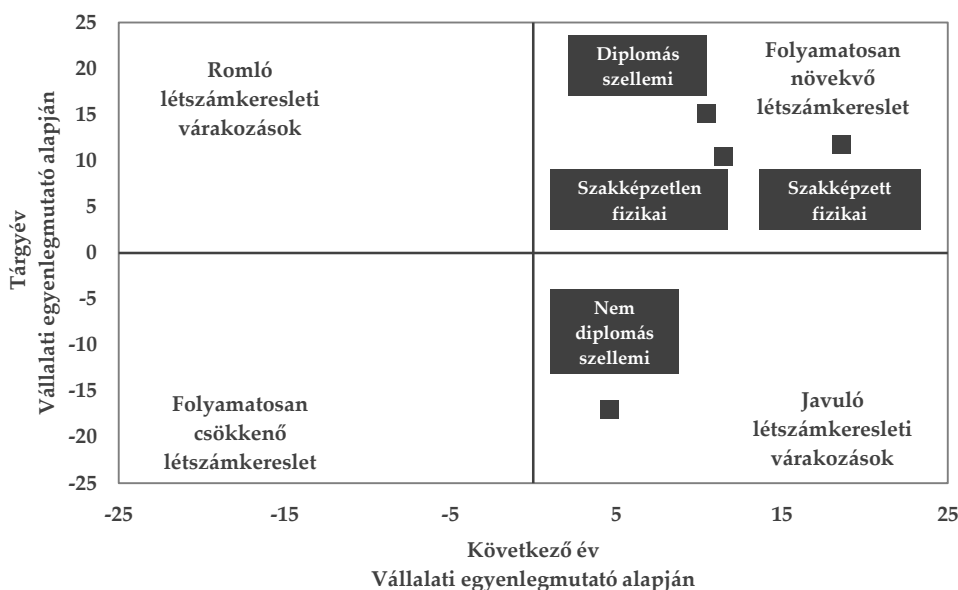
Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés 2017-es évre (n=4573)

A modellről: A modell többváltozós logisztikus regressziós eljárással készült. Az ábrákon esélyhányadosok értékei láthatóak, amik kifejezik, hogy a referenciacsoporthoz képest hányszor nagyobb vagy kisebb valószínűséggel találunk optimista várakozásokat megfogalmazó vállalatokat. A modellben referencia csoportnak a sárgával kiemelt jellegzetesség tekinthető.

Ábraértelmezés egyszerűen: minél nagyobb az esélyhányados értéke, annál optimistább a vállalati kör. Ha az esélyhányados értéke 1, akkor az adott csoportban az optimizmus nem tér el a referencia csoportétól.

A foglalkoztatási egyenlegmutatók szerint a szakképzett és a szakképzetlen fizikai, illetve a diplomás szellemi munkakörök is folyamatosan bővülő létszámkereslettel jellemezhetőek – ezen csoportokban 2016-ban is több vállalat bővítette létszámát, mint csökkentette, illetve ez igaz a 2017-es évre vonatkozó várakozásokra is. A tárgyévi és következő évi növekedés mértéke azonban eltérő az egyes csoportokban. A diplomás szellemi munkakörök esetében a következő évben enyhe visszaesést, míg a szakképzett fizikai munkakörök esetében kis mértékű növekedést várnak. A szakképzetlen fizikai munkakörök esetében nem számítanak jelentős változásra jövőre. A nem diplomás szellemi foglalkoztatottak 2017-ben várhatóan létszám növekedéssel szembesülhetnek – az egyenlegmutató értéke jelentős létszámcsökkenést mutat a tárgyévben, viszont létszám növekedést prognosztizál a következő évre.

3.1.4. ábra: Munkaerő-kereslet foglalkoztatási csoportonként 2016-2017

forrás: NGM, GVI 2016

Egyenlegmutató	Szakképzetlen fizikai pont	Szakképzett fizikai pont	Nem diplomás szellemi pont	Diplomás szellemi pont
Tárgyév	10,5	11,8	-17,1	15,1
Várakozások	11,5	18,6	-4,6	10,5

Forrás: NGM, GVI 2016

Magyarázat: Az ábra két tengelye az általános a foglalkoztatási egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen a tárgyévre, a vízszintes tengelyen a következő évre vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Folyamatosan növekvő létszámkereslet”, amikor többségben vannak, mind a 2015-ben, mind a 2016-ban létszámukat bővítő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a tárgyévi helyzet, mind a jövőbeli várakozások kedvezőtlenek, azaz mindkét évben létszámcsökkenésre lehet számítani. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli létszámfelvételi optimizmus mértékét fejezi ki.

3.2. Létszámvárakozások 2017-re

Az alábbiakban, először bemutatjuk a foglalkoztatást prognosztizáló GVI modell néhány alapvetését, ami részletesen az M1. mellékletben tekinthető át, majd ezt követően ismertetjük a előrejelzésünket a 2017. évre.

Röviden a létszámvárakozások becsléséről

Általános tapasztalatnak tekinthető, hogy a vállalati várakozások, nyers formájukban nem nyújtanak pontos képet a várható létszámváltozásokról, ezért értelmezésükhöz felmerül valamiféle statisztikai korrekció igénye.

3.2.1. tábla: Vállalati létszám-várakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásának éve				
	2011	2012	2013	2014	2015
Vállalatok száma (darab)	1918	1943	1932	1977	2003
Vállalati várakozás (fő)	264827	273250	254324	247234	299712
Tény (fő)	261787	267982	252075	247143	293435
Várakozás és tény különbség (%)	-1,2	-1,9	-0,9	0,0	-2,1

Forrás: NMH, GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés (2011, 2012, 2013, 2014, 2015) – speciális minta

A vállalatok által megfogalmazott éves létszámvárakozásokat, tehát „nyers” formában nem szabad tényként értelmezni, a tapasztalatok szerint ezeket különböző statisztikai módszerekkel korrigálni szükséges. A korrekció fontossága három alapvető állítással támasztható alá:

- A vállalatok általában túlzóan optimistán tekintenek a jövőbe, jellemzően nagyobb mértékű létszámfelvétellel vagy kisebb mértékű elbocsátással kalkulálnak, mint ami bekövetkezik.
- A vállalatok a belső szerkezetük vagy a külső üzleti környezetük okán különbözőek. Vannak olyan szegmensek, ahol könnyebb és vannak olyanok, ahol nehezebb pontosabb éves létszám előrejelzéseket megfogalmazni.
- A vállalatok számára eltérő jelentőséggel bír az üzleti és ezen belül a létszámtervezés. Így vannak olyan vállalati szegmensek, ahol jelentős energiát fektetnek a tervezésbe, ezért pontosabb előrejelzésekkel rendelkeznek, máshol inkább pillanatnyi intuíciók alapján fogalmazzák meg a jövőre vonatkozó várakozásaikat.

A MKIK GVI modelljének célja a NGM-GVI Rövidtávú Munkaerő-piaci Előrejelzés nagymintás vállalati adatfelvételben megfogalmazott létszámváltozással kapcsolatos várakozások korábbi évek tapasztalataival való korrigálása. Célunk tehát egy olyan korrekciós becslő modell megalkotása, ahol:

$$|T_{t+1} - V_{t,t+1}| < |T_{t+1} - V_{t,t+1} - K| \quad (1)$$

T_{t+1} : $t+1$ időpontban ismert létszám

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

K : Korrekciós tényező

Értelemszerűen egy jellegű modellezés nem kalkulál váratlan gazdasági eseményekkel, mint:

- Zöld mezős beruházások („entry”)
- Vállalati kivonulások („exit”)

A becslésre alkalmazott modell az alábbi képlettel írható le.

A modell egyenlete és együtthatói:

$$E(K_t | V_{i,t}, SZJ_{i,t}) = \beta_0 + \sum_{v=1}^j \beta_v VJ_{v,t} + \sum_{v=j+2}^{j+k} \beta_v SZJ_{v,t} + \sum_{v=j+k+1}^{j+k+l} \beta_v I_{v,t} \quad (2)$$

, ahol VJ_i a várakozások jellemzői:

Becslés iránya

Becslés mértéke

SZJ_i pedig a vállalati jellemzők:

Gazdasági ág

Export

Környezet

Létszám

Tulajdonosi háttér

Fizikai arány

Beruházás

I_i pedig az előző csoportokon belüli vagy azok közötti interakciók:

Becslés iránya * Becslés mértéke

Környezet * Becslés mértéke

Beruházás * Fizikai arány

Környezet * Fizikai arány

t pedig az idő, aminek a becslés során felhasznált értékei: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015

A modell alapján számított korrekciós tényező figyelembevételével a következő képlet alapján számoljuk a várható a következő évi létszámot.

$$E(V_{t+1|x}) = ((K/100)*100)*V_{t,t+1} + V_{t,t+1} \quad (3)$$

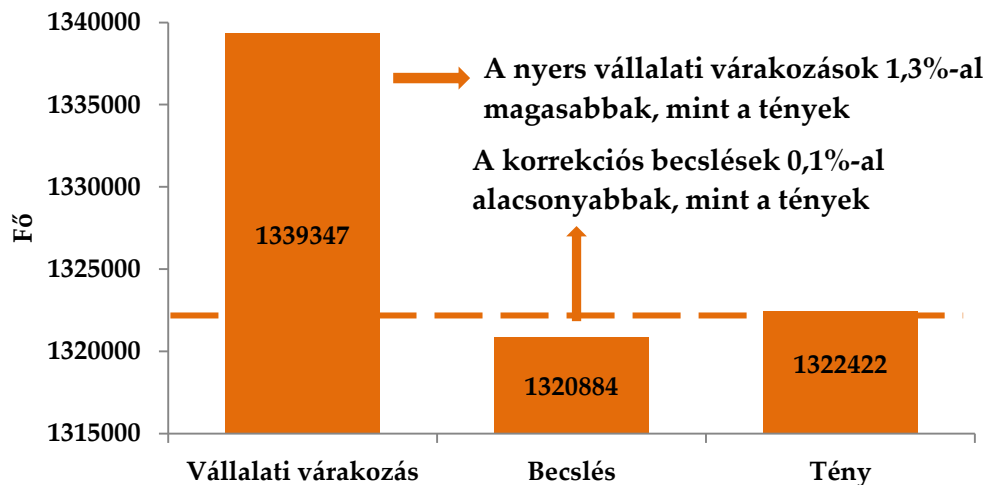
, ahol x az összes felhasznált információ és feltételezés

K : Korrekciós tényező

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

A korrigált becslések pontosabb képet adtak a várható létszámfolyamatokról, mint a nyers vállalati várakozások – mind az öt vizsgált év adatait figyelembe véve elmondható, hogy a nyers várakozások és tények között 1,3 százalékpontos, a becslések és tények között pedig 0,1 százalékpontos különbség tapasztalható.

3.2.1. ábra: Vállalati létszám-várakozások, tények és becslések 2011-2015

Forrás: NMH, GVI Rövidtávú-Munkaerőpiaci Előrejelzés (2011, 2012, 2013, 2014, 2015) – speciális minta

Elmondható továbbá, hogy a tények és becslések közötti különbség minden vizsgált évben kisebb, mint a tények és vállalati várakozások közötti különbség. Ilyen értelemben tehát a korrekciós becslés eredményesnek tekinthető, hiszen képes „közelebb” hozni a tényeket és várakozásokat.

3.2.2. tábla: Vállalati létszám-várakozások, tények és becslések éves bontásban

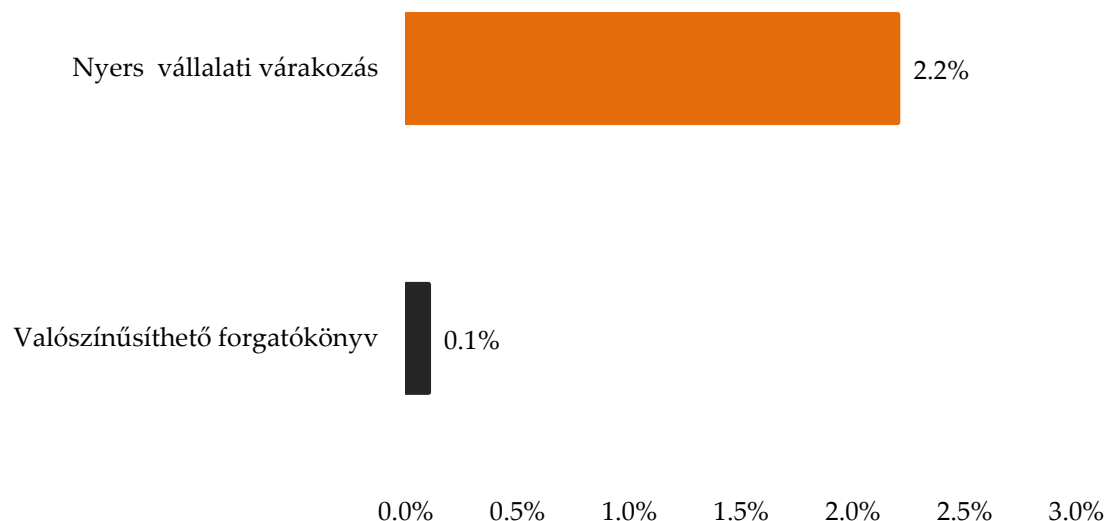
	A várakozás megfogalmazásának éve				
	2011	2012	2013	2014	2015
Elemzés (darab)	1918	1943	1932	1977	2003
Vállalati várakozás (fő)	264827	273250	254324	247234	299712
Tény (fő)	261787	267982	252075	247143	293435
Várakozás és tény különbség (%)	-1,2	-1,9	-0,9	0,0	-2,1
Becsült létszám (fő)	261392	269501	251229	245878	292884
Várakozás és becslés különbsége (%)	-1,31	-1,38	-1,22	-0,55	-2,28
Tény és becslés különbsége (%)	-0,15	0,57	-0,34	-0,51	-0,19

Forrás: NMH, GVI Rövidtávú-Munkaerőpiaci Előrejelzés (2011, 2012, 2013, 2014, 2015) – speciális minta

Előrejelzés

Az általában túlzott optimizmust kifejező vállalatok válaszai alapján 2,2 százalékpontos növekedés várható a foglalkoztatásban, amivel szemben – a GVI korrekciója szerint inkább stagnálás valószínűsíthető.

3.2.2. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2017-ben

Forrás: NGM, GVI (n=1994)

Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok

A korrigált becslés szerint a kereskedelemben 6,1 százalékponttal, az építőiparban 3,1 százalékponttal, a mezőgazdaságban pedig 4,2 százalékponttal csökkenhet az alkalmazásban állók száma. Ezzel szemben a gazdasági szolgáltatás területén 3,7 százalékpontos, az iparvállalatok körében pedig 1 százalékpontos növekedést prognosztizálunk. Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy az ipar terén a legkedvezőbbek a nyers vállalati várakozások, továbbá azt is, hogy a nyers vállalati várakozások a mezőgazdaságon kívül minden ágazatban létszámbővítésre utalnak.

3.2.3. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2016-ban – gazdasági ágak szerint

	Nyers vállalati várakozások	Korrigált becslés
Mezőgazdaság	-0,9% pont	-4,2% pont
Ipar	2,7% pont	1,0% pont
Építőipar	1,8% pont	-3,1% pont
Kereskedelem	1,1% pont	-6,1% pont
Gazdasági szolgáltatás	1,2% pont	3,7% pont
Versenyszféra egésze	2,2% pont	0,1% pont

Forrás: NGM, GVI 2016 (n=1994)

Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok

A korrigált előrejelzésünk szerint a döntően exportra dolgozó vállalati körben 1,5 százalékpontos növekedést valószínűsítünk 2017-ben.

3.2.4. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2017-ben – exporttevékenység szerint

	Nyers vállalati várakozások	Korrigált becslés
Döntően nem exportra dolgozó	1,2% pont	-1,3% pont
Döntően exportra dolgozó	3,1% pont	1,5% pont
Versenyszféra egésze	2,2% pont	0,1% pont

Forrás: NGM, GVI 2017 (n=1994)

Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok

4. A foglalkoztatás jellemzői

Ebben a fejezetben bemutatjuk a vállalkozások által alkalmazott munkaerő egyes típusaira jellemző tendenciákat. Ezek az alcsoportok sokszor jelentősen eltérő jellemzőkkel bírnak, mint a teljes hazai munkaerő-állomány általában. Az alcsoportok elkülönített vizsgálata nem csak a munkaerő-piaci folyamatok alaposabb megértéséhez szükséges, hanem azért is, mert ezek a csoportok jelentősen eltérhetnek egymástól abban a tekintetben, hogy jellemzően milyen társadalmi csoportok tagjaiból állnak össze, vagy hogy mely gazdasági ágazatokba tartozó cégekhez kapcsolható inkább az adott foglalkoztatási forma. Így egy-egy foglalkoztatási forma helyzete utal a hozzá kapcsolható cégek és munkavállalók helyzetére is, és fontos információt jelent munkaerő-piaci intézkedések megalapozásához.

Az első alfejezet a nem teljes munkaidőben alkalmazottakkal foglalkozik, a második a határozott időre szóló szerződéssel foglalkoztatottakkal, a harmadik a vállalatok által foglalkoztatott külföldi állampolgárságú munkavállalókkal. A negyedik alfejezetben megvizsgáljuk, hogy hogyan alakult a pályakezdők foglalkoztatása. Az ötödik alfejezet az egyszerűsített foglalkoztatást, a hatodik pedig a kölcsönvett munkaerőt alkalmazó vállalatokat járja körül.

Mind a hat alfejezetben bemutatjuk, hogy az elmúlt években hogyan változott a vállalatok aránya, amelyek egy adott munkaerő-piaci csoport képviselőit alkalmazták, vagy a következő évben alkalmazni tervezik. Ezután bemutatjuk az adott foglalkoztatási formát jellemző területi egyenlőtlenségeket megyei bontásban.

Főbb megállapítások

A részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztató vállalatok aránya 2016-ban csökkent az előző évihez képest: 63 százalék volt e cégek aránya a 2006-tól 2014-ig tartó enyhe növekedés, majd a tavalyi stagnálás után. A gazdaságilag fejletlenebb megyék esetében általában magasabb a részmunkaidős foglalkoztatást tervező vállalatok aránya, a legmagasabb értékeket Bács-Kiskun, Somogy, Békés és Csongrád megyében figyelhetjük meg, míg a legkisebb arányban Budapesten és Pest megyében terveznek jövőre részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztatni.

A határozott időre szóló foglalkoztatást alkalmazó vállalatok aránya csökkent a tavalyi évhez viszonyítva: míg 2015-ben a cégek 30 százaléka foglalkoztatott határozott időre szóló szerződéssel munkavállalót, 2016-ban ez az arány 25 százalék. 2017-re a cégek 22 százaléka tervez ilyen foglalkoztatást, a legnagyobb arányban Szabolcs-Szatmár, Jász-Nagykun-Szolnok és Békés megyében. A határozott időre szóló foglalkoztatást tervező vállalatok aránya az előző évekhez hasonlóan Budapesten a legalacsonyabb.

A külföldieket alkalmazó vállalatok aránya folyamatosan csökken 2009 óta, jelenleg 20 százalék. Ez a szám várhatóan tovább fog csökkenni: 2017-ben ugyanis a vállalatoknak 19 százaléka tervez külföldi munkaerőt alkalmazni. E cégek aránya kiemelkedően magas (61%) Komárom-Esztergom megyében, míg a legalacsonyabb (10% körüli) Budapesten és Békés megyében.

A pályakezdőket alkalmazó vállalatok aránya a 2015-ös jelentős növekedés után 2016-ban a megelőző évekhez hasonló szintre, 43 százalékra állt vissza. A jövőre vonatkozó foglalkoztatási tervek ugyanakkor hasonlóan alakultak tavalyhoz képest: 2016-ban a cégek 40 százaléka jelezte, hogy pályakezdőt foglalkoztatna a következő évben, míg 2015-ben ez az arány 38 százalék volt. Ez utóbbi arány a tavalyi évhez hasonlóan Komárom-Esztergom megyében (56%) a legmagasabb, és Budapesten (30%) a legalacsonyabb.

Az egyszerűsített foglalkoztatással munkavállalót alkalmazó cégek aránya hasonlóan alakult, mint a tavalyi évben: az ilyen cégek aránya 2016-ban 14 százalék. A következő évre ilyen módon foglalkoztatni tervező vállalatok aránya a tavalyi 13 százalékos szint után 2016-ban kis mértékben csökkent, 12 százalék volt. A legmagasabb arányokat Somogy (26%) és Baranya (24%) megyében figyelhetjük meg, míg a legalacsonyabb arányokat Budapesten (5%), Győr-Moson Sopron (8%) és Fejér megyében találjuk.

A kölcsönvett munkaerőt alkalmazó vállalatok aránya lényegében idén sem mozdult ki a 2009 óta tartó stagnálásból: a tavalyi átmeneti csökkenés ideiglenesnek bizonyult, és az arány idénre 14 százalékra nőtt. Jövőre a cégek 13 százaléka tervez ilyen módon foglalkoztatni munkavállalókat, ami kis növekedést jelent a tavalyi mutatóhoz (10%) viszonyítva. Ez utóbbi arány kiemelkedően magas Komárom-Esztergom megyében (41%), és kiemelkedően alacsony Budapesten (5%) és Baranya (5%) és Tolna megyében (6%).

4.1. Nem teljes munkaidős foglalkoztatás

A nem teljes munkaidőben való foglalkoztatás elterjedtsége Magyarországon 2006 és 2012 között enyhe mértékben, de folyamatosan növekedett az Eurostat adatai szerint, azonban 2013-ban megfordult ez a tendencia⁴⁰. 2015-ben az alkalmazottak 5,7 százalékát foglalkoztatták ilyen formában, ami az Európai Unió 28 tagállama között a harmadik legalacsonyabb érték volt. Bulgáriában és Csehországban találhattunk a magyar adatoknál alacsonyabb értéket 2015-ben.

A Prognózis felvétel korábbi éveinek eredményei alapján megállapítható, hogy a nagyobb vállalatok körében gyakoribb a részmunkaidősök foglalkoztatása, valamint gazdasági ágak szerint a mezőgazdaság, a vendéglátás és turizmus valamint a pénzügy területén működő vállalatokra jellemző leginkább, hogy nem teljes munkaidőben foglalkoztatott alkalmazottaik is vannak, legkevésbé pedig az építőiparra.

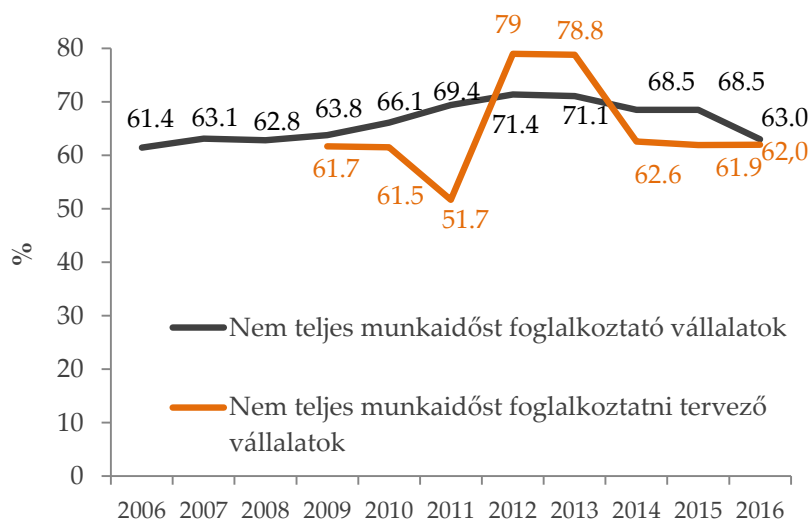
2014-ben fordult elő először a felvétel története alatt, hogy csökkent azon vállalatok aránya, amelyek foglalkoztatnak részmunkaidős alkalmazottat: akkor 2013-hoz képest több, mint 2 százalékponttal csökkent e vállalatok aránya. 2015-ben a csökkenés nem folytatódott, az arány 69 százalékon állt, 2016-ban azonban jelentősnek mondható

⁴⁰ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_eppga&lang=en

csökkenés figyelhető meg, a részmunkaidős alkalmazottal rendelkező cégek aránya 63 százalék.

Az idén megkérdezett cégek 62 százaléka tervez részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztatni 2017-ben, ez az arány pedig egyezik a 2015-ben vártakkal. Az arány 2012-2013-as drasztikus, 80 százalékos szint közelébe történő emelkedése tehát átmenetinek bizonyult.

4.1.1. ábra: A nem teljes foglalkoztatást leíró mutatók

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nem teljes munkaidőst foglalkoztató vállalatok aránya – tárgyév (%)	61,4	63,1	62,8	63,8	66,1	69,4	71,4	71,1	68,5	68,5	63,0
Esetszám (n)	6046	7247	7245	7151	7109	7130	6755	7006	6960	6931	6623
Nem teljes munkaidőst alkalmazni tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)				61,7	61,5	51,7	79,0	78,5	62,6	61,9	62,0
Esetszám (n)				7151	7054	8856	5125	5375	6942	6924	6621

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2017-es évre

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott részmunkaidős alkalmazottat. A vállalatok 2009-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, a korábbi években pedig szeptember 30-ra vonatkozóan. Az adatok súlyozottak.

Budapesten kiemelkedően alacsony (43%) azon vállalatok aránya, amelyek terveznek részmunkaidős foglalkoztatást 2017-ben; a fővárost Pest megye (60%) és Borsod-Abaúj-Zemplén (67%), Nógrád (67%) valamint Fejér megye (67%) követi. A kiemelkedően magas értékeket az ország alföldi megyéiben találjuk, Bács-Kiskun (81%), Somogy (80%), Békés (79%) és Csongrád (79%) megyében. Általánosságban látható, hogy a fentebb felsorolt kiugróbb adatokat (főleg Budapestet) leszámítva nincs nagy területi szórás az arányt illetően: az ország megyéinek többségében a részmunkaidőben foglalkoztatni tervező vállalatok aránya 70-75 százalék körül alakul.

4.1.2. táblázat: A jövőbeli nem teljes munkaidős foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	914	43,1%
Baranya	264	76,2%
Bács-Kiskun	360	80,9%
Békés	206	79,4%
Borsod-Abaúj-Zemplén	455	66,8%
Csongrád	252	78,5%
Fejér	337	67,4%
Győr-Moson-Sopron	390	75,3%
Hajdú-Bihar	352	77,2%
Heves	232	68,6%
Komárom-Esztergom	284	70,5%
Nógrád	181	67,0%
Pest	688	59,8%
Somogy	231	79,6%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	249	71,5%
Jász-Nagykun-Szolnok	235	77,0%
Tolna	216	73,2%
Vas	241	78,2%
Veszprém	279	75,3%
Zala	251	72,3%

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés 2017-es évre

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2017-ben a vállalatok hány százaléka tervez részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztatni. A vállalatok 2017. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

4.2. Határozott idejű foglalkoztatás

Az eddigi évek tapasztalatai alapján elmondható, hogy a határozott idejű foglalkoztatás ágazatok szerint leginkább az ipar, a vendéglátás, a mezőgazdaság és az építőipar területén gyakori, míg a pénzügyi területen működő cégek körében ritka. Földrajzi szempontból az észak-alföldi és dél-alföldi cégek körében tekinthető leggyakoribbnak a határozott idejű foglalkoztatás, és a cégek méretével is együtt nő annak valószínűsége, hogy foglalkoztatnak határozott időre szóló szerződéssel munkavállalót.

A határozott időre szóló szerződéssel munkavállalót foglalkoztató vállalatok aránya a 2013 óta 29 százalékos körüli stagnálás után 2016-ban 25 százalékra csökkent. A következő évben határozott idejű foglalkoztatást tervező vállalatok aránya idén a tavalyi enyhe növekedés után újra csökkent, jelenleg 22 százalék.

4.2.1. ábra: A határozott idejű foglalkoztatást leíró mutatók

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Határozott időre szóló szerződéssel foglalkoztató vállalatok aránya – tárgyév (%)	41,4	40,2	42,1	37,4	38,1	33,6	35,8	29,5	28,6	29,5	25,1
Esetszám (n)	6046	7247	7245	7151	7107	7128	6744	6988	6866	6046	6555
Határozott idejű foglalkoztatást tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)				34,6	31,9	39,4	40,4	34,2	23,9	26,2	22,3
Esetszám (n)				7151	7048	4429	4625	4665	6845	6823	6548

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2017-es évre

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott határozott időre szóló szerződéssel alkalmazottat. A vállalatok 2009-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, a korábbi években pedig szeptember 30-ra vonatkozóan. Az adatok súlyozottak.

A 2017-ben határozott időre szóló foglalkoztatást tervező vállalatok aránya Szabolcs-Szatmár-Bereg (50%), Jász-Nagykun-Szolnok (44%) és Békés (43%) megyében a legmagasabb. Budapesten kiugróan alacsonynak mondható (5%) ez az arány, ezt Fejér (17%) és Pest (22%) megye követi.

4.2.2. táblázat: A jövőbeli határozott idejű foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	910	5,3%
Baranya	257	25,2%
Bács-Kiskun	353	31,1%
Békés	207	43,3%
Borsod-Abaúj-Zemplén	447	39,1%
Csongrád	250	30,5%
Fejér	328	16,9%
Győr-Moson-Sopron	389	25,8%
Hajdú-Bihar	345	38,3%
Heves	232	30,7%
Komárom-Esztergom	261	30,3%
Nógrád	185	27,4%
Pest	683	21,8%
Somogy	231	29,8%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	244	49,7%
Jász-Nagykun-Szolnok	232	44,1%
Tolna	216	27,7%
Vas	241	28,2%
Veszprém	277	38,5%
Zala	249	35,8%

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés 2017-es évre

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2017-ben a vállalatok hány százaléka tervez határozott időre szóló szerződéssel alkalmazottat foglalkoztatni. A vállalatok 2017. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

4.3. Külföldiek foglalkoztatása

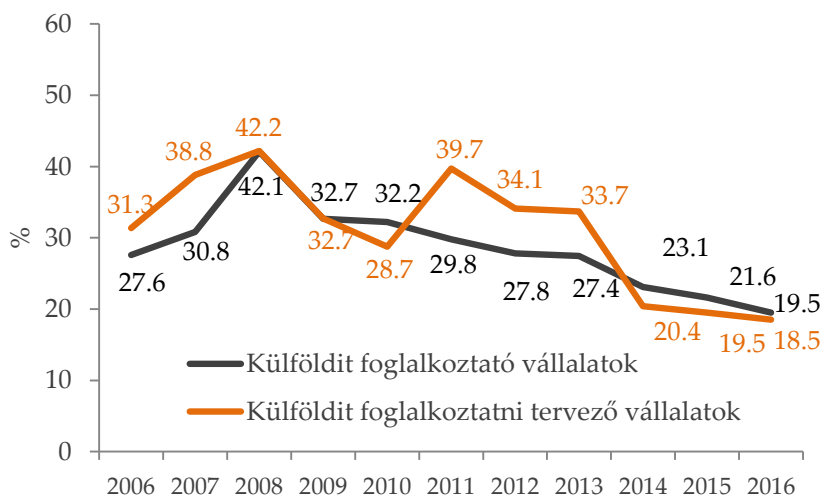
Ebben a fejezetben megvizsgáljuk, hogy hogyan változtak az elmúlt években a vállalatok szokásai külföldiek foglalkoztatásának tekintetében, majd a vállalatok jövőbeli foglalkoztatási terveit elemezzük.

A korábbi felvételek tapasztalatai alapján az ágazatok közül a vendéglátás és ipar területén működő cégek esetében a leginkább valószínű, hogy külföldi munkaerőt foglalkoztatnak, tulajdoni viszonyok tekintetében pedig a (részben) külföldi tulajdonban állókra igaz ugyanez.

2008-tól kezdődően csökken Magyarországon a külföldi munkavállalót foglalkoztató vállalatok aránya, és ez a csökkenés 2016-ban sem állt meg (22 százalék helyett idén 20 százalékot mértünk).

Az egy évvel későbbi időpontra vonatkozó, tervezett foglalkoztatás tendenciái hektikusabban alakulnak: 2008-ban itt is csökkenésbe váltott az addigi növekedés, azonban ebben az esetben 2011-ben megugrott a külföldiek foglalkoztatását tervező hazai vállalatok aránya. Azóta, 2012-től kezdődően újra csökken e cégek aránya; a 2014-es erős visszaesést (34-ről 20 százalékra) stagnálás követte (2015-ben is 20 százalékot mértünk), idén pedig enyhe csökkenés (19 százalékra) figyelhető meg.

4.3.1. ábra Külföldiek foglalkoztatását leíró mutatók

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Külföldieket alkalmazó vállalatok aránya – tárgyév (%)	27,6	30,8	42,1	32,7	32,2	29,8	27,8	27,4	23,1	21,6	19,5
Esetszám (n)	6046	7247	7245	7151	7106	7131	6752	7006	6853	6799	6566
Külföldieket alkalmazni tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)	31,3	38,8	42,2	2,7	28,7	39,7	34,1	33,7	20,4	19,5	18,5
Esetszám (n)	4845	6913	7046	7151	7051	4168	4531	4571	6843	6796	6566

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2017-es évre

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott külföldi munkaerőt. A vállalatok 2009-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, a korábbi években pedig szeptember 30-ra vonatkozóan. Az adatok súlyozottak.

Komárom-Esztergom megye kiemelkedik a külföldiek foglalkoztatását tervező vállalatok arányának tekintetében: ott ez a szám 61 százalék; ez után Nógrád megye (43%) következik. A külföldieket foglalkoztatni tervező cégek aránya Budapesten (9%), Békés (10%) és Somogy (12%) megyében a legalacsonyabb.

4.3.2. táblázat: A külföldiek jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	909	9,3%
Baranya	258	13,6%
Bács-Kiskun	354	17,1%
Békés	203	10,0%
Borsod-Abaúj-Zemplén	447	21,2%
Csongrád	249	25,3%
Fejér	326	20,1%
Győr-Moson-Sopron	389	29,0%
Hajdú-Bihar	343	14,6%
Heves	232	21,6%
Komárom-Esztergom	277	61,0%
Nógrád	185	42,5%
Pest	681	21,1%
Somogy	230	12,4%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	245	17,7%
Jász-Nagykun-Szolnok	231	23,3%
Tolna	216	20,3%
Vas	241	22,9%
Veszprém	275	26,6%
Zala	249	18,2%

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés 2017. évre

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2017-ben a vállalatok hány százaléka tervez külföldi alkalmazottat foglalkoztatni. A vállalatok 2017. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalékadatok súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

4.4. Pályakezdők foglalkoztatása

A pályakezdők elhelyezkedését jelentősen megnehezítette a gazdasági válság 2008 végétől kezdődően, mivel – definícióból adódóan – ők első munkahelyüket keresik, és a cégek munkaerő-felvételi lehetőségei beszűkültek ebben az időszakban. Ugyanakkor a pályakezdők alkalmazásának vannak olyan előnyei (betaníthatóság, alacsonyabb bér, START kártya), amelyek a válság hatásainak enyhülésével ismét előtérbe kerülhetnének, bár ez még idén sem jelent meg adatainkban.

A pályakezdőket alkalmazó vállalatok aránya a tavalyi növekedés után idén újra csökkent, 3 százalékpontos csökkenéssel 43 százalékra.

A pályakezdők foglalkoztatását tervező vállalatok aránya erőteljesebben ingadozik, a 2014-es erős visszaesést tavaly enyhe növekedés követte, ami idén is folytatódott 38-ról 40 százalékra nőtt azon cégek aránya, amelyek pályakezdő foglalkoztatását tervezik a jövő évben.

4.4.1. ábra Pályakezdők foglalkoztatását leíró mutatók

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pályakezdőket alkalmazó vállalatok aránya – tárgyév (%)	52,9	56,3	54,1	44,9	45,4	44,4	44,5	42,9	42,1	46,1	43,2
Esetszám (n)	6046	7225	7214	7151	7106	7132	6751	7006	6892	6857	6592
Pályakezdőket alkalmazni tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)	36,7	44,4	35,6	36,2	37,1	52,1	46,5	52,3	35,8	38,3	39,6
Esetszám (n)	5562	6176	6254	7151	7050	4370	4629	4714	6871	6840	6588

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés 2017-es évre

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott pályakezdőt. A vállalatok 2009-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, a korábbi években pedig szeptember 30-ra vonatkozóan. Az adatok súlyozottak.

A pályakezdőket jövőre foglalkoztatni tervező cégek aránya 2017-ben Komárom-Esztergom (56%) és Csongrád (55%) megyében a legmagasabb. A legalacsonyabb arányokat ezzel szemben Budapesten (30%) és Vas megyében (36%) figyelhetjük meg.

4.4.2. ábra: Pályakezdőök jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	910	29,7%
Baranya	257	38,8%
Bács-Kiskun	356	53,5%
Békés	205	38,6%
Borsod-Abaúj-Zemplén	449	54,8%
Csongrád	250	55,3%
Fejér	333	38,4%
Győr-Moson-Sopron	393	50,4%
Hajdú-Bihar	348	37,3%
Heves	232	52,9%
Komárom-Esztergom	280	56,4%
Nógrád	186	46,0%
Pest	691	36,5%
Somogy	231	37,0%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	247	42,3%
Jász-Nagykun-Szolnok	232	48,6%
Tolna	216	44,9%
Vas	241	35,6%
Veszprém	276	50,8%
Zala	249	45,5%

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés 2017-es évre

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2017-ben a vállalatok hány százaléka tervez pályakezdőket foglalkoztatni. A vállalatok 2017. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

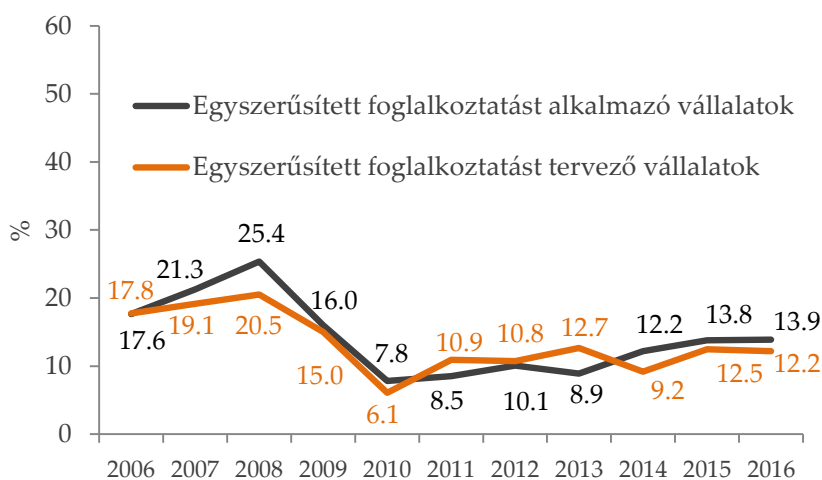
4.5. Egyszerűsített foglalkoztatás

Ebben a fejezetben a korábbi alkalmi munkavállalói könyves foglalkoztatás – 2010. április 1-jétől: egyszerűsített foglalkoztatás – jellemzőit vizsgáljuk meg. Miután áttekintettük, hogy az elmúlt években hogyan változott az egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazó cégek aránya Magyarországon, bemutatjuk, hogy milyen területi egyenlőtlenségek figyelhetők meg e vállalatok között.

Az alkalmi munkavállalói könyves munkaerőt alkalmazó vállalatok aránya 2008 és 2010 között erőteljesen visszaesett, majd enyhe ütemben újra növekedni kezdett. 2013-ban ebben a tendenciában változás történt, azonban ez a csökkenés nem vált tartóssá: 2014-ben 12 százalékra nőtt az egyszerűsített foglalkoztatással munkavállalót alkalmazó cégek aránya a 2013-as 9 százalékos értékhez képest, a növekedés pedig 2015-ben is folytatódott, 14 százalékra. 2016-ban a növekedés megállt, az egyszerűsített foglalkoztatással munkavállalót alkalmazó cégek aránya 2015-höz hasonlóan 14 százalék volt.

A 2016-ban egyszerűsített foglalkoztatást tervező vállalatok aránya a tavalyi visszaesést követően visszaállt a tavalyelőttihez hasonló nagyságrendű 12 százalékos szintre.

4.5.1. ábra Az egyszerűsített foglalkoztatását leíró mutatók

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazó vállalatok aránya – tárgyév (%)	17,6	21,3	25,4	16,0	7,8	8,5	10,1	8,9	12,2	13,8	13,9
Esetszám (n)	6046	7247	7245	7151	7103	7128	6729	6999	6804	6770	6523
Egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazni tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)	17,8	19,1	20,5	15,0	6,1	10,9	10,8	12,7	9,2	12,5	12,2
Esetszám (n)	5777	6525	6649	7151	7051	3976	4194	4187	6786	6766	6519

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés 2017-es évre

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka alkalmazta az egyszerűsített foglalkoztatást. A vállalatok 2009-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, a korábbi években pedig szeptember 30-ra vonatkozóan. Az adatok súlyozottak.

A 2016-ban egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazni tervező vállalatok aránya Budapesten (5%), Győr-Moson-Sopron megyében (8%) és Fejér megyében (9%) a legalacsonyabb. A legmagasabb arányokat Somogy (26%), Baranya (24%), Szabolcs-Szatmár-Bereg, Zala (23%) és Csongrád (23%) megyében figyelhetjük meg.

4.5.2. ábra: A jövőbeli egyszerűsített foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	909	4,9%
Baranya	258	24,3%
Bács-Kiskun	355	15,7%
Békés	205	17,9%
Borsod-Abaúj-Zemplén	447	18,7%
Csongrád	250	23,0%
Fejér	327	8,6%
Győr-Moson-Sopron	389	7,9%
Hajdú-Bihar	347	19,9%
Heves	232	20,0%
Komárom-Esztergom	260	11,4%
Nógrád	184	13,3%
Pest	681	10,8%
Somogy	230	25,9%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	246	23,4%
Jász-Nagykun-Szolnok	234	12,4%
Tolna	215	16,1%
Vas	241	16,0%
Veszprém	276	16,6%
Zala	249	23,3%

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés 2017-es évre

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2017-ben a vállalatok hány százaléka tervez egyszerűsített módon foglalkoztatni. A vállalatok 2017. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalékadatok súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

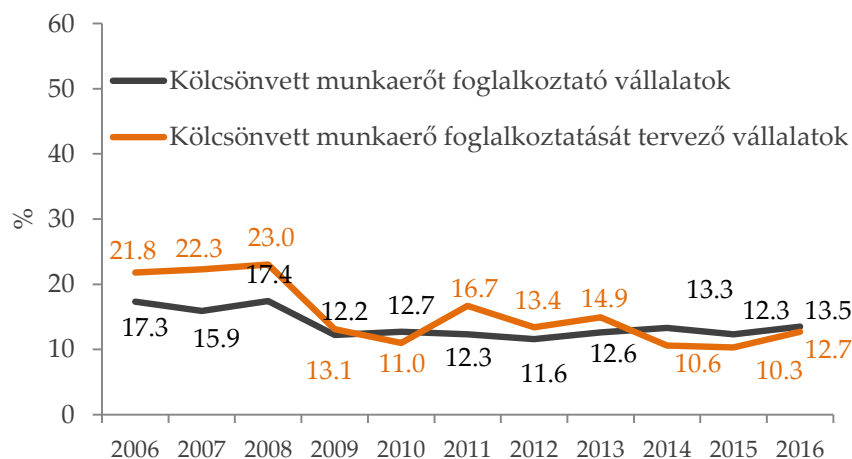
4.6. Kölcsönvett munkaerő foglalkoztatása

A munkaerő-kölcsönzés, mint foglalkoztatási forma, egyik legfőbb jellemzője, hogy segít a vállalatoknak rugalmasan reagálni a termékeik keresletét befolyásoló folyamatokra, éppen ezért csökkent erőteljesen a kölcsönvett munkaerő létszáma a gazdasági válság kibontakozásával. Ebben a fejezetben a vállalatok munkaerő-kölcsönzési tendenciáit és területi egyenlőtlenségeit vizsgáljuk.

A korábbi tapasztalatok szerint a munkaerő-kölcsönzés a nagyobb létszámú, (részben) külföldi tulajdonban levő, exportáló cégekre jellemző inkább. Ágazatok szempontjából az ipari cégek esetében a leginkább elterjedt ez a foglalkoztatási forma. A kölcsönvett munkaerőt alkalmazó vállalatok aránya 2008 és 2012 között folyamatosan egyre alacsonyabb lett, majd 2013-ban változott ez a tendencia, stagnálni kezdett. 2016-ban a kölcsönvett munkaerőt alkalmazó cégek aránya kis mértékben nőtt, 14 százalék volt..

A jövőre vonatkozó tervek tekintetében szintén enyhe növekedés figyelhető meg: a 2014-es majdnem 5 százalékpontos visszaesést, majd a 2015-ös 10 százalék körüli stagnálást követően, 2016-ban a vállalatok 13 százaléka tervez kölcsönvett munkaerőt alkalmazni a következő évben.

4.6.1. ábra Kölcsönvett munkaerő foglalkoztatását leíró mutatók

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kölcsönvett munkaerőt alkalmazó vállalatok aránya – tárgyév (%)	17,3	15,9	17,4	12,2	12,7	12,3	11,6	12,6	13,3	12,3	13,5
Esetszám (n)	6046	7247	7245	7151	7105	7128	6730	6997	6810	6772	6555
Kölcsönvett munkaerőt alkalmazni tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)	21,8	22,3	23,0	13,1	11,0	16,7	13,4	14,9	10,6	10,3	12,7
Esetszám (n)	5949	7063	7060	7151	7053	3963	4200	4174	6795	6771	6552

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés 2017-es évre

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott kölcsönvett munkaerőt. A vállalatok 2009-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, a korábbi években pedig szeptember 30-ra vonatkozóan. Az adatok súlyozottak.

A munkaerő-kölcsönzésre vonatkozó jövőbeli tervek tekintetében azt figyelhetjük meg, hogy – a tavalyi évhez hasonlóan – Komárom-Esztergom megyében kiemelkedően magas (41%) a 2017-ben kölcsönvett munkaerőt alkalmazni tervező vállalatok aránya, ezt lemaradással követi Jász-Nagykun-Szolnok (29%), Fejér (26%), Veszprém (23%) és Győr-Moson-Sopron megye. A legalacsonyabb arányt Baranya megyében (5%), Budapesten (5%) és Tolna megyében (6%) figyelhetjük meg.

4.6.2. ábra: Kölcsönvett munkaerő jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	909	5,2%
Baranya	256	4,8%
Bács-Kiskun	351	12,0%
Békés	203	14,3%
Borsod-Abaúj-Zemplén	447	13,8%
Csongrád	248	17,3%
Fejér	327	26,4%
Győr-Moson-Sopron	389	22,6%
Hajdú-Bihar	342	9,4%
Heves	232	7,9%
Komárom-Esztergom	267	41,1%
Nógrád	184	15,2%
Pest	681	9,8%
Somogy	230	18,5%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	245	14,1%
Jász-Nagykun-Szolnok	231	29,0%
Tolna	216	5,8%
Vas	241	20,2%
Veszprém	276	23,1%
Zala	249	20,5%

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés 2017-es évre

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2017-ben a vállalatok hány százaléka tervez munkaerőt kölcsönözni. A vállalatok 2017. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

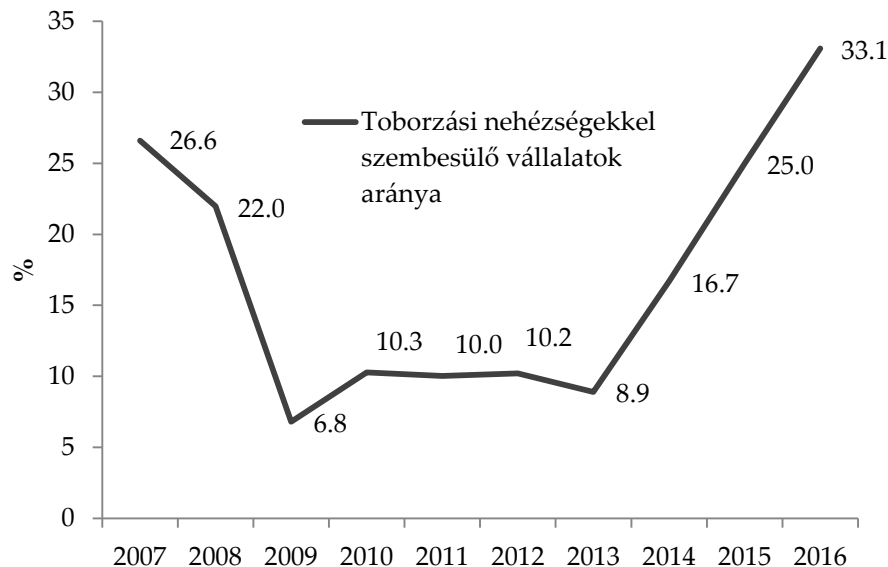
5. Toborzási nehézségek

Jelen fejezetben a vállalatok toborzási nehézségeinek gyakoriságát vizsgáljuk, megmutatva az utóbbi években a toborzási nehézséget tapasztaló vállalatok arányának változását, az egyes munkaerő típusok toborzási nehézségeinek alakulását, illetve elemezzük, hogy a toborzási nehézséggel való szembesülés esélye hogyan változik egyes kiemelt cégjellemzők által meghatározott vállalati csoportokban.

5.1. Az elmúlt években tapasztalt folyamatok

A gazdasági válság és elbocsátások hatására 2009-ben történt jelentős mértékű csökkenés után 2010-től 2013-ig lényegében stagnált a toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya. 2010 és 2012 között a vállalatok 10 százalékáa értékelte problémásnak bizonyos pozíciók betöltését, 2013-ban 9 százalékuk. 2014-től kezdve azonban jelentős mértékű növekedést tapasztaltunk a toborzási nehézségekkel küzdő vállalatok arányában. 2014-ben a vállalatok 17 százalékáa számolt be toborzási nehézségekről. Ez utóbbi trend 2015-ben is folytatódott és idén már a vállalatok egyharmada küzd toborzási nehézségekkel.

5.1.1. ábra Toborzási nehézséget érzékelő cégek arányának alakulása

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Toborzási nehézségekkel szembesülő vállalatok aránya – tárgyév (%)	26,6	22,0	6,8	10,3	10,0	10,2	8,9	16,7	25,0	33,1
Esetszám (n)	3746	4394	4134	4134	3979	4025	4228	4252	4225	4215

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2017-es évre

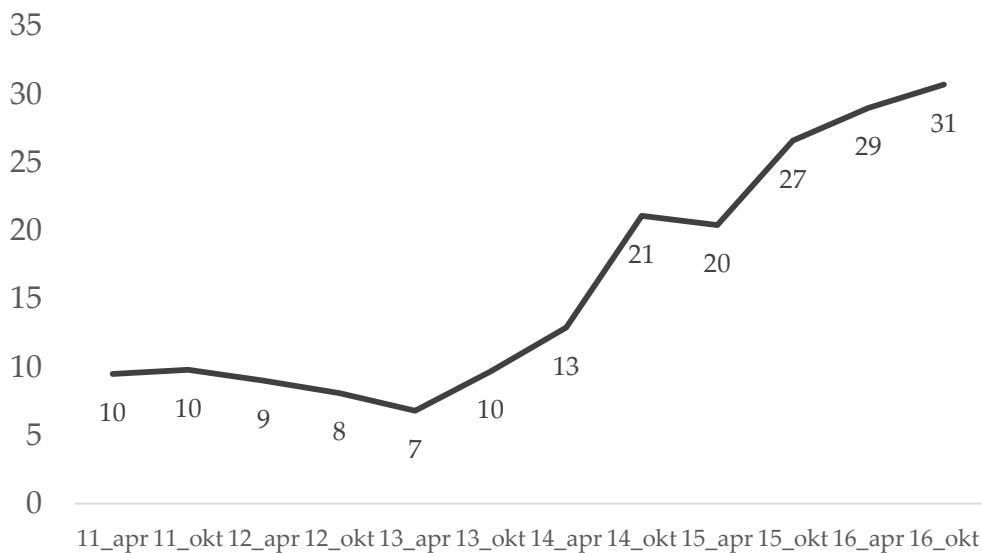
A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka érzékelt nehézséget egyes pozíciók betöltésében. Az adatok súlyozottak.

A GVI Féléves Konjunktúra-felvételének, illetve a Kopint-TÁRKI konjunktúrajelentésének eredményei szintén azt támasztják alá, hogy 2014 óta jelentősen nőtt a toborzási nehézségekkel küzdő vállalatok aránya.

A GVI felvételének eredményei szerint 2014 októberére ugrott meg a munkaerőhiányt vagy szakemberhiányt érzékelő cégek aránya, amikor 13 százalékról 21 százalékra emelkedett arányuk. Majd a következő félévben stagnálás volt tapasztalható (20%), azonban 2015 októberétől kezdve ismét növekedésnek indult a toborzási nehézséggel küzdő cégek aránya, így 2016 októberére már a vállalkozások közel egyharmada (31%) számolt be ilyen problémáról.

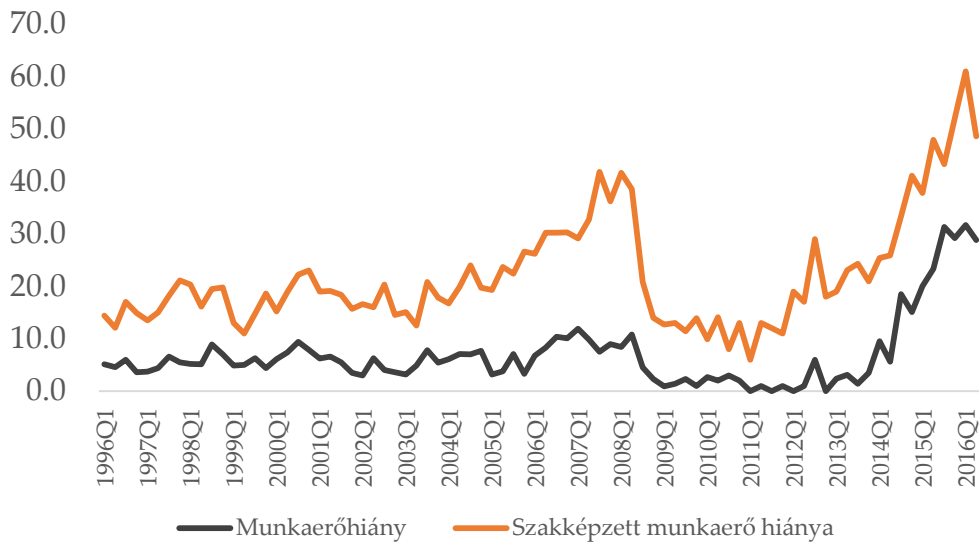
5.1.2. ábra Munkaerőhiányt / szakember-hiányt érzékelő cégek arányának alakulása a GVI Féléves Konjunktúra felvételének eredményei szerint

Forrás: GVI Féléves Konjunktúra-felvétel

A Kopint-TÁRKI eredményei szintén azt jelzik, hogy a munkaerőhiányt érzékelő cégek aránya 2014 októberére ugrásszerűen megemelkedett: a 2015 júliusi 6 százalékról 19 százalékra nőtt. 2015 októberére pedig már a cégek közel egyharmada (31%) számolt be munkaerőhiányról, amely arány azóta is 30 százalék körül alakult minden vizsgálati időpontban. A szakképzett munkaerőhiánya is megugrott 2014 októberére, ekkor érte el a 33 százalékot, majd – kisebb hullámzások mellett – tovább nőtt a szakember-hiánnyal küzdő cégek aránya, a csúcspont 2016 áprilisa volt, amikor a cégek közel kétharmada (61%) számolt be e problémáról, 2016 júliusára 49 százalékra csökkent arányuk.

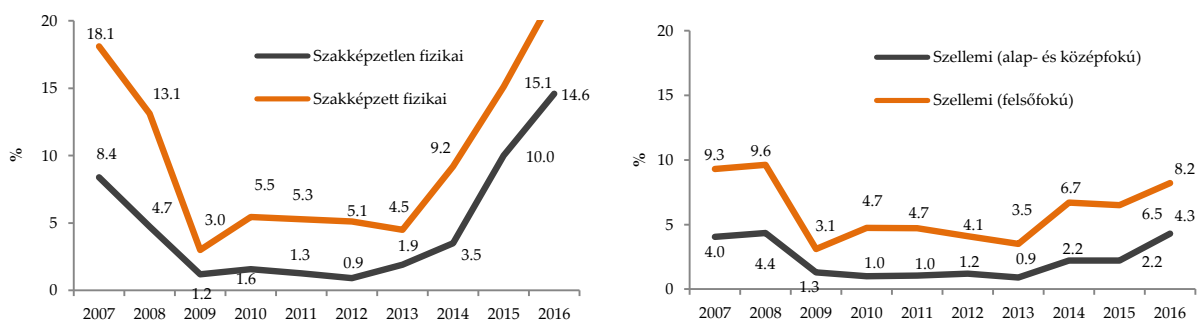
5.1.3. ábra Munkaerőhiányt és szakember-hiányt érzékelő cégek arányának alakulása a Kopint-TÁRKI Konjunktúrajelentésének eredményei szerint

Forrás: Kopint-TÁRKI Konjunktúrajelentés

2010 és 2013 között a gazdasági válság hatására minden vizsgált foglalkozási csoportot tekintve csökkent a toborzási nehézségeket észlelő vállalatok aránya. 2014-ben ezzel szemben már minden foglalkozási csoport esetében körülbelül kétszer annyi vállalat érzékelt toborzási problémát. Tavalyhoz hasonlóan idén is a legnagyobb arányban a szakképzett fizikai (22%), legkisebb arányban pedig az alap- és középfokú végzettséget igénylő szellemi munkakörök (4%) betöltésekor szembesültek toborzási problémákkal a cégek. Megfigyelhető, hogy mind a fizikai, mind a szellemi munkakörök esetében a magasabb képzettséget igénylő pozíciók esetében magasabb ez az arány. A szellemi munkakörök betöltésénél a két éves stagnálást követően 2016-ban mind az alap- és közép (4%), mind a felsőfokú képzettség (8%) esetében növekedni kezdett az ilyen fajta nehézségekkel szembesülő cégek aránya.

5.1.4. ábra Toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya munkaköri csoportok szerint

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szakképzetlen fizikai (%)	8,4	4,7	1,2	1,6	1,3	0,9	1,9	3,5	10,0	14,6
Szakképzett fizikai (%)	18,1	13,1	3,0	5,5	5,3	5,1	4,5	9,2	15,1	21,9
Szellemi (alap- és középfokú) (%)	4,0	4,4	1,3	1,0	1,0	1,2	0,9	2,2	2,2	4,3
Szellemi (felsőfokú) (%)	9,3	9,6	3,1	4,7	4,7	4,1	3,5	6,7	6,5	8,2
Esetszám (n)	3993	4394	4134	4134	4256	4272	4372	4381	4402	4363

Forrás: NGM-GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2017-es évre

A mutató: Az ábrán látható értékek a toborzási nehézséggel szembesülő vállalatok százalékos aránya a foglalkozási csoportok szerint.

Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok.

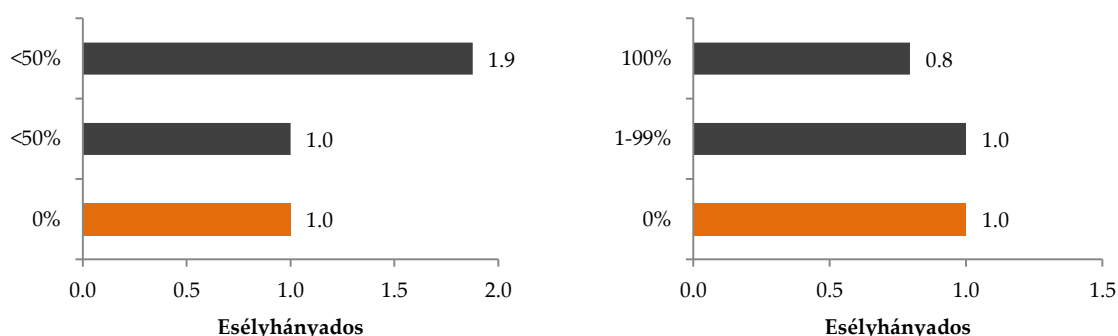
Példa: 2016-ban a vállalatok 21,9 százaléka jelzett toborzási problémát, amikor szakképzett fizikai munkakörbe keresett jelöltek.

5.2. A toborzási nehézség elemi összetevői

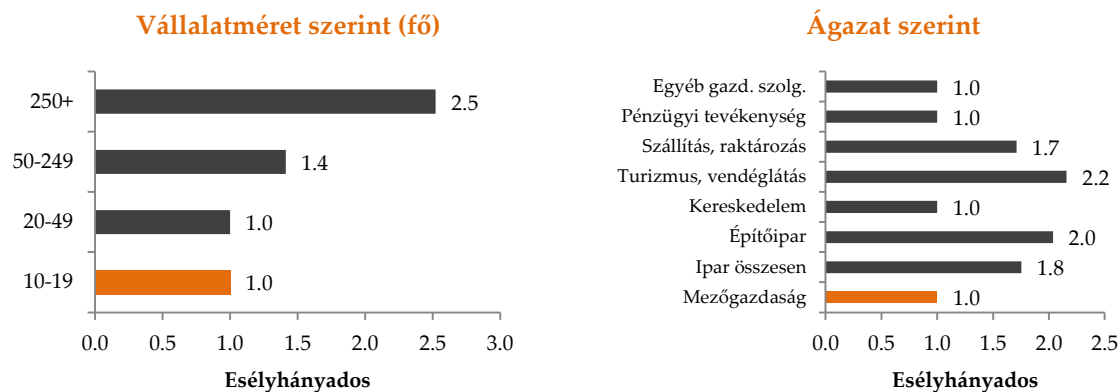
Különböző vállalati körök nem egyforma valószínűséggel találkoznak toborzási nehézségekkel működésük során. Az alábbiakban export, gazdasági tevékenység, vállalatméret és tulajdonosi háttér szerinti regressziós elemzéssel határozzuk meg, hogy mely jellemzők növelik ennek esélyét.⁴¹

Az exportáló és a létszám tekintetében nagyobb méretű vállalatok nagyobb valószínűséggel tapasztalnak toborzási nehézséget, mint a kisebb és csak a hazai piacra termelő cégek. A tisztán külföldi tulajdonban lévő vállalatok valamelyest kisebb valószínűséggel tapasztalnak toborzási problémákat. Az ipar, az építőipar a turizmus és vendéglátás valamint a szállítás területén működő vállalatok közel kétszer nagyobb valószínűséggel találkoznak toborzási nehézséggel, mint a referenciacsoportnak tekintett mezőgazdasági vállalatok.

5.2.1. ábra A toborzási nehézség elemi összetevői
Export tevékenység szerint Külföldi tulajdon aránya szerint

⁴¹ A logisztikus regressziós elemzés eredmény változója a toborzási nehézségek fennállása volt. A modell paraméterei az M3.3. táblázatban kerülnek bemutatásra.

Forrás: NGM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2017-es évre (n=4361)

A modelltől: A modell többváltozós logisztikus regressziós eljárással készült.

Az esélyhányadosok: Az esélyhányadosok kifejezik, hogy a referenciacsoporthoz képest hányszor nagyobb vagy kisebb valószínűséggel találunk toborzási nehézséggel találkozó vállalatokat

Referenciacsoport: Referencia csoport: a hazai tulajdonú, kizárólag belföldre termelő, mikro mezőgazdasági vállalkozások

Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok.

Ábraértelmezés: minél nagyobb az esélyhányados értéke, annál több toborzási nehézséggel találkozik a vállalati kör. Ha az esélyhányados értéke 1, akkor az adott csoportban a toborzási nehézségek nem térnek el a referencia csoportban tapasztalhatóktól.

1. Melléklet: Az előrejelzés módszertana

M1.1. A kérdőíves vállalati létszám-előrejelzésekkel kapcsolatos dilemmák

Általános tapasztalatnak tekinthető, hogy a vállalati várakozások, nyers formájukban nem nyújtanak pontos képet a várható létszámváltozásokról, ezért értelmezésükhöz felmerül valamiféle statisztikai korrekció igénye.

A vizsgált évek közül a 2015-ben megfogalmazott várakozások voltak leginkább túlzóak – ekkora a vizsgálatba bevont vállalatok 2,1 százalékponttal nagyobb létszámot valószínűsítettek a következő évre, mint ahogyan az történt. A másik végletnek a 2014-es év tekinthető, ekkor a vállalati várakozások pontosnak bizonyultak, szinte pont ugyanannyi lett a vizsgált „vállalati pool” összlétszáma, mint ahogyan azt egy évvel korábban valószínűsítették.

M1.1.1. tábla: Vállalati létszám-várakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásának éve				
	2011	2012	2013	2014	2015
Vállalatok száma (darab)	1918	1943	1932	1977	2003
Vállalati várakozás (fő)	264827	273250	254324	247234	299712
Tény (fő)	261787	267982	252075	247143	293435
Várakozás és tény különbség (%)	-1,2	-1,9	-0,9	0,0	-2,1

Forrás: NGM, GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés (2011, 2012, 2013, 2014, 2015) – speciális minta

A vállalatok által megfogalmazott éves létszámvárakozásokat, tehát „nyers” formában nem szabad tényként értelmezni, a tapasztalatok szerint ezeket különböző statisztikai módszerekkel korrigálni szükséges. A korrekció fontossága három alapvető állítással támasztható alá:

- A vállalatok általában túlzóan optimistán tekintenek a jövőbe, jellemzően nagyobb mértékű létszámfelvétellel vagy kisebb mértékű elbocsátással kalkulálnak, mint ami bekövetkezik.
- A vállalatok a belső szerkezetük vagy a külső üzleti környezetük okán különbözőek. Vannak olyan szegmensek, ahol könnyebb és vannak olyanok, ahol nehezebb pontosabb éves létszám előrejelzéseket megfogalmazni.
- A vállalatok számára eltérő jelentőséggel bír az üzleti és ezen belül a létszámtervezés. Így vannak olyan vállalati szegmensek, ahol jelentős energiát fektetnek a tervezésbe, ezért pontosabb előrejelzésekkel rendelkeznek, máshol inkább pillanatnyi intuíciók alapján fogalmazzák meg a jövőre vonatkozó várakozásaikat.⁴²

⁴² Lásd az MTA KRTK KTI elemzésének idevágó eredményeit:
<http://elorejelzes.mtakti.hu/downloaddoc.php?docid=53&mode=articles>

Több olyan összetett magyarázómodell is ismert, ami a létszám-gazdálkodási várakozások megvalósulását, pontosságát vizsgálta. Egy a szubjektív megítélésen⁴³ alapuló modell eredményei szerint a megbízható létszámtervezés⁴⁴ esélye növekszik a vállalati mérettel, a szellemi alkalmazottak arányával, illetve megállapítja, hogy a rossz üzleti helyzetben lévő vállalatok esetében a leginkább bizonytalan a létszámtervezés. Írásos üzleti tervezés inkább olyan vállalatoknál fordul elő, ahol a létszámtervezés nem tekinthető megbízhatónak. A látszólagos ellentmondás mögött az áll, hogy általában a nagyobb, több fizikai alkalmazottal bíró vállalatok készítenek üzleti terveket. Létszámukból és üzleti tevékenységükből fakadóan jobban ki vannak téve a gazdaság hullámzásainak, ez az érzékenység pedig kihat a létszámgazdálkodásra is. Ezen vállalati kör inkább készít, tevékenységének összehangolásához szükséges üzleti terveket, azzal a céllal, hogy a jövő bizonytalanságát csökkentse. Fontos, hogy itt semmiképpen nem szabad magyarázó tényezőként tekintetni az írásos üzleti tervekre, azaz nem az írásos üzleti tervek megléte eredményezi a megbízhatatlanságot, hanem az eleve létszámtervezési problémákkal küzdő vállalatok készítenek írásos üzleti terveket.⁴⁵ Más objektív megbízhatóságon⁴⁶ alapuló modellek kiemelik, a vállalat méretét, foglalkozási homogenitását és gazdasági tevékenységét, mint jelentős magyarázó erővel bíró jellegzetességek. Megállapítják továbbá, hogy minél többféle beosztású dolgozó vesz részt a vállalati üzleti tervezésben, illetve minél régebb óta létezik egy cég annál pontosabb az előrejelzése.⁴⁷

A MKIK GVI modelljének célja az NGM-GVI Rövidtávú Munkaerő-piaci Előrejelzés nagymintás vállalati adatfelvételben megfogalmazott létszámváltozással kapcsolatos várakozások korábbi évek tapasztalataival való korrigálása. Célunk tehát egy olyan korrekciós becslő modell megalkotása, ahol:

$$|T_{t+1} - V_{t,t+1}| < |T_{t+1} - V_{t,t+1} - K| \quad (1)$$

T_{t+1} : $t+1$ időpontban ismert létszám

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

K : Korrekciós tényező

Értelemszerűen egy ilyen jellegű modellezés nem kalkulál váratlan gazdasági eseményekkel, mint:

⁴³ A szubjektív megítélés esetében a vállalati vezető véleményezi, hogy létszám-gazdálkodási terveik, elképzeléseik mennyire megbízhatóak, pontosak.

⁴⁴ A modellekben a megbízhatóságot önbevallásos kérdés alapján operacionalizálták. A megkérdezettek ötös skálán árnyalva kifejezték, hogy a mennyire tudják megbecsülni egy, három, hat és tizenkét hónap múlva a vállalati létszámot. Az aggregált index 0 és száz között vehet fel értékeket. 0 az értéke akkor, ha a megkérdezett semmilyen időtávra nem tudta megmondani a létszámot, 100 pedig akkor, ha az összes vizsgált időtávra teljes bizonyossággal tudna nyilatkozni a létszámról. Az index kialakításánál az egyes időtávokhoz köthető megbízhatósági szintek az időtáv hosszának megfelelően kerültek súlyozva aggregálásra. Megbízhatónak tekintjük egy vállalat létszámbecslését, ha a százaskálán legalább 89 pontos értéket ért el. Itt a megkérdezett vállalatok 20 százaléka tekinthető megbízható létszámtervezőnek.

⁴⁵ „Ágazati munkaerő-keresleti előrejelzés vállalati várakozások alapján” alprojekt, TÁMOP - 2.3.2-09/1 kiemelt projekt.

⁴⁶ Vállalati panelkutatás, ahol fél éves létszám létszám-gazdálkodási várakozások megvalósulását ellenőrizték.

⁴⁷ „Ágazati munkaerő-keresleti előrejelzés vállalati várakozások alapján” alprojekt, TÁMOP - 2.3.2-09/1 kiemelt projekt.

- Zöld mezős beruházások
- Vállalati kivonulások

M1.2. A modell ismertetése

Az alábbiakban a modellezésünkkel kapcsolatos alapvető információkat közöljük. Ismertetjük (1) a modellezés alapjául szolgáló adatokat, (2) a modell kimeneti változóját, (3) a modell együtthatóit, (4) a korrekció eredményeképpen előálló létszámadatok pontosságát.

Adatok

A korrekciós tényező modellezése az NGM-GVI a 2011 és a 2015 közötti Rövidtávú Munkaerő-piaci Előrejelzés kérdőíves kutatások – 9.727 vállalat, 1.314.493 fő alkalmazásban álló – adatain alapszik. A modellezés alapját képező adatokból kihagytuk az extrém eseteket. Az extrém esetek kiszűrésekor az alábbi szempontokat vettük figyelembe (a „hüvelykujj-szabályokat” az eloszlások figyelembevételével állapítottuk meg):

- +/- 50 százalékpontnál jelentősebb a nyers várakozás és vállalati létszám eltérése
- +/- 50 százalékpontnál jelentősebb a tényleges létszámváltozás mértéke
- +/- 75 százalékpontnál jelentősebb a nyers várakozás és tényleges változás mértéke

M1.2.1. tábla: A minta részletezése

	Vállalatok száma	Alkalmazottak száma
2011	1918 db	259.977 fő
2012	1943 db	269.622 fő
2013	1932 db	250.226 fő
2014	1977 db	242.839 fő
2015	1957 db	291.829 fő

A modell kimeneti változója

A modellezés alapját a korábbi években résztvevő vállalatok információi képezik. Egy olyan adattáblát alakítottunk ki, ami egyaránt tartalmazza egy vállalat t időpontban megfogalmazott létszámvárakozását és a $t+1$ időpontban, tehát egy évvel később, a tényleges létszámot. A várakozások és tények összevetésével információhoz jutunk arról, hogy a vállalatok várakozásai mennyiben teljesülnek.

A modell tehát azt feltételezi, hogy a múltbéli létszám-várakozások és teljesülések közötti különbségek nem egyediek, hanem szisztematikusan fordulnak elő és a mintázat extrapolálható a jövőre is. Érthető okok miatt a váratlan, nagy horderejű gazdasági események hatása, a zöldmezős beruházások, illetve a váratlan egyedi bezárások, kivonulások nem képződnek le a modellben – ezekkel a modell nem számol.

Az általánosított lineáris regressziós modellben arra kerestük a választ, hogy azonosíthatóak-e olyan tényezők, amik szisztematikusan befolyásolják, illetve, ha igen, akkor milyen mértékben a létszámvárakozások teljesülését vagy éppen nem teljesülését. A regressziós modellben (becslés) függő változónak egy olyan mérőszámot tekintettünk, ami százalékos formában kifejezi a várakozás és tény közötti eltérést:

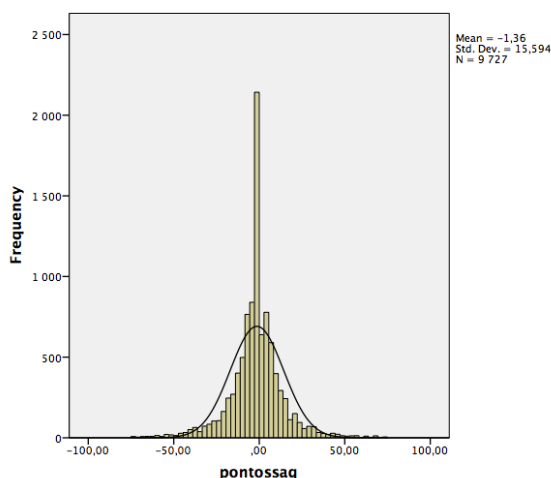
$$(T_{t+1} - V_{t,t+1}) / V_{t,t+1} * 100 \quad (2)$$

T_{t+1} : $t+1$ időpontban ismert létszám

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

Az ilyen módon kialakított kimeneti változó eloszlása nagyon hasonlít a haranggörbére, de sajnálatos módon mégsem normális eloszlású, amiért leginkább a magas pozitív Kurtosis érték (3,730) lehet a felelős.

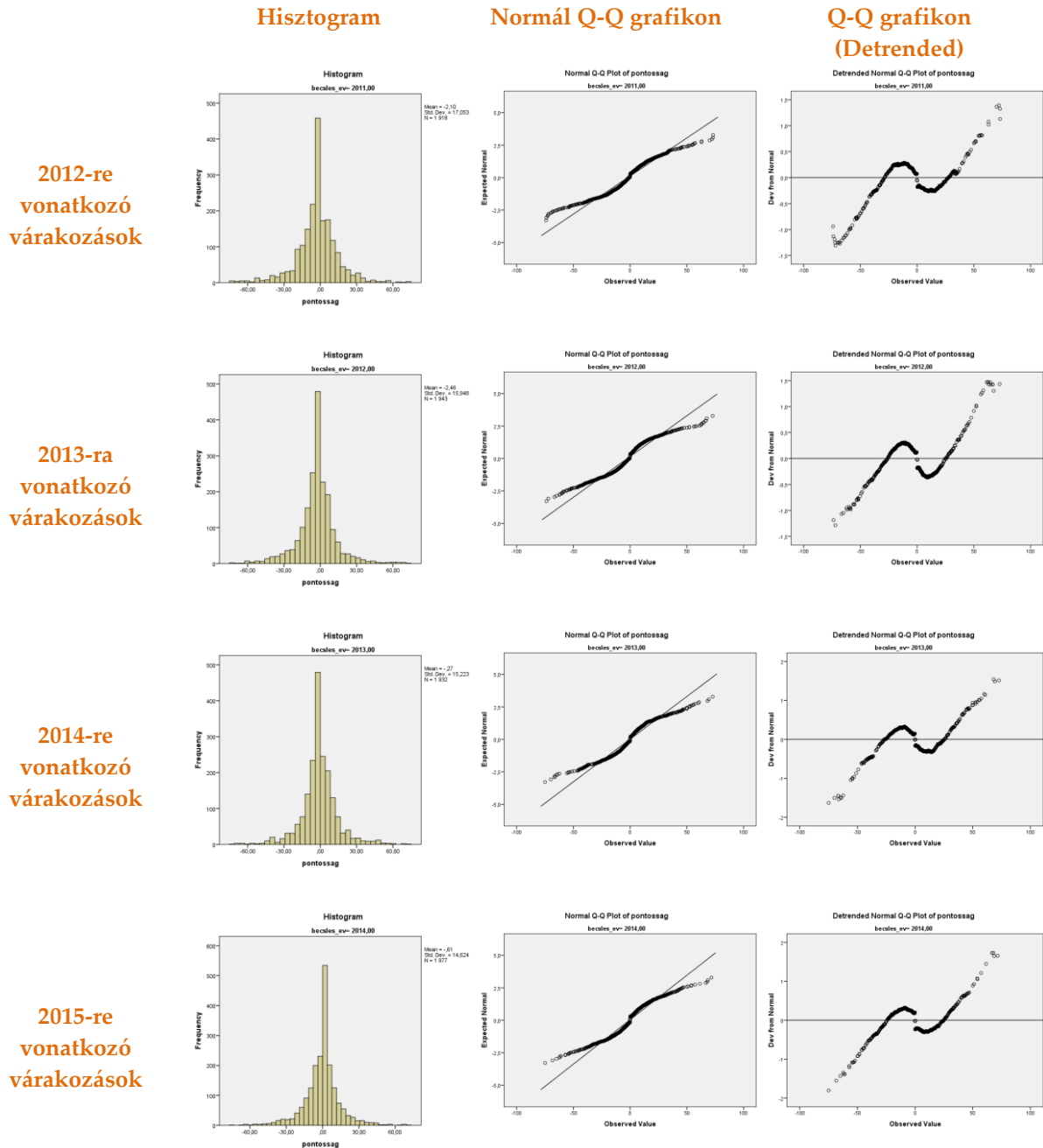
M1.2.2. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása

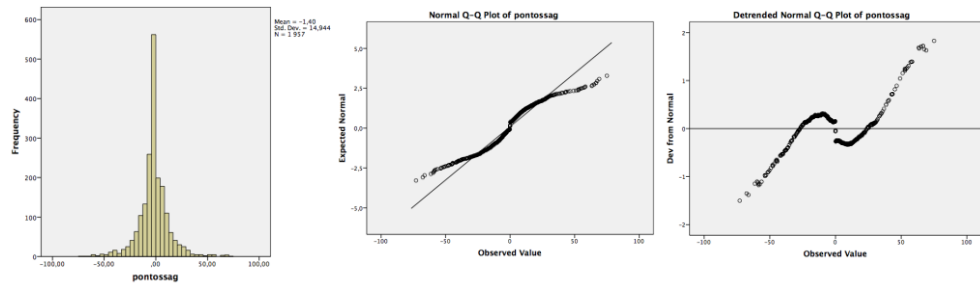
Kolmogorov-Smirnov t.	Nem normális
Skewness	-0,09
Kurtosis	3,856

Az alábbiakban látható, hogy a normális eloszlás évenként hasonló módon sérül.

M1.2.3. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása évenként

2016-ra
vonatkozó
várakozások

Forrás: NGM-GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés

Ábrák:

1. *ábra: A modell kiemeneti változójának histogramja*
2. *ábra: A modell kiemeneti változójának Normál Q-Q grafikonja*
<http://en.wikipedia.org/wiki/Q%E2%80%93plot> (letölt: 2013.11.11)
3. *ábra: A modell kiemeneti változójának Q-Q (Detrended) grafikon*
http://faculty.ksu.edu.sa/hisham/Documents/Students/a_PHCL/Testing_Normality.pdf (letölt: 2013.11.11)

A modell magyarázó együtthatói

Az általánosított lineáris modell figyelembe veszi a vállalat jellemzőit, illetve létszámváltozással kapcsolatos várakozások jellegzetességeit és azok kontextusát. A modellben használt változók listáját az alábbi táblázatban részleteztük.

M1.2.4. tábla: A modell bemeneti változói

Csoport	Változó	Elnevezés	Kódolás
Alapvető vállalati jellemzők	Vállalati létszám	LETSZAM_	folytonos
	Tulajdonosi háttér	FO_	1 = 100% külföldi, 0 = NEM
	Exporttevékenység	XHO_	1 = döntően export, 0 = NEM
	Fizikai munkakörök aránya	FIZ_ARANY	folytonos
	Földrajzi elhelyezkedés (régió)	RE_T	1=K.-Magy., 2=K.-Dunántúl, 3=Ny.-Dun., 4=D.-Dun., 5=D-Alf., 6=É.-Alf., 7=É.-Magy.
A létszámvárakozások kontextusa	Tervezett beruházások	BERUHAZ	1 = kapacitásnövelő, 2 = innovatív, 3 = egyik sem
	Üzleti klíma	KORNYEZET	1 = rossz, 2 = javul, 3 = stagnál
A létszámvárakozások jellemzői	A létszámvárakozások	MERTEK_ABS	Folytonos
	A várakozások iránya	B_IRANYA	1 = csökkenés 2 = növekedés, 3 = stagnálás

A modellt gazdasági ág és létszám kategória szerint kialakított részmintákon becsültük; öt gazdasági ág (mezőgazdaság, ipar, építőipar, kereskedelem, és szolgáltatások) valamint három létszám kategória (10-49 fő, 50-249 fő, 250+ fő) szerint összesen 15 almintán. Ezt technikailag a csoportokat jelölő interakciós tagok alkalmazásával oldottuk meg. A modell illeszkedésének néhány mérőszáma az alábbi táblában látható:

M1.2.5. tábla: A modell illeszkedésének néhány alapvető mérőszáma

	Mutató értéke	Szabadságfok	Mutató értéke/szabadságfok
Deviance	1579267,557	9124	173,089
Scaled Deviance	9396	9124	
Pearson Chi-Square	1579267,557	9124	173,089
Scaled Pearson Chi-Square	9396	9124	
Log Likelihood	-37406,93		
Akaike's Information Criterion	75359,86		
Finite Sample Corrected AIC (AICC)	75376,26		
Bayesian Information Criterion	77311,274		
Consistent AIC (CAIC)	77584,274		

M1.2.6. tábla: A modell együtthatói

Parameter	B	Std. Error	95% Wald Confidence Interval		Hypothesis Test		
			Lower	Upper	Wald Chi-Square	df	Sig.
(Intercept)	-4,348	15,9608	-35,631	26,934	0,074	1	0,785
[fo_=.00] * [csop_=11,00]	2,74	28,2827	-52,693	58,173	0,009	1	0,923
[fo_=.00] * [csop_=12,00]	87,194	21,4188	45,214	129,174	16,572	1	0
[fo_=.00] * [csop_=13,00]	84,927	31,9913	22,225	147,629	7,047	1	0,008
[fo_=.00] * [csop_=14,00]	18,687	37,9485	-55,691	93,065	0,242	1	0,622
[fo_=.00] * [csop_=15,00]	49,114	17,1876	15,427	82,801	8,165	1	0,004
[fo_=.00] * [csop_=21,00]	59,532	81,8253	-100,842	219,907	0,529	1	0,467
[fo_=.00] * [csop_=22,00]	88,887	27,5504	34,889	142,885	10,409	1	0,001
[fo_=.00] * [csop_=23,00]	9,057	46,7262	-82,525	100,639	0,038	1	0,846
[fo_=.00] * [csop_=24,00]	-44,266	78,9461	-198,997	110,466	0,314	1	0,575
[fo_=.00] * [csop_=25,00]	27,731	18,3163	-8,169	63,63	2,292	1	0,13
[fo_=.00] * [csop_=31,00]	12,217	74,5218	-133,843	158,277	0,027	1	0,87
[fo_=.00] * [csop_=32,00]	15,386	203,9972	-384,441	415,213	0,006	1	0,94
[fo_=.00] * [csop_=33,00]	85,894	183,415	-273,593	445,381	0,219	1	0,64
[fo_=.00] * [csop_=34,00]	7,71	69,4932	-128,494	143,914	0,012	1	0,912
[fo_=.00] * [csop_=35,00]	0,304	1,0428	-1,74	2,348	0,085	1	0,77
[fo_=1,00] * [csop_=11,00]	1,464	28,8566	-55,094	58,022	0,003	1	0,96
[fo_=1,00] * [csop_=12,00]	88,544	21,6249	46,16	130,929	16,765	1	0
[fo_=1,00] * [csop_=13,00]	87,507	32,4606	23,885	151,128	7,267	1	0,007
[fo_=1,00] * [csop_=14,00]	22,804	39,4295	-54,477	100,084	0,334	1	0,563
[fo_=1,00] * [csop_=15,00]	53,58	17,206	19,857	87,303	9,697	1	0,002
[fo_=1,00] * [csop_=21,00]	58,404	83,0334	-104,338	221,146	0,495	1	0,482
[fo_=1,00] * [csop_=22,00]	85,676	27,5217	31,734	139,618	9,691	1	0,002
[fo_=1,00] * [csop_=24,00]	6,001	48,1737	-88,417	100,42	0,016	1	0,901
[fo_=1,00] * [csop_=25,00]	-38,886	79,1539	-194,025	116,252	0,241	1	0,623
[fo_=1,00] * [csop_=32,00]	31,246	18,326	-4,672	67,165	2,907	1	0,088
[fo_=1,00] * [csop_=34,00]	17,443	203,6457	-381,696	416,581	0,007	1	0,932
[fo_=1,00] * [csop_=35,00]	6,753	72,753	-135,84	149,346	0,009	1	0,926
[xho_=.00] * [csop_=11,00]	0a
[xho_=.00] * [csop_=12,00]	-0,532	2,8071	-6,033	4,97	0,036	1	0,85
[xho_=.00] * [csop_=13,00]	0,946	2,4575	-3,871	5,762	0,148	1	0,7
[xho_=.00] * [csop_=14,00]	-2,305	3,428	-9,023	4,414	0,452	1	0,501

[xho_=,00] * [csop_=15,00]	0,938	0,7027	-0,439	2,315	1,782	1	0,182
[xho_=,00] * [csop_=21,00]	2,45	2,573	-2,593	7,493	0,907	1	0,341
[xho_=,00] * [csop_=22,00]	-5,871	2,7874	-11,334	-0,408	4,436	1	0,035
[xho_=,00] * [csop_=23,00]	-4,589	4,5779	-13,561	4,384	1,005	1	0,316
[xho_=,00] * [csop_=24,00]	0,71	3,2374	-5,635	7,055	0,048	1	0,826
[xho_=,00] * [csop_=25,00]	3,236	0,6195	2,021	4,45	27,278	1	0
[xho_=,00] * [csop_=31,00]	4,326	6,7423	-8,889	17,541	0,412	1	0,521
[xho_=,00] * [csop_=32,00]	-3,563	6,3004	-15,912	8,785	0,32	1	0,572
[xho_=,00] * [csop_=33,00]	4,524	23,8828	-42,285	51,334	0,036	1	0,85
[xho_=,00] * [csop_=34,00]	1,528	5,6712	-9,588	12,643	0,073	1	0,788
[xho_=,00] * [csop_=35,00]	2,131	1,0653	0,043	4,219	4,003	1	0,045
[beruhaz=1,00] * [csop_=11,00]	17,84	9,7021	-1,175	36,856	3,381	1	0,066
[beruhaz=1,00] * [csop_=12,00]	-1,036	2,2001	-5,348	3,276	0,222	1	0,638
[beruhaz=1,00] * [csop_=13,00]	-33,465	9,295	-51,683	-15,247	12,962	1	0
[beruhaz=1,00] * [csop_=14,00]	35,809	12,1098	12,074	59,544	8,744	1	0,003
[beruhaz=1,00] * [csop_=15,00]	0,27	2,2816	-4,201	4,742	0,014	1	0,906
[beruhaz=1,00] * [csop_=21,00]	-14,436	21,1125	-55,815	26,944	0,468	1	0,494
[beruhaz=1,00] * [csop_=22,00]	1,513	3,5016	-5,35	8,376	0,187	1	0,666
[beruhaz=1,00] * [csop_=23,00]	-11,156	25,0471	-60,247	37,936	0,198	1	0,656
[beruhaz=1,00] * [csop_=24,00]	-36,53	19,5442	-74,836	1,776	3,494	1	0,062
[beruhaz=1,00] * [csop_=25,00]	-0,695	3,1243	-6,818	5,429	0,049	1	0,824
[beruhaz=1,00] * [csop_=31,00]	77,234	149,4662	-215,714	370,183	0,267	1	0,605
[beruhaz=1,00] * [csop_=32,00]	-3,658	10,1514	-23,555	16,238	0,13	1	0,719
[beruhaz=1,00] * [csop_=34,00]	5,063	42,9009	-79,021	89,147	0,014	1	0,906
[beruhaz=1,00] * [csop_=35,00]	4,788	9,4273	-13,69	23,265	0,258	1	0,612
[beruhaz=2,00] * [csop_=11,00]	27,587	11,9985	4,07	51,104	5,286	1	0,021
[beruhaz=2,00] * [csop_=12,00]	0,458	2,7142	-4,862	5,778	0,028	1	0,866
[beruhaz=2,00] * [csop_=13,00]	-41,324	11,7207	-64,297	-18,352	12,431	1	0
[beruhaz=2,00] * [csop_=14,00]	33,884	12,9922	8,42	59,349	6,802	1	0,009
[beruhaz=2,00] * [csop_=15,00]	3,45	2,6237	-1,692	8,592	1,729	1	0,189
[beruhaz=2,00] * [csop_=21,00]	-7,78	21,8045	-50,516	34,956	0,127	1	0,721
[beruhaz=2,00] * [csop_=22,00]	10,433	3,9557	2,68	18,186	6,956	1	0,008
[beruhaz=2,00] * [csop_=23,00]	-9,138	25,9929	-60,083	41,807	0,124	1	0,725
[beruhaz=2,00] * [csop_=24,00]	-22,666	19,7445	-61,365	16,032	1,318	1	0,251
[beruhaz=2,00] * [csop_=25,00]	4	3,4562	-2,774	10,775	1,34	1	0,247

[beruhaz=2,00] * [csop_=31,00]	120,673	151,4005	-176,066	417,413	0,635	1	0,425
[beruhaz=2,00] * [csop_=32,00]	-2,068	11,7776	-25,152	21,016	0,031	1	0,861
[beruhaz=2,00] * [csop_=34,00]	0,409	47,3541	-92,403	93,222	0	1	0,993
[beruhaz=2,00] * [csop_=35,00]	12,853	9,5303	-5,826	31,531	1,819	1	0,177
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =11,00]	14,677	33,1589	-50,313	79,667	0,196	1	0,658
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =12,00]	-92,272	36,6202	-164,046	-20,497	6,349	1	0,012
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =13,00]	0,096	52,4285	-102,662	102,854	0	1	0,999
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =14,00]	-120,134	124,7913	-364,721	124,452	0,927	1	0,336
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =15,00]	-29,317	9,5248	-47,985	-10,649	9,474	1	0,002
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =21,00]	-38,412	75,6611	-186,705	109,881	0,258	1	0,612
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =22,00]	-137,643	36,3806	-208,948	-66,339	14,314	1	0
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =23,00]	-112,861	142,0098	-391,195	165,473	0,632	1	0,427
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =24,00]	91,164	212,9088	-326,13	508,458	0,183	1	0,669
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =25,00]	-4,554	13,4155	-30,848	21,74	0,115	1	0,734
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =31,00]	-80,519	111,0237	-298,121	137,084	0,526	1	0,468
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =32,00]	1028,808	306,0996	428,863	1628,752	11,296	1	0,001
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =34,00]	4,814	16,2144	-26,966	36,593	0,088	1	0,767
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop =35,00]	-208,508	176,6791	-554,792	137,777	1,393	1	0,238
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =11,00]	14,508	22,1093	-28,825	57,841	0,431	1	0,512
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =12,00]	-0,852	2,5744	-5,897	4,194	0,109	1	0,741
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =13,00]	3,308	2,0113	-0,634	7,25	2,705	1	0,1
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =14,00]	3,312	3,2848	-3,126	9,75	1,016	1	0,313
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =15,00]	0,548	3,1794	-5,684	6,78	0,03	1	0,863
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =21,00]	2,05	0,7752	0,53	3,569	6,992	1	0,008
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =22,00]	1,432	2,6639	-3,789	6,653	0,289	1	0,591
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =23,00]	-1,185	2,3536	-5,798	3,428	0,253	1	0,615
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =24,00]	-3,75	5,4383	-14,408	6,909	0,475	1	0,491
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =25,00]	1,411	3,882	-6,197	9,02	0,132	1	0,716
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =31,00]	0,676	0,7489	-0,792	2,144	0,814	1	0,367
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =32,00]	0,332	4,2283	-7,956	8,619	0,006	1	0,937
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =33,00]	1,488	5,7987	-9,877	12,854	0,066	1	0,797
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =34,00]	5,998	19,475	-32,173	44,168	0,095	1	0,758
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop =35,00]	1,243	4,2638	-7,114	9,6	0,085	1	0,771
[reg_kornyezet=1,00] * [csop =11,00]	-11,629	28,7902	-68,057	44,799	0,163	1	0,686
[reg_kornyezet=1,00] * [csop =12,00]	30,639	24,2512	-16,893	78,17	1,596	1	0,206

[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=13,00]	-45,138	39,6919	-122,933	32,656	1,293	1	0,255
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=14,00]	32,986	74,6327	-113,291	179,264	0,195	1	0,659
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=15,00]	8,436	7,9171	-7,081	23,953	1,135	1	0,287
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=21,00]	2,128	41,96	-80,112	84,368	0,003	1	0,96
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=22,00]	13,003	45,5801	-76,332	102,338	0,081	1	0,775
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=23,00]	63,454	1129,0082	-2149,361	2276,27	0,003	1	0,955
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=24,00]	119,521	165,516	-204,884	443,927	0,521	1	0,47
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=25,00]	33,531	12,3702	9,286	57,776	7,348	1	0,007
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=31,00]	1,486	14,9291	-27,775	30,746	0,01	1	0,921
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=32,00]	-165,989	243,8756	-643,976	311,998	0,463	1	0,496
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=33,00]	-1,952	230,0172	-452,777	448,873	0	1	0,993
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=34,00]	89,959	237,7347	-375,992	555,911	0,143	1	0,705
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=35,00]	25,234	21,2549	-16,425	66,893	1,409	1	0,235
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=11,00]	21,925	28,2457	-33,435	77,285	0,603	1	0,438
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=12,00]	-0,491	17,6612	-35,106	34,124	0,001	1	0,978
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=13,00]	12,595	26,2422	-38,839	64,028	0,23	1	0,631
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=14,00]	-0,928	32,9364	-65,482	63,626	0,001	1	0,978
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=15,00]	10,967	6,7261	-2,216	24,15	2,659	1	0,103
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=21,00]	-110,386	52,2248	-212,745	-8,027	4,468	1	0,035
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=22,00]	2,054	24,4091	-45,787	49,895	0,007	1	0,933
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=23,00]	25,151	60,7378	-93,893	144,195	0,171	1	0,679
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=24,00]	136,496	77,9326	-16,249	289,241	3,068	1	0,08
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=25,00]	9,957	9,8047	-9,26	29,174	1,031	1	0,31
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=31,00]	-117,575	127,6302	-367,725	132,576	0,849	1	0,357
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=32,00]	54,676	188,9235	-315,608	424,959	0,084	1	0,772
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=34,00]	25,394	79,7905	-130,993	181,78	0,101	1	0,75
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=35,00]	17,952	14,8515	-11,157	47,06	1,461	1	0,227
[csop_=11,00] * alap_all	0,014	0,0538	-0,091	0,12	0,071	1	0,79
[csop_=12,00] * alap_all	-0,135	0,0537	-0,241	-0,03	6,373	1	0,012
[csop_=13,00] * alap_all	0,014	0,0777	-0,138	0,166	0,031	1	0,859
[csop_=14,00] * alap_all	-0,03	0,0882	-0,203	0,143	0,113	1	0,736
[csop_=15,00] * alap_all	-0,121	0,0215	-0,163	-0,079	31,613	1	0
[csop_=21,00] * alap_all	-0,011	0,0119	-0,035	0,012	0,916	1	0,338
[csop_=22,00] * alap_all	-0,043	0,0151	-0,073	-0,013	8,082	1	0,004
[csop_=23,00] * alap_all	0,002	0,0295	-0,056	0,059	0,003	1	0,958

[csop_=24,00] * alap_all	0,009	0,0259	-0,042	0,06	0,123	1	0,726
[csop_=25,00] * alap_all	0,003	0,005	-0,007	0,013	0,369	1	0,543
[csop_=31,00] * alap_all	-0,023	0,0097	-0,042	-0,004	5,48	1	0,019
[csop_=32,00] * alap_all	0,006	0,0044	-0,003	0,014	1,705	1	0,192
[csop_=33,00] * alap_all	-0,013	0,0304	-0,073	0,046	0,184	1	0,668
[csop_=34,00] * alap_all	-0,001	0,0031	-0,007	0,005	0,155	1	0,694
[csop_=35,00] * alap_all	0,001	0,0006	-4,43E-05	0,002	3,564	1	0,059
[csop_=11,00] * fiz_arany	0,734	0,1204	0,498	0,97	37,17	1	0
[csop_=12,00] * fiz_arany	-0,012	0,0421	-0,094	0,071	0,078	1	0,78
[csop_=13,00] * fiz_arany	0,056	0,1146	-0,168	0,281	0,241	1	0,624
[csop_=14,00] * fiz_arany	0,774	0,1448	0,49	1,058	28,55	1	0
[csop_=15,00] * fiz_arany	0,375	0,0271	0,322	0,428	191,968	1	0
[csop_=21,00] * fiz_arany	0,395	0,2794	-0,153	0,942	1,995	1	0,158
[csop_=22,00] * fiz_arany	0,031	0,0635	-0,093	0,156	0,239	1	0,625
[csop_=23,00] * fiz_arany	0,62	0,3312	-0,029	1,269	3,508	1	0,061
[csop_=24,00] * fiz_arany	0,404	0,2681	-0,122	0,93	2,27	1	0,132
[csop_=25,00] * fiz_arany	0,403	0,0382	0,328	0,478	111,202	1	0
[csop_=31,00] * fiz_arany	1,551	1,9732	-2,316	5,418	0,618	1	0,432
[csop_=32,00] * fiz_arany	0,146	0,1823	-0,211	0,503	0,643	1	0,423
[csop_=33,00] * fiz_arany	0,49	0,4939	-0,478	1,458	0,984	1	0,321
[csop_=34,00] * fiz_arany	0,399	0,4947	-0,57	1,369	0,651	1	0,42
[csop_=35,00] * fiz_arany	0,549	0,116	0,322	0,776	22,39	1	0
[csop_=11,00] * varakozas_merteke	-0,527	0,23	-0,978	-0,076	5,256	1	0,022
[csop_=12,00] * varakozas_merteke	-0,854	0,137	-1,123	-0,586	38,888	1	0
[csop_=13,00] * varakozas_merteke	-0,81	0,2548	-1,309	-0,31	10,099	1	0,001
[csop_=14,00] * varakozas_merteke	-0,754	0,3183	-1,378	-0,13	5,611	1	0,018
[csop_=15,00] * varakozas_merteke	-0,718	0,0593	-0,834	-0,602	146,459	1	0
[csop_=21,00] * varakozas_merteke	-0,891	0,753	-2,367	0,585	1,4	1	0,237
[csop_=22,00] * varakozas_merteke	-0,841	0,2235	-1,279	-0,403	14,15	1	0
[csop_=23,00] * varakozas_merteke	-0,508	0,3767	-1,246	0,23	1,821	1	0,177
[csop_=24,00] * varakozas_merteke	0,149	0,7329	-1,287	1,586	0,041	1	0,839
[csop_=25,00] * varakozas_merteke	-0,595	0,0839	-0,76	-0,431	50,29	1	0
[csop_=31,00] * varakozas_merteke	-1,235	1,3656	-3,912	1,442	0,818	1	0,366
[csop_=32,00] * varakozas_merteke	-0,278	2,0294	-4,255	3,7	0,019	1	0,891
[csop_=33,00] * varakozas_merteke	-1,276	1,8502	-4,902	2,35	0,476	1	0,49

[csop_ =34,00] * varakozas_merteke	-0,369	0,488	-1,325	0,588	0,571	1	0,45
[csop_ =35,00] * varakozas_merteke	-0,404	0,1327	-0,664	-0,144	9,253	1	0,002
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =11,00] * varakozas_merteke	-0,149	0,3473	-0,83	0,532	0,184	1	0,668
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =12,00] * varakozas_merteke	0,967	0,3937	0,195	1,739	6,034	1	0,014
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =13,00] * varakozas_merteke	0,003	0,5597	-1,094	1,1	0	1	0,996
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =14,00] * varakozas_merteke	1,302	1,3232	-1,292	3,895	0,968	1	0,325
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =15,00] * varakozas_merteke	0,289	0,1032	0,087	0,492	7,857	1	0,005
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =21,00] * varakozas_merteke	0,409	0,76	-1,081	1,898	0,289	1	0,591
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =22,00] * varakozas_merteke	1,435	0,3851	0,68	2,19	13,886	1	0
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =23,00] * varakozas_merteke	1,169	1,4811	-1,734	4,072	0,623	1	0,43
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =24,00] * varakozas_merteke	-0,928	2,2041	-5,248	3,391	0,177	1	0,674
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =25,00] * varakozas_merteke	0,061	0,1397	-0,213	0,335	0,191	1	0,662
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =31,00] * varakozas_merteke	0,924	1,1585	-1,347	3,194	0,636	1	0,425
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =32,00] * varakozas_merteke	-10,72	3,1935	-16,979	-4,461	11,269	1	0,001
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =33,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =34,00] * varakozas_merteke	2,139	1,7901	-1,369	5,648	1,428	1	0,232
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[csop_ =35,00] * varakozas_merteke	-0,179	0,2288	-0,627	0,27	0,609	1	0,435
[reg_becsles_iranya=1,00] *							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =11,00]	0,198	0,3139	-0,417	0,813	0,397	1	0,528
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =12,00]	-0,315	0,2404	-0,787	0,156	1,72	1	0,19
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =13,00]	0,164	0,384	-0,588	0,917	0,183	1	0,669
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =14,00]	-0,136	0,7556	-1,617	1,345	0,032	1	0,857
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =15,00]	-0,189	0,0781	-0,342	-0,036	5,852	1	0,016
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =21,00]	-0,089	0,4212	-0,915	0,736	0,045	1	0,832
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =22,00]	-0,066	0,4514	-0,951	0,818	0,022	1	0,883
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =23,00]	-0,307	11,452	-22,752	22,139	0,001	1	0,979
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =24,00]	-1,42	1,6176	-4,591	1,75	0,771	1	0,38
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =25,00]	-0,353	0,1237	-0,595	-0,11	8,123	1	0,004
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =31,00]	0 ^a						
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =32,00]	1,235	2,2711	-3,216	5,687	0,296	1	0,586
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =34,00]	-0,719	2,2775	-5,183	3,744	0,1	1	0,752
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_ =35,00]	0,01	0,2212	-0,424	0,443	0,002	1	0,965
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_ =11,00]	-0,085	0,2942	-0,662	0,492	0,084	1	0,772
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_ =12,00]	0,026	0,1712	-0,309	0,362	0,024	1	0,878
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_ =13,00]	-0,25	0,2455	-0,731	0,231	1,035	1	0,309
* varakozas_merteke							
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_ =14,00]	0,094	0,3217	-0,537	0,725	0,085	1	0,77
* varakozas_merteke							

[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=15,00] * varakozas_merteke	-0,021	0,0655	-0,15	0,107	0,105	1	0,746
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=21,00] * varakozas_merteke	1,273	0,5353	0,224	2,322	5,659	1	0,017
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=22,00] * varakozas_merteke	-0,002	0,2388	-0,47	0,466	0	1	0,994
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=23,00] * varakozas_merteke	-0,176	0,6064	-1,364	1,013	0,084	1	0,772
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=24,00] * varakozas_merteke	-1,078	0,7367	-2,522	0,366	2,142	1	0,143
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=25,00] * varakozas_merteke	-0,048	0,097	-0,238	0,143	0,241	1	0,623
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=31,00] * varakozas_merteke	1,114	1,3131	-1,46	3,687	0,72	1	0,396
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=32,00] * varakozas_merteke	-0,455	1,8952	-4,17	3,259	0,058	1	0,81
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=34,00] * varakozas_merteke	-0,765	0,7944	-2,322	0,792	0,928	1	0,335
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=35,00] * varakozas_merteke	-0,198	0,1472	-0,486	0,091	1,803	1	0,179
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	-0,121	0,1596	-0,434	0,191	0,578	1	0,447
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	-0,002	0,0474	-0,094	0,091	0,001	1	0,974
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	0,286	0,1078	0,075	0,498	7,05	1	0,008
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	-0,246	0,206	-0,65	0,158	1,428	1	0,232
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	0,124	0,0296	0,066	0,182	17,644	1	0
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	0,058	0,1952	-0,324	0,441	0,089	1	0,765
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	-0,154	0,0703	-0,292	-0,016	4,789	1	0,029
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	-0,449	0,5454	-1,518	0,62	0,676	1	0,411
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	0,296	0,2944	-0,282	0,873	1,008	1	0,315
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	0,002	0,0441	-0,084	0,088	0,002	1	0,963
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	0,509	0,6096	-0,685	1,704	0,698	1	0,403
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=33,00] * fiz_arany	0,078	2,947	-5,698	5,854	0,001	1	0,979
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	-0,268	0,6388	-1,52	0,984	0,176	1	0,675
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	-0,38	0,0985	-0,573	-0,187	14,868	1	0
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	-0,168	0,101	-0,366	0,03	2,773	1	0,096
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	-0,025	0,0365	-0,097	0,046	0,473	1	0,492
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	0,146	0,0911	-0,032	0,325	2,58	1	0,108
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	-0,123	0,1046	-0,328	0,082	1,382	1	0,24
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	-0,093	0,0245	-0,141	-0,045	14,466	1	0
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	-0,22	0,1176	-0,45	0,011	3,497	1	0,061
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	0,008	0,046	-0,082	0,098	0,031	1	0,861
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	-0,105	0,1634	-0,425	0,216	0,411	1	0,522
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	-0,271	0,129	-0,524	-0,018	4,42	1	0,036
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	-0,049	0,0297	-0,107	0,009	2,706	1	0,1
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=31,00] * fiz_arany	0,09	0,2426	-0,385	0,565	0,138	1	0,71

[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	-0,11	0,1368	-0,379	0,158	0,652	1	0,42
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	0,655	0,34	-0,012	1,321	3,706	1	0,054
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	0,036	0,0561	-0,074	0,146	0,406	1	0,524
[beruhaz=1,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	-0,251	0,1292	-0,504	0,002	3,782	1	0,052
[beruhaz=1,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	0,139	0,0446	0,052	0,227	9,794	1	0,002
[beruhaz=1,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	0,397	0,1168	0,168	0,626	11,563	1	0,001
[beruhaz=1,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	-0,413	0,1568	-0,72	-0,105	6,922	1	0,009
[beruhaz=1,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	-0,003	0,0288	-0,06	0,053	0,014	1	0,905
[beruhaz=1,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	0,193	0,2795	-0,354	0,741	0,479	1	0,489
[beruhaz=1,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	0,111	0,0658	-0,018	0,24	2,83	1	0,093
[beruhaz=1,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	0,18	0,3401	-0,487	0,846	0,28	1	0,597
[beruhaz=1,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	0,389	0,2752	-0,151	0,928	1,995	1	0,158
[beruhaz=1,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	0,02	0,0402	-0,058	0,099	0,259	1	0,611
[beruhaz=1,00] * [csop_=31,00] * fiz_arany	-1,008	1,9327	-4,796	2,781	0,272	1	0,602
[beruhaz=1,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	0,103	0,1685	-0,227	0,433	0,375	1	0,54
[beruhaz=1,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	-0,039	0,5624	-1,141	1,063	0,005	1	0,945
[beruhaz=1,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	-0,056	0,1186	-0,289	0,176	0,227	1	0,634
[beruhaz=2,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	-0,353	0,1561	-0,659	-0,047	5,107	1	0,024
[beruhaz=2,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	0,15	0,0549	0,043	0,258	7,507	1	0,006
[beruhaz=2,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	0,521	0,1429	0,241	0,801	13,287	1	0
[beruhaz=2,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	-0,361	0,1676	-0,69	-0,033	4,652	1	0,031
[beruhaz=2,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	-0,029	0,0333	-0,094	0,037	0,74	1	0,39
[beruhaz=2,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	0,105	0,2884	-0,461	0,67	0,131	1	0,717
[beruhaz=2,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	-0,027	0,0733	-0,171	0,117	0,135	1	0,713
[beruhaz=2,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	0,138	0,352	-0,552	0,828	0,154	1	0,695
[beruhaz=2,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	0,29	0,2735	-0,246	0,826	1,124	1	0,289
[beruhaz=2,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	-0,019	0,0438	-0,105	0,067	0,194	1	0,66
[beruhaz=2,00] * [csop_=31,00] * fiz_arany	-1,548	1,9526	-5,375	2,279	0,628	1	0,428
[beruhaz=2,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	0,094	0,1903	-0,279	0,467	0,242	1	0,623
[beruhaz=2,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	-0,029	0,6246	-1,253	1,195	0,002	1	0,963
[beruhaz=2,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	-0,148	0,1195	-0,382	0,086	1,532	1	0,216
(Scale)	168,079	2,4522	163,341	172,954			

A korrekció eredményeképpen előálló létszámadatok pontossága

A modell alapján számított korrekciós tényező figyelembevételével a következő képlet alapján számoljuk a várható a következő évi létszámot.

$$E(V_{t+1|x}) = ((K/100)*100)*V_{t,t+1} + V_{t,t+1} \quad (3)$$

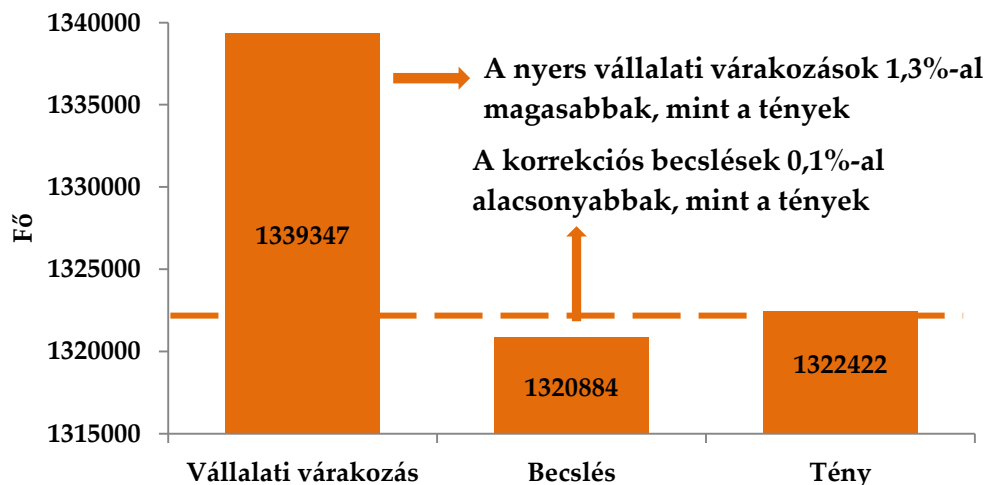
, ahol x az összes felhasznált információ és feltételezés

K : Korrekciós tényező

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

A korrigált becslések pontosabb képet adtak a várható létszámfolyamatokról, mint a nyers vállalati várakozások – mind a négy vizsgált év adatait figyelembe véve, hogy amíg a nyers várakozások és tények között 1 százalékpontos különbség, addig a becslések és tények között csak 0,1 százalékpontos különbség tapasztalható.

M1.2.7. ábra: Vállalati létszám-várakozások, tények és becslések 2011-2015

Elmondható továbbá, hogy a tények és becslések közötti különbség egy kivétellel minden vizsgált évben kisebb, mint a tények és vállalati várakozások közötti különbség. Ilyen értelemben tehát a korrekciós becslés eredményesnek tekinthető, hiszen képes „közelebb hozni” a tényeket és várakozásokat.

M1.2.8. tábla: Vállalati létszám-várakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásnak éve				
	2011	2012	2013	2014	2015
Elemzés (darab)	1918	1943	1932	1977	2003
Vállalati várakozás (fő)	264827	273250	254324	247234	299712
Tény (fő)	261787	267982	252075	247143	293435
Várakozás és tény különbség (%)	-1,2	-1,9	-0,9	0,0	-2,1
Becsült létszám (fő)	261392	269501	251229	245878	292884
Várakozás és becslés különbsége (%)	-1,31	-1,38	-1,22	-0,55	-2,28
Tény és becslés különbsége (%)	-0,15	0,57	-0,34	-0,51	-0,19

Súlyozás

A modell alapú előrejelzésekhez tartozó várható létszámváltozások egy olyan utólagos súlyozással korrigált adatokon kerülnek közlésre, ami a vállalati létszám és gazdasági tevékenység együttes eloszlására reprezentatív a 2016-ban alkalmazásban állók száma szerint.

2. Melléklet: .Vállalkozások üzleti helyzete és kilátásai – elemi eloszlások

M2.1. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, tárgyév

M2.1.1. tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
10 fő alatt	33,2	55,1	11,6	30,1	56,1	13,8	32,6	55,6	11,9	19,0	60,8	20,2	13,3	59,6	27,1	9,6	52,5	37,9	7,7	53,3	39,0
10-19 fő között	28,8	58,4	12,8	27,0	60,1	13,0	26,8	59,4	13,8	21,4	59,2	19,4	12,5	61,1	26,4	10,1	59,8	30,2	6,7	61,8	31,5
20-49 fő között	18,3	62,6	19,0	18,1	65,4	16,5	19,2	64,4	16,3	14,5	64,4	21,1	7,3	63,6	29,1	8,0	57,9	34,1	5,8	55,3	38,9
50-249 fő között	13,9	64,1	22,0	14,3	61,8	23,8	13,0	60,2	26,8	10,6	63,8	25,6	6,3	55,6	38,1	5,7	53,5	40,8	3,8	47,7	48,5
250 fő felett	6,1	56,8	37,0	10,7	49,9	39,3	9,4	57,3	33,2	6,0	57,6	36,3	3,5	47,2	49,3	3,8	46,1	50,0	2,4	40,0	57,5
Minta összesen	16,2	60,4	23,4	16,9	58,2	24,8	16,4	59,4	24,3	12,3	61,2	26,4	7,3	55,6	37,1	9,6	52,5	37,9	4,4	48,7	46,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.1.2. tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása a cégek tulajdoni háttére szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Tisztán hazai	20,0	62,3	17,7	20,7	59,7	19,6	18,3	63,8	17,9	14,5	62,6	22,9	8,6	61,0	30,4	7,8	56,6	35,6	5,7	52,3	41,9
Vegyes	7,4	69,8	22,8	5,9	60,7	33,3	7,9	56,5	35,6	19,4	58,2	22,4	8,2	59,3	32,5	8,6	45,0	46,4	4,9	47,9	47,2
Tisztán külföldi	6,9	49,4	43,8	8,8	49,0	42,2	13,1	48,2	38,7	5,0	57,2	37,8	3,3	34,3	62,4	2,9	41,4	55,7	1,0	34,5	64,5
Minta összesen	16,2	60,4	23,4	16,9	58,2	24,8	16,4	59,4	24,3	12,3	61,2	26,4	7,4	55,0	37,6	6,7	52,4	40,9	4,6	48,0	47,4

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.1.3. tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	26,0	61,7	12,2	13,6	67,0	19,4	12,7	69,1	18,2	9,3	64,7	26,0	7,4	62,2	30,4	9,8	59,5	30,7	11,0	59,1	29,9
Ipar összesen	11,3	56,4	32,3	13,1	54,4	32,5	13,5	57,1	29,3	9,8	58,0	32,2	5,3	50,0	44,8	5,3	50,1	44,6	4,5	45,7	49,8
Építőipar	27,2	60,9	11,9	31,5	56,9	11,6	31,7	56,5	11,8	18,0	57,0	25,0	9,2	59,6	31,3	7,5	60,6	31,9	8,1	55,2	36,7
Kereskedelem, gépjárműjavítás	22,5	61,0	16,6	20,4	57,9	21,7	23,2	57,7	19,2	16,0	64,9	19,0	9,5	61,1	29,4	6,9	54,2	38,9	4,9	52,7	42,5
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	14,0	76,4	9,6	18,0	72,0	9,9	8,4	68,2	23,4	14,5	61,6	23,9	9,3	59,8	31,0	7,7	51,6	40,7	1,3	46,7	52,0
Szállítás, raktározás	23,3	55,5	21,1	22,2	54,2	23,6	15,1	66,7	18,3	13,7	66,7	19,6	9,5	65,8	24,7	8,2	63,0	28,8	3,8	54,9	41,3
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	2,7	57,9	39,5	12,3	56,1	31,6	9,4	49,4	41,3	10,8	66,1	23,1	2,2	64,2	33,6	2,3	46,0	51,6	2,8	53,1	44,1
Egyéb gazd.	16,1	59,4	24,6	16,2	59,1	24,7	17,4	60,1	22,5	11,6	63,2	25,2	8,8	53,7	37,5	7,2	52,0	40,8	3,3	45,8	50,9
Minta összesen	16,2	60,4	23,4	16,9	58,2	24,8	16,4	59,4	24,3	12,3	61,2	26,4	7,4	55,6	37,1	6,5	52,6	40,9	4,4	48,7	46,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.1.4 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésnek alakulása export tevékenység szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Nincs export tevékenység	20,0	62,8	17,2	20,5	61,5	18,0	19,7	62,6	17,6	16,1	63,2	20,8	10,2	61,8	28,0	8,8	56,4	34,8	5,4	52,1	42,5
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	14,2	62,9	22,9	17,0	54,4	28,6	13,1	61,4	25,5	9,4	66,6	24,0	5,6	55,0	39,4	5,4	53,2	41,4	4,1	49,7	46,3
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	7,5	53,0	39,6	8,3	48,6	43,1	10,4	50,0	39,6	6,5	52,9	40,6	3,5	43,8	52,8	2,6	44,6	52,8	2,9	41,0	56,1
Minta összesen	16,2	60,4	23,4	16,9	58,2	24,8	16,4	59,4	24,3	12,3	61,2	26,4	7,4	55,4	37,2	6,4	52,5	41,1	4,4	48,4	47,2

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik export tevékenység szerinti bontásban.

M2.1.5 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása régió szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Közép-Magyarország	17,3	61,8	20,9	19,7	58,4	21,9	18,7	59,2	22,1	14,1	62,5	23,4	7,9	56,8	35,2	6,5	53,6	40,0	3,4	45,9	50,6
Közép-Dunántúl	16,3	53,7	30,0	12,2	55,0	32,8	12,4	56,4	31,2	10,0	55,5	34,5	7,5	46,8	45,6	7,1	43,0	49,9	4,7	49,3	46,0
Nyugat-Dunántúl	12,1	56,1	31,8	13,7	55,4	30,8	12,0	56,6	31,4	6,3	56,5	37,2	3,9	46,8	49,3	2,7	49,4	47,9	3,8	44,4	51,7
Dél-Dunántúl	17,9	58,9	23,2	16,3	55,7	28,0	16,0	60,5	23,5	11,9	61,9	26,2	8,7	55,0	36,4	10,0	55,9	34,1	6,5	51,6	41,9
Dél-Alföld	14,9	60,8	24,3	14,4	63,8	21,8	14,6	61,9	23,5	12,2	62,6	25,1	8,4	62,6	29,0	7,8	53,7	38,5	6,8	53,2	40,0
Észak-Alföld	13,1	68,3	18,6	13,4	62,8	23,8	14,4	61,0	24,6	11,9	61,4	26,7	6,5	55,0	38,6	5,9	54,8	39,3	4,1	50,6	45,3
Észak-Magyarország	16,6	56,8	26,6	17,8	55,6	26,5	17,3	60,9	21,8	12,5	63,7	23,8	6,2	60,5	33,3	6,5	55,7	37,7	5,9	56,1	38,1
Minta összesen	16,2	60,4	23,4	16,9	58,2	24,8	16,4	59,4	24,3	12,3	61,2	26,4	7,3	55,6	37,1	6,5	52,6	40,9	4,4	48,4	47,2

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.2. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, következő év

M2.2.1 tábla: A következő évre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
10 fő alatt	23,1	53,1	23,8	32,0	50,5	17,4	30,4	51,6	18,0	14,4	58,5	27,1	9,1	53,0	38,0	6,5	42,0	51,6	4,8	43,1	52,1
10-19 fő között	23,3	56,1	20,6	26,8	57,9	15,3	27,3	54,9	17,8	19,7	55,4	24,9	8,2	56,5	35,3	6,3	53,8	39,9	5,0	51,2	43,8
20-49 fő között	14,2	61,7	24,1	19,7	59,6	20,6	17,7	62,0	20,3	10,6	63,1	26,4	5,6	57,7	36,7	5,2	54,6	40,2	3,3	46,2	50,5
50-249 fő között	9,6	60,9	29,4	13,4	58,6	28,0	13,1	58,2	28,7	8,1	61,8	30,0	4,8	52,2	43,0	4,3	49,6	46,1	2,3	38,9	58,8
250 fő felett	5,4	54,5	40,1	11,4	50,8	37,9	7,3	57,3	35,4	3,7	54,5	41,8	2,3	42,5	55,2	2,7	45,5	51,8	2,2	36,1	61,8
Minta összesen	11,9	58,0	30,1	16,8	55,7	27,5	15,1	57,5	27,4	9,4	58,8	31,8	5,2	50,8	44,1	4,5	48,5	47,0	3,0	40,9	56,2

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő évre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.2.2 tábla: A következő évre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Tisztán hazai	15,4	60,2	24,4	21,0	56,7	22,3	17,9	62,2	19,9	11,5	61,0	27,5	6,3	56,2	37,5	5,6	51,4	43,0	3,9	43,4	52,6
Vegyes	4,1	70,9	25,0	13,5	48,4	38,1	8,0	50,5	41,5	9,8	62,7	27,5	6,9	55,7	37,4	9,2	37,0	53,8	2,5	30,3	67,2
Tisztán külföldi	3,3	44,6	52,1	6,4	48,9	44,7	9,3	47,2	43,5	3,7	53,0	43,3	1,8	32,0	66,2	1,2	42,3	56,6	0,4	29,9	69,8
Minta összesen	11,9	58,0	30,1	16,8	55,7	27,5	15,1	57,5	27,4	9,4	58,8	31,8	5,2	50,3	44,5	4,6	48,5	46,9	3,0	39,6	57,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő évre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.2.3 tábla:A következő évre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	21,3	61,7	17,0	15,1	66,0	18,9	15,4	68,8	15,8	5,7	67,0	27,2	10,3	62,5	27,2	10,6	56,3	33,1	9,1	58,4	32,5
Ipar összesen	8,0	53,1	38,9	12,3	52,4	35,3	11,4	55,2	33,4	6,1	53,9	40,0	3,3	45,4	51,3	3,3	47,2	49,5	3,0	41,1	56,0
Építőipar	25,7	56,3	18,0	31,7	57,1	11,2	32,5	52,5	15,0	13,6	59,8	26,6	8,8	55,6	35,6	7,1	57,7	35,1	3,7	46,8	49,4
Kereskedelem, gépjárműjavítás	14,9	59,8	25,2	22,4	52,2	25,4	22,6	55,8	21,6	12,8	62,9	24,3	5,6	55,2	39,2	5,1	50,8	44,1	4,0	42,4	53,6
Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	12,5	73,4	14,1	21,2	70,8	8,0	8,0	70,0	22,0	14,9	54,5	30,6	6,6	54,1	39,3	3,7	45,3	51,0	1,5	35,1	63,4
Szállítás, raktározás	18,4	53,6	28,1	16,2	56,1	27,7	16,0	64,1	19,9	9,3	66,5	24,2	8,2	63,2	28,7	8,4	54,2	37,4	2,6	48,7	48,7
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	2,3	57,5	40,2	11,1	54,5	34,5	13,4	36,2	50,4	8,6	64,1	27,3	2,0	56,9	41,2	0,5	47,4	52,2	1,7	29,7	68,6
Egyéb gazd.	10,4	58,2	31,4	14,7	54,5	30,8	14,3	58,5	27,2	9,3	62,8	27,9	5,7	48,9	45,4	4,5	45,9	49,6	1,6	36,9	61,5
Minta összesen	11,9	58,0	30,1	16,8	55,7	27,5	15,1	57,5	27,4	9,4	58,8	31,8	5,2	50,7	44,1	4,5	48,5	47,0	3,0	40,8	56,2

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő évre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.2.4 tábla: A következő évre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása export tevékenység szerint 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Nincs export tevékenység	16,0	60,0	24,1	20,6	58,5	20,9	18,8	61,5	19,7	13,5	61,6	24,9	7,7	56,6	35,7	6,4	50,7	42,9	4,4	41,5	54,1
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	7,9	63,2	28,9	17,7	52,4	29,9	12,7	56,1	31,2	5,3	63,2	31,6	4,3	52,9	42,8	3,0	52,7	44,4	2,0	43,1	54,9
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	5,5	49,0	45,5	6,5	48,2	45,3	8,1	48,9	43,0	3,8	48,6	47,6	1,4	37,8	60,8	1,7	40,8	57,5	1,1	36,2	62,7
Minta összesen	11,9	58,0	30,1	16,8	55,7	27,5	15,1	57,5	27,4	9,4	58,8	31,8	5,2	50,5	44,4	4,4	48,3	47,3	3,0	40,2	56,8

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő évre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik export tevékenység szerinti bontásban.

M2.2.5 tábla: A következő évre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Közép-Magyarország	12,5	58,4	29,1	17,5	56,3	26,2	16,3	56,9	26,8	10,9	60,7	28,4	5,2	50,3	44,5	4,1	48,0	47,8	2,3	34,5	63,2
Közép-Dunántúl	12,3	53,6	34,1	15,3	49,1	35,7	11,4	57,5	31,1	6,9	53,0	40,2	5,5	44,7	49,8	6,1	39,4	54,5	4,4	43,8	51,8
Nyugat-Dunántúl	7,6	54,1	38,3	14,7	54,8	30,4	11,8	53,6	34,7	4,2	50,8	45,0	3,6	41,8	54,6	2,5	45,1	52,4	2,0	40,1	57,9
Dél-Dunántúl	10,8	59,4	29,8	17,1	52,8	30,1	15,6	59,2	25,1	10,5	56,4	33,1	6,9	48,7	44,4	7,6	55,2	37,2	3,5	51,5	44,9
Dél-Alföld	11,5	59,1	29,5	15,7	63,5	20,8	15,3	61,0	23,7	9,8	60,1	30,1	6,4	62,9	30,7	4,0	54,9	41,1	4,0	50,2	45,8
Észak-Alföld	12,2	63,7	24,1	17,4	57,2	25,4	16,0	56,3	27,7	9,4	62,1	28,6	4,4	52,0	43,6	5,0	51,0	43,9	3,6	44,9	51,5
Észak-Magyarország	12,6	56,0	31,4	17,5	53,3	29,2	15,3	60,3	24,4	8,3	60,2	31,5	4,2	56,2	39,6	3,8	51,1	45,1	3,5	51,7	44,8
Minta összesen	11,9	58,0	30,1	16,8	55,7	27,5	15,1	57,5	27,4	9,4	58,8	31,8	5,2	50,8	44,1	4,5	48,5	47,0	2,9	40,8	56,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő évre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik export tevékenység szerinti bontásban.

M2.3. Elemi összefüggések: Rendelésállomány

M2.3.1 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása vállalatméret szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
10 fő alatt	35,1	56,7	8,3	29,4	61,6	9,1	33,3	58,1	8,5	20,5	61,8	17,6	12,1	67,0	20,9	11,8	59,9	28,3	9,4	58,6	31,9
10-19 fő között	33,2	58,8	8,0	32,6	58,4	9,0	33,8	59,8	6,4	26,2	64,9	8,9	15,1	70,4	14,5	16,4	63,3	20,3	10,9	65,9	23,2
20-49 fő között	25,2	61,6	13,3	26,5	63,3	10,2	26,8	63,7	9,5	18,8	67,7	13,5	10,3	71,8	17,9	11,6	68,0	20,5	7,8	62,9	29,2
50-249 fő között	17,4	65,9	16,6	16,2	68,1	15,7	15,9	68,0	16,0	11,3	71,7	17,0	8,9	66,4	24,7	7,1	67,9	25,0	4,4	59,1	36,5
250 fő felett	11,3	60,3	28,4	8,0	65,6	26,4	8,5	68,0	23,6	6,7	66,7	26,6	5,0	61,2	33,9	2,1	61,3	36,6	1,1	50,6	48,3
Minta összesen	20,5	62,1	17,4	18,8	64,9	16,3	19,1	65,4	15,5	14,2	67,6	18,2	9,2	66,3	24,5	8,1	64,3	27,6	5,2	57,9	36,8

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.3.2 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása tulajdonforma szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Tisztán hazai	23,8	62,3	13,9	22,0	65,3	12,6	21,2	69,0	9,8	16,4	68,6	15,0	9,8	69,9	20,3	9,9	66,7	23,4	6,9	60,7	32,5
Vegyes	26,5	60,3	13,2	7,9	68,7	23,4	16,1	57,3	26,6	16,6	67,1	16,3	15,6	65,4	19,0	7,1	67,1	25,8	2,3	61,4	36,4
Tisztán külföldi	9,0	58,7	32,3	10,7	61,3	28,0	13,8	59,1	27,1	7,4	64,3	28,2	5,8	53,6	40,5	3,3	56,8	39,9	1,3	48,0	50,7
Minta összesen	20,5	62,1	17,4	18,8	64,9	16,3	19,1	65,4	15,5	14,2	67,6	18,2	9,2	66,0	24,8	8,2	64,3	27,6	5,4	57,8	36,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.3.3 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása gazdasági ágak szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	15,9	67,5	16,6	12,5	74,7	12,8	9,1	74,7	16,1	14,4	72,8	12,8	10,7	73,2	16,2	9,0	72,8	18,3	14,7	69,0	16,3
Ipar összesen	16,4	57,6	26,0	14,8	62,0	23,2	16,5	64,5	19,0	11,7	65,2	23,2	8,1	60,1	31,8	5,4	59,3	35,2	4,7	54,9	40,4
Építőipar	36,2	56,1	7,7	39,5	52,7	7,8	42,1	53,0	4,8	24,9	57,2	17,8	11,5	63,3	25,3	15,3	59,0	25,7	14,3	52,8	32,9
Kereskedelem, gépjárműjavítás	25,6	63,2	11,2	21,2	64,9	13,9	24,7	62,9	12,4	17,1	68,2	14,6	9,8	71,9	18,3	8,5	68,0	23,4	5,2	63,3	31,4
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	14,4	76,8	8,8	11,8	84,5	3,8	10,9	73,5	15,5	14,9	69,9	15,2	6,0	73,4	20,6	11,3	62,9	25,8	1,6	60,1	38,2
Szállítás, raktározás	24,1	67,5	8,3	32,3	58,7	9,0	18,0	73,6	8,4	15,1	68,3	16,6	10,4	66,3	23,3	15,1	57,3	27,6	5,8	59,2	35,0
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	34,1	48,4	17,5	14,6	55,7	29,7	15,7	68,1	16,2	8,3	79,0	12,7	13,7	63,9	22,4	6,9	65,3	27,7	1,7	58,3	40,0
Egyéb gazd	19,1	64,5	16,3	20,6	65,6	13,8	17,8	66,1	16,0	13,5	71,1	15,4	10,7	70,2	19,0	7,7	73,1	19,1	3,7	56,5	39,8
Minta összesen	20,5	62,1	17,4	18,8	64,9	16,3	19,1	65,4	15,5	14,2	67,6	18,2	9,2	66,3	24,5	8,1	64,3	27,6	5,2	57,9	36,8

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.3.4 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása export tevékenység szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Nincs export tevékenység	25,6	63,1	11,3	23,0	65,0	11,9	22,2	67,6	10,2	17,2	68,5	14,2	11,1	70,0	18,9	10,7	67,6	21,7	6,3	61,0	32,7
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	18,0	67,2	14,7	17,2	67,1	15,7	17,1	65,6	17,3	13,1	70,7	16,3	9,5	67,8	22,7	7,5	65,4	27,1	6,6	57,7	35,7
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	8,8	54,6	36,6	8,7	59,6	31,7	13,2	60,1	26,6	8,1	64,1	27,8	5,5	57,1	37,4	3,2	56,6	40,3	2,5	51,8	45,7
Minta összesen	20,5	62,1	17,4	18,8	64,9	16,3	19,1	65,4	15,5	14,2	67,6	18,2	9,2	66,0	24,8	8,0	64,1	27,9	5,2	57,7	37,1

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik export tevékenység szerinti bontásban.

M2.3.5 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása régiók szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Közép-Magyarország	24,5	60,8	14,8	20,7	66,8	12,6	21,6	63,8	14,6	14,4	68,6	17,0	9,3	67,3	23,4	9,1	66,8	24,1	3,5	53,4	43,1
Közép-Dunántúl	20,0	59,2	20,8	16,4	61,2	22,3	16,8	62,1	21,1	11,7	64,8	23,5	10,3	56,3	33,4	6,3	55,6	38,2	4,2	55,8	40,0
Nyugat-Dunántúl	15,6	62,1	22,3	14,9	60,7	24,5	16,8	64,9	18,3	8,4	64,7	26,8	7,5	60,0	32,5	4,6	60,3	35,1	4,7	57,8	37,5
Dél-Dunántúl	18,7	60,9	20,4	17,3	66,0	16,7	17,6	67,0	15,4	14,6	66,4	19,0	8,6	66,3	25,1	6,6	64,5	28,9	7,2	67,0	25,8
Dél-Alföld	17,3	65,9	16,8	14,5	65,9	19,6	14,0	70,8	15,2	14,5	68,6	16,9	8,1	72,1	19,7	8,6	61,7	29,7	8,6	60,3	31,2
Észak-Alföld	11,3	71,6	17,1	19,6	65,7	14,7	18,1	68,8	13,2	18,4	67,2	14,4	8,7	71,4	19,9	7,5	66,6	26,0	6,2	64,7	29,1
Észak-Magyarország	19,4	58,9	21,7	20,1	61,5	18,4	18,5	67,7	13,8	16,5	68,8	14,7	11,3	66,3	22,4	9,5	66,3	24,2	8,1	68,2	23,8
Minta összesen	20,5	62,1	17,4	18,8	64,9	16,3	19,1	65,4	15,5	14,2	67,6	18,2	9,2	66,3	24,5	8,1	64,3	27,6	5,0	57,7	37,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik export tevékenység szerinti bontásban.

M2.4. Elemi összefüggések: Beruházási volumen

M2.4.1 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2010-2016 (%)

	2010					2011					2012					2013					2014					2015					2016				
	Nem lesz hemiházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz hemiházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz hemiházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz hemiházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz hemiházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz hemiházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz hemiházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik							
10-19 fő között	29,2	11,5	36,3	23,1	32,8	9,9	36,2	21,0	32,7	9,3	39,6	18,5	33,2	10,3	33,0	23,4	15,2	6,1	54,5	24,2	10,2	22,4	38,8	28,6	13,8	6,9	58,6	20,7							
20-49 fő között	23,0	12,3	38,4	26,3	28,4	13,4	37,0	21,2	25,4	13,7	37,2	23,7	27,1	11,1	34,6	27,2	22,3	7,5	37,8	32,4	23,3	8,7	36,0	32,0	17,7	7,6	41,1	33,7							
50-249 fő között	14,0	18,8	44,1	23,2	21,0	13,9	42,7	22,3	21,6	12,7	44,0	21,8	21,1	13,1	42,6	23,1	20,6	10,1	39,8	29,4	14,3	9,3	41,5	34,8	11,6	6,8	45,0	36,6							
250 fő felett	10,4	14,1	41,0	34,5	7,1	14,0	51,0	27,9	9,8	15,8	46,6	27,8	4,7	10,0	51,3	34,0	12,8	13,6	45,1	28,6	12,7	10,3	44,8	32,2	6,9	6,9	44,2	41,9							
Minta összesen	16,2	15,4	41,3	27,1	19,1	13,5	43,7	23,7	19,6	13,4	43,3	23,7	18,6	11,4	42,7	27,3	2,3	10,8	51,0	35,8	5,1	8,4	41,9	44,6	4,7	10,4	37,6	47,3							

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.4.2 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2010-2016 (%)

	2010				2011				2012				2013				2014				2015				2016			
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik
Tisztán hazai	24,1	16,4	37,8	21,8	17,7	16,5	41,4	24,4	22,1	13,7	41,5	22,7	22,8	12,9	44,0	20,3	20,6	12,9	39,2	27,3	13,0	10,0	44,9	32,0	10,4	7,9	42,9	38,8
Vegyes	8,0	24,5	36,3	31,2	14,6	11,1	50,6	23,8	13,1	7,3	48,3	31,3	15,7	11,1	45,2	28,0	12,0	4,0	63,2	20,8	14,4	6,2	42,3	37,1	9,7	10,6	54,2	25,4
Tisztán külföldi	10,9	20,6	39,7	28,8	12,1	11,4	39,2	37,3	15,1	15,4	43,4	26,1	12,8	16,2	42,7	28,3	16,3	10,3	44,6	28,9	9,0	9,4	36,1	45,5	4,3	9,2	36,8	49,6
Minta összesen	20,1	17,8	38,2	23,9	16,2	15,4	41,3	27,1	19,1	13,5	43,7	23,7	19,6	13,4	43,3	23,7	18,6	11,4	42,7	27,3	11,9	9,7	42,2	36,2	8,8	8,4	41,9	41,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.4.3 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2010-2016 (%)

	2010				2011				2012				2013				2014				2015				2016			
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	16,1	26,6	31,9	25,4	17,0	24,3	34,0	24,7	11,0	21,7	38,4	28,9	8,5	23,7	37,3	30,5	9,2	32,2	40,6	18,0	10,0	22,8	43,4	23,7	9,1	12,6	47,0	31,3
Ipar összesen	12,7	15,4	36,5	35,4	12,7	14,7	39,3	33,3	14,0	16,3	39,9	29,9	9,4	10,8	46,0	33,7	6,5	12,0	44,9	36,6	7,2	8,2	39,0	45,6	6,3	11,1	37,9	44,7
Építőipar	20,4	8,7	50,5	20,4	25,9	17,5	43,4	13,3	18,9	17,4	45,4	18,3	21,7	18,0	40,8	19,5	16,7	14,0	35,7	33,7	12,1	12,1	46,4	29,4	12,1	8,1	43,7	36,0
Kereskedelem, gépjárműjavítás	16,5	16,1	41,9	25,6	31,3	15,8	33,7	19,2	14,5	13,2	56,3	16,1	25,3	8,4	43,1	23,2	14,8	10,2	49,4	25,6	15,3	7,4	49,3	27,9	9,8	7,2	45,0	38,0
Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	19,6	20,6	49,6	10,2	10,1	5,1	67,8	16,9	29,6	4,9	43,1	22,5	20,6	9,6	42,4	27,3	9,6	4,4	45,1	40,9	15,8	15,6	36,2	32,4	9,1	6,0	33,1	51,8
Szállítás, raktározás	19,7	17,7	40,1	22,4	23,1	8,8	51,7	16,3	20,3	8,7	51,7	19,2	20,0	12,3	28,4	39,4	13,4	7,5	50,7	28,4	20,9	3,4	49,3	26,4	11,4	8,9	49,4	30,4
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	6,0	2,6	82,1	9,3	13,9	6,5	68,0	11,7	17,1	3,1	57,0	22,8	32,4	15,3	38,9	13,4	25,6	11,3	37,4	25,6	6,8	0,6	62,7	29,9	3,1	2,3	61,7	32,8
Egyéb gazd.	22,2	12,5	40,0	25,4	27,3	11,8	43,6	17,3	35,5	11,9	35,3	17,4	31,8	10,0	40,0	18,2	20,6	7,4	47,1	24,9	17,0	9,3	38,6	35,1	10,2	3,2	47,0	39,7
Minta összesen	16,2	15,4	41,3	27,1	19,1	13,5	43,7	23,7	19,6	13,4	43,3	23,7	18,6	11,4	42,7	27,3	12,0	11,2	45,2	31,6	11,8	9,3	42,0	36,9	8,3	8,1	41,8	41,7

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.4.4 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása export tevékenység szerint, 2010-2016 (%)

	2010				2011				2012				2013				2014				2015				2016			
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik
Nincs export tevékenység	19,3	14,0	45,6	21,1	24,3	11,7	45,6	18,4	21,8	14,0	44,7	19,5	26,8	12,2	39,8	21,3	18,8	12,5	40,2	28,4	16,7	10,8	44,8	27,7	11,5	6,8	45,0	36,6
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	14,0	19,5	39,1	27,4	19,9	17,1	38,6	24,5	16,8	12,5	48,4	22,3	16,4	10,0	43,7	30,0	7,9	9,0	54,0	29,2	8,2	9,4	45,1	37,3	6,8	7,9	42,8	42,5
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	14,1	14,6	35,5	35,7	8,8	14,4	38,1	38,6	17,1	13,0	37,5	32,5	7,7	12,2	45,8	34,3	6,3	11,2	45,8	36,7	6,7	7,4	34,4	51,6	4,9	10,5	35,6	49,0
Minta összesen	16,2	15,4	41,3	27,1	19,1	13,5	43,7	23,7	19,6	13,4	43,3	23,7	18,6	11,4	42,7	27,3	12,3	11,3	45,3	31,2	11,7	9,4	41,6	37,2	8,4	8,2	41,5	41,8

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik export tevékenység szerinti bontásban.

M.2.4.5 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása régiók szerint, 2010-2016 (%)

	2010				2011				2012				2013				2014				2015				2016			
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik
Közép-Magyarország	16,6	16,5	43,9	23,0	21,3	10,4	50,4	18,0	25,3	8,3	47,3	19,0	25,6	10,0	43,8	20,5	14,7	9,9	49,2	26,1	13,9	9,1	42,4	34,5	6,1	7,0	42,9	44,1
Közép-Dunántúl	10,1	13,0	43,0	33,9	10,4	15,1	40,4	34,1	13,3	18,5	39,0	29,2	8,4	14,1	42,4	35,0	9,7	9,7	41,7	38,9	9,1	8,6	44,1	38,3	6,5	9,9	41,5	42,0
Nyugat-Dunántúl	10,7	9,0	45,2	35,0	15,2	16,0	38,5	30,3	11,5	14,5	45,5	28,4	9,3	10,0	49,1	31,7	6,7	13,9	45,4	33,9	10,4	8,3	43,8	37,5	10,4	7,7	42,8	39,1
Dél-Dunántúl	21,8	17,8	33,5	26,9	21,1	14,9	37,6	26,3	17,2	20,3	34,5	28,0	18,0	10,9	37,3	33,8	8,2	10,1	46,2	35,5	7,0	9,6	45,4	38,0	7,1	8,0	48,2	36,7
Dél-Alföld	12,3	12,9	46,5	28,3	12,2	16,1	47,6	24,2	10,3	15,3	47,7	26,7	13,1	17,0	45,8	24,2	8,4	14,3	47,8	29,4	6,1	12,6	45,6	35,8	6,8	10,9	47,5	34,8
Észak-Alföld	21,3	18,5	35,1	25,1	17,9	24,3	32,0	25,8	15,8	21,9	37,0	25,3	12,7	10,0	42,8	34,4	9,1	13,7	40,0	37,3	14,1	8,8	37,8	39,3	19,3	7,3	36,5	36,9
Észak-Magyarország	18,9	15,6	31,6	33,9	27,7	10,3	30,8	31,2	20,0	16,3	35,6	28,1	18,4	11,8	32,9	36,9	16,9	11,2	32,9	39,0	12,7	9,4	33,9	44,1	13,5	7,6	28,7	50,1
Minta összesen	16,2	15,4	41,3	27,1	19,1	13,5	43,7	23,7	19,6	13,4	43,3	23,7	18,6	11,4	42,7	27,3	12,0	11,2	45,2	31,5	11,8	9,4	42,0	36,9	8,1	7,9	41,8	42,1

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.5. Elemi összefüggések: Termelési volumen

M.2.5.1 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
10-19 fő között	16,5	53,7	29,9	22,1	55,7	22,2	21,4	57,7	20,9	14,2	61,2	24,6	11,4	34,3	54,3	3,6	44,6	51,8	6,5	61,3	32,3
20-49 fő között	11,1	57,7	31,1	16,3	59,6	24,1	16,5	60,8	22,7	9,1	57,9	33,1	7,2	53,7	39,0	5,0	55,4	39,6	4,6	55,3	40,1
50-249 fő között	12,7	48,0	39,3	10,7	59,9	29,4	10,6	56,9	32,5	7,8	63,2	29,0	5,4	53,9	40,7	5,8	53,6	40,6	3,5	47,5	49,0
250 fő felett	9,0	42,0	49,0	11,0	49,4	39,6	14,9	54,5	30,6	6,4	56,8	36,8	4,5	55,0	40,4	5,9	52,4	41,7	3,0	48,4	48,6
Minta összesen	11,8	48,4	39,9	13,0	56,1	31,0	14,1	56,8	29,1	8,4	60,0	31,6	3,5	53,1	43,5	3,1	50,6	46,3	4,1	40,9	54,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének arányát jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.5.2 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Tisztán hazai	13,8	52,0	34,2	15,3	60,5	24,2	14,0	61,9	24,1	9,8	61,7	28,5	5,8	57,0	37,3	5,5	56,7	37,8	3,9	48,2	47,9
Vegyes	1,1	66,7	32,2	17,7	52,3	30,0	10,1	54,7	35,1	6,2	60,8	33,0	1,2	62,8	36,0	3,2	51,1	45,7	0,8	46,6	52,5
Tisztán külföldi	6,5	34,8	58,8	6,4	45,5	48,1	16,1	46,7	37,2	6,2	58,5	35,3	3,5	44,9	51,6	3,6	45,6	50,8	3,8	42,2	53,9
Minta összesen	11,8	48,4	39,9	13,0	56,1	31,0	14,1	56,8	29,1	8,4	60,0	31,6	4,9	54,0	41,0	4,8	53,3	41,9	3,7	46,6	49,7

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének arányát jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.5.3 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	14,6	62,6	22,8	6,4	77,3	16,3	7,9	76,9	15,3	11,1	70,0	19,0	12,3	66,8	20,9	9,7	72,2	18,1	8,6	71,2	20,3
Ipar összesen	8,8	42,0	49,2	11,1	48,9	39,9	16,1	48,7	35,2	7,0	51,7	41,3	3,8	50,7	45,5	4,0	46,4	49,7	4,5	44,7	50,8
Építőipar	24,4	49,8	25,8	21,3	62,2	16,6	21,6	61,3	17,1	14,2	64,2	21,6	9,9	51,7	38,4	12,8	55,5	31,8	6,0	49,6	44,4
Kereskedelem, gépjárműjavítás	13,7	49,7	36,6	16,7	54,8	28,5	17,0	59,9	23,1	11,3	61,8	26,8	4,9	55,3	39,8	5,5	53,9	40,5	3,0	41,7	55,3
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	16,5	55,5	28,0	9,7	67,6	22,7	6,7	57,6	35,7	9,5	62,1	28,4	4,0	48,1	47,9	1,9	55,4	42,7	1,7	45,3	53,0
Szállítás, raktározás	15,6	58,1	26,3	15,4	67,3	17,3	13,7	65,8	20,5	6,4	63,7	29,9	3,6	52,5	43,9	3,3	50,0	46,7	3,6	51,8	44,6
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	20,8	47,9	31,3	15,2	44,1	40,8	9,5	63,5	27,0	3,4	77,6	19,0	,9	56,9	42,2	1,0	63,9	35,1	1,9	38,6	59,5
Egyéb gazd.	6,7	53,1	40,2	13,8	60,5	25,6	12,0	63,2	24,8	7,4	68,7	23,9	4,6	60,5	34,9	4,8	55,3	40,0	2,1	49,9	48,0
Minta összesen	11,8	48,4	39,9	13,0	56,1	31,0	14,1	56,8	29,1	8,4	60,0	31,6	4,7	53,9	41,4	4,7	52,3	43,0	3,7	46,6	49,7

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének arányát jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.5.4 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása export tevékenység szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Nincs export tevékenység	14,5	55,5	30,0	16,1	62,0	21,9	15,2	61,6	23,3	11,6	65,6	22,8	7,0	58,5	34,5	6,2	60,4	33,4	4,4	50,7	44,9
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	9,7	45,1	45,2	9,5	55,1	35,4	10,4	58,6	31,0	5,6	57,4	37,0	3,8	51,8	44,4	3,3	51,9	44,8	2,1	46,5	51,4
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	9,5	37,4	53,1	11,0	44,0	45,0	14,5	45,6	39,9	5,2	54,5	40,3	2,5	47,4	50,1	3,6	39,6	56,8	3,7	39,5	56,8
Minta összesen	11,8	48,4	39,9	13,0	56,1	31,0	14,1	56,8	29,1	8,4	60,0	31,6	4,8	53,5	41,7	4,8	52,0	43,2	3,7	46,2	50,1

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének arányát jelentik export tevékenység szerinti bontásban.

M2.5.5 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása régiók szerint, 2010-2016 (%)

	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Közép-Magyarország	13,5	47,6	38,9	12,0	56,3	31,7	13,4	58,9	27,7	6,9	67,2	25,8	3,6	56,6	39,8	4,4	53,1	42,5	2,8	45,9	51,3
Közép-Dunántúl	11,7	43,9	44,4	15,1	52,9	32,0	14,4	51,3	34,2	11,2	47,9	40,9	5,6	49,1	45,3	4,4	46,2	49,5	4,9	43,7	51,3
Nyugat-Dunántúl	9,6	40,7	49,6	16,6	51,7	31,7	15,2	53,8	31,0	9,6	50,9	39,6	4,3	48,9	46,8	4,8	45,8	49,4	3,8	46,7	49,5
Dél-Dunántúl	9,1	49,2	41,7	12,8	61,3	25,9	14,2	57,2	28,6	11,1	59,6	29,3	7,0	52,5	40,5	5,3	55,6	39,0	4,9	49,5	45,6
Dél-Alföld	8,6	57,7	33,7	10,5	58,9	30,6	12,3	59,0	28,8	9,8	61,1	29,1	6,0	57,7	36,3	4,9	56,9	38,1	5,7	49,5	44,9
Észak-Alföld	10,7	53,7	35,6	14,6	60,5	25,0	16,4	55,4	28,1	9,0	53,0	38,0	5,6	51,1	43,3	6,3	52,6	41,1	3,7	38,8	57,5
Észak-Magyarország	11,6	47,0	41,4	12,7	51,0	36,3	15,2	54,6	30,2	6,2	57,1	36,7	4,9	52,3	42,8	4,0	54,2	41,9	4,1	52,2	43,7
Minta összesen	11,8	48,4	39,9	13,0	56,1	31,0	14,1	56,8	29,1	8,4	60,0	31,6	4,7	54,0	41,3	4,7	52,3	43,0	3,7	46,4	49,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének arányát jelentik régiók szerinti bontásban.

3. Melléklet: Regressziós modellek együtthatói

M3.1. tábla: Optimista üzleti várakozásokat leíró regressziós modell

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Export tevékenység			41,172	2	0,00	
xho_(1)	0,305	0,083	13,564	1	0,00	1,356
xho_(2)	0,580	0,092	39,876	1	0,00	1,785
Létszám			21,782	4	0,00	
lo_(1)	-0,438	0,118	13,768	1	0,00	0,646
lo_(2)	-0,182	0,112	2,639	1	0,10	0,834
lo_(3)	-0,018	0,100	0,034	1	0,85	0,982
lo_(4)	-0,029	0,110	0,068	1	0,79	0,972
Gazdasági ág			60,245	7	0,00	
s8_(1)	0,261	0,158	2,739	1	0,10	1,298
s8_(2)	0,578	0,184	9,841	1	0,00	1,782
s8_(3)	0,450	0,161	7,779	1	0,01	1,569
s8_(4)	0,879	0,173	25,727	1	0,00	2,409
s8_(5)	0,195	0,210	0,868	1	0,35	1,216
s8_(6)	0,964	0,225	18,429	1	0,00	2,622
s8_(7)	0,749	0,164	20,776	1	0,00	2,116
Tulajdonosi háttér			32,125	2	0,00	
fo2_(1)	0,128	0,138	0,857	1	0,35	1,136
fo2_(2)	0,485	0,086	32,086	1	0,00	1,624
Földrajzi régió			143,778	6	0,00	
re_(1)	-0,632	0,094	45,641	1	0,00	0,532
re_(2)	-0,437	0,101	18,876	1	0,00	0,646
re_(3)	-0,874	0,112	60,892	1	0,00	0,417
re_(4)	-0,920	0,105	76,872	1	0,00	0,398
re_(5)	-0,552	0,116	22,755	1	0,00	0,576
re_(6)	-0,778	0,106	53,464	1	0,00	0,459
Konstans	-0,218	0,173	1,5910	1	0,21	0,804

-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
7381,849	0,078	0,104

M3.2. tábla: Létszámbővítő várakozásokat leíró regressziós modell

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Export tevékenység			30,810	2	,000	
xho_(1)	-,502	,101	24,694	1	,000	,605
xho_(2)	-,156	,104	2,226	1	,136	,856
Létszám			24,374	4	,000	
lo_(1)	-,572	,133	18,402	1	,000	,564
lo_(2)	-,307	,140	4,786	1	,029	,736
lo_(3)	-,389	,133	8,605	1	,003	,678
lo_(4)	-,227	,124	3,318	1	,069	,797
Gazdasági ág			53,412	7	,000	
s8_(1)	-,379	,165	5,303	1	,021	,685
s8_(2)	,488	,104	21,882	1	,000	1,629
s8_(3)	,277	,122	5,148	1	,023	1,319
s8_(4)	,182	,106	2,963	1	,085	1,200
s8_(5)	,447	,144	9,589	1	,002	1,563
s8_(6)	,333	,157	4,492	1	,034	1,395
s8_(7)	-,135	,299	,205	1	,651	,873
Tulajdonosi háttér			2,895	2	,235	
fo2_(1)	-,181	,116	2,415	1	,120	,835
fo2_(2)	-,255	,202	1,600	1	,206	,775
Földrajzi régió			29,284	6	,000	
re_(1)	-,496	,100	24,584	1	,000	,609
re_(2)	-,107	,106	1,004	1	,316	,899
re_(3)	-,148	,112	1,736	1	,188	,862
re_(4)	-,166	,111	2,232	1	,135	,847
re_(5)	-,140	,111	1,593	1	,207	,869
re_(6)	-,080	,107	,560	1	,454	,923
Constant	-,306	,169	3,294	1	,070	,736

-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
6986,364	,046	,068

M3.3. tábla: A toborzási nehézségeket jelző vállalatokat leíró regressziós modell

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Export tevékenység			56,170	2		
xho_(1)	-,027	,093	,086	1	,770	,973
xho_(2)	,628	,096	42,733	1	,000	1,873
Létszám kategória			90,209	3		
lo_(1)	,120	,132	,819	1	,365	1,127
lo_(2)	,345	,117	8,715	1	,003	1,411
lo_(3)	,925	,124	55,963	1	,000	2,523
Gazdasági ág			87,358	7		
s8_(1)	,561	,186	9,119	1	,003	1,753
s8_(2)	,711	,221	10,350	1	,001	2,036
s8_(3)	,038	,195	,037	1	,847	1,038
s8_(4)	,769	,197	15,291	1	,000	2,159
s8_(5)	,536	,245	4,795	1	,029	1,710
s8_(6)	-,191	,273	,488	1	,485	,826
s8_(7)	-,027	,194	,019	1	,890	,974
Tulajdonosi háttér			6,950	2	,031	
fo2_(1)	-,133	,148	,809	1	,368	,875
fo2_(2)	-,231	,088	6,813	1	,009	,794
Constant	-1,718	,199	74,204	1	,000	,179

-2 Log likelihood
6008,329

Cox & Snell R Square
0,079

Nagelkerke R Square
0,110

4. Melléklet: A minta alapvető eloszlásai

2016. szeptember 7-e és október 14-e között ismét sor került a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) és az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) együttműködésében a versenyszektor rövid távú gazdasági kilátásait előrejelző, és munkaerő-piaci döntéseit felmérő vállalati empirikus vizsgálatra. Ennek keretében 6835 vállalatot kerestünk meg kérdőívünkkel.

A mintában a tisztán hazai tulajdonú vállalatok vannak jelen a legnagyobb arányban, súlyozatlan arányuk 87,8%. Majd őket követik a tisztán külföldi, illetve a vegyes tulajdonú cégek 9,5 és 2,8%-kal.

M4.1 tábla: A súlyozatlan minta eloszlása tulajdoni háttér szerint, 2016

	n	%
Tisztán hazai	5516	87,8
Vegyes	175	2,8
Tisztán külföldi	595	9,5
Minta összesen	6286	

Gazdasági ág szerinti megoszlás szerint a legjelentősebb szerepet az ipar kapja a gazdasági ágak közül 2016-ban, 34,1%-kal.

M4.2. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása gazdasági ág szerint, 2016

	n	%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	460	6,8
Ipar összesen	2291	34,1
Építőipar	769	11,4
Kereskedelem, gépjárműjavítás	1582	23,5
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	421	6,3
Szállítás, raktározás	317	4,7
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	47	0,7
Egyéb gazd.	840	12,5
Minta összesen	6727	

A súlyozatlan mintában szereplő vállalatok jelentős részének (64,8%) nem volt export tevékenysége 2016-ban.

M4.3. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása az export aránya szerint, 2016

	n	%
Nincs export tevékenység	4288	64,8
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	1107	16,7
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	1223	18,5
Minta összesen	6618	

Vállalati méret szempontjából a 10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató cégek dominálnak a mintában 35,3%-kal.

M4.4. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása vállalati méret szerint, 2016

	n	%
10 fő alatt	2408	35,3
10-19 fő között	1030	15,1
20-49 fő között	1366	20,0
50-249 fő között	1530	22,4
250 fő felett	491	7,2
Minta összesen	6825	

Az alapsokaságnak megfelelően a legnagyobb arányban a Közép-magyarországi vállalatok vannak jelen a mintában, 24,6%-kal.

M4.5. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása régió szerint, 2016

	n	%
Közép-Magyarország	1683	24,6
Közép-Dunántúl	934	13,7
Nyugat-Dunántúl	907	13,3
Dél-Dunántúl	720	10,5
Dél-Alföld	888	13
Észak-Alföld	860	12,6
Észak-Magyarország	843	12,3
Minta összesen	6835	

5. Melléklet: A kutatás kérdőíve

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM
BELÜGYMINISZTERIUM

GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET

KÉRDŐÍV

(9 FŐNÉL TÖBBET FOGLALKOZTATÓ VÁLLALKOZÁSOK RÉSZÉRE)

Rövidtávú munkaerő-piaci előrejelzés és konjunktúrakutatás

2016. SZEPTEMBER - OKTÓBER

A válaszadás önkéntes. Az adatszolgáltatás kizárólag statisztikai célra történik. A kapott információkat a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény értelmében bizalmasan kezeljük.

KORMÁNYHIVATAL ÁLTAL HASZNÁLT AZONOSÍTÓK

A1. Melyik településen keletkezett a kérdőív?

A2. A kormányhivatal által adott sorszám (külső azonosító):

A3. A kérdező azonosítója:

A4. A kérdező neve:

A5. A kérdező telefonszáma:

AZ ADATRÖGZÍTŐ TÖLTI KI!

Az adatrögzítő felület által adott sorszám:

CÉGREGISZTRÁCIÓS FELÜLET

A kérdőívben a cég adatait, valamint a tárgyvire vonatkozó kérdéseket kérjük, önállóan, nyomatott nagybetűkkel töltsse ki.

A sötétebb alapon lévő, többnyire jövőre vonatkozó kérdéseket kollégánk a személyes interjú során kérdezi meg.

R1. A cég adószámának első 8 számjegye:

R2. A cég székhelyének címe:
Irányítószám *település neve*

.....
út/utca, házszám

R3. A cég megnevezése:.....

R4. A cég főtevékenységének 2008-as TEÁOR száma a hatályos társasági szerződés vagy alapító okirat szerinti:

R5. A válaszoló neve:

R6. A válaszoló telefonszáma:

körzetszám / telefonszám

R7. A válaszoló e-mail címe:

R8. Mi a kért beosztás?

01 – humánpolitikai igazgató, vezető,
humánerőforrás menedzser	07 – kereskedelmi igazgató, vezető
02 – kontrolling igazgató, vezető	08 – menedzser-tulajdonos
03 – elnök-vezérigazgató	09 – műszaki igazgató, vezető
04 – értékesítési igazgató	10 – termelési igazgató, vezető
05 – gazdasági, pénzügyi igazgató, vezető	11 – vezérigazgató
06 – igazgató, ügyvezető igazgató	12 – vezérigazgató helyettes
	13 – egyéb, és pedig ⁴⁸ :

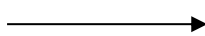
⁴⁸ - Olyan személy válaszoljon a kérdésekre, aki kompetens a cég (telephely) munkaerő-gazdálkodását illetően!

CÉGINFORMÁCIÓ

1. A felkeresett szervezeti egység melyik alábbi kategóriába sorolható?

1 - telephely nélküli cég/szervezet

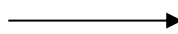
A CÉGRE VONATKOZÓAN VÁLASZOLJON!

2 - telephellyel rendelkező cég/szervezet központja (székhelye)

A CÉGKÖZPONTRA ÉS MUNKAERŐ-PIACI KÖRZETÉBEN TALÁLHATÓ TELEPHELYEIRE VONATKOZÓAN ADJON VÁLASZOKAT A KÉRDŐÍVBEN!

3 - cég/szervezet telephelye

CSAK A TELEPHELYRE VONATKOZÓAN ADJON VÁLASZOKAT A KÉRDŐÍVBEN!

CSAK HA EGY TELEPHELYRE VONATKOZIK A KÉRDEZÉS!

2. Mi ennek a telephelynek a fő tevékenysége?

ÍRJA LE!

.....

2.1. Mi ennek a fő tevékenységnek a négy számjegyű (azaz nem betűjeles) 2008-as ágazati kódja?

A TEÁOR szám:

2.2. Van-e a telephelynek lehetősége, illetve jogköre arra, hogy a cégközponttól függetlenül létszámfelvétellel, elbocsátással kapcsolatos személyzeti döntéseket hozzon?

1 – nincs 2 – van 9- nem tudja

CSAK HA CÉGRE, VAGY CÉGKÖZPONTRA ÉS A MUNKAERŐPIACI KÖRZETBEN TALÁLHATÓ TELEPHELYEIRE VONATKOZIK A KÉRDEZÉS!

3. Hozzávetőlegesen mekkora volt a cég összes nettó árbevétele 2015-ben? Kérem, sorolja be a megfelelő kategóriába!

- 1 – 20 millió forint alatt
- 2 – 20 és 50 millió között
- 3 – 50 és 100 millió között
- 4 – 100 és 250 millió között
- 5 – 250 és 500 millió között
- 6 – 500 millió és egy milliárd között
- 7 – egy és tízmilliárd forint között
- 8 – tízmilliárd forint felett

- 9 – nem tudja

4. A vállalkozás (telephely) teljes értékesítéséből kb. hány százalékot tett ki az export részaránya 2015-ben?⁴⁹

% 999 – nem tudja

5. Mekkora a külföldi tőke aránya hozzávetőlegesen a cég jegyzett tőkéjén belül?

% 999 – nem tudja

6. Van-e jelenleg a vállalkozásnak⁵⁰ (telephelynek) határidőn túli kintlévősége?

- 1 – nincs —————> UGRÁS A 8. KÉRDÉSRE
2 – van
9 – nem tudja —————> UGRÁS A 8. KÉRDÉSRE

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA VAN A VÁLLALKOZÁSNAK HATÁRIDŐN TÚLI KINTLÉVŐSÉGE!

7. Hogyan változott a vállalkozás (telephely) kintlévőségeinek állománya az egy évvel/ korábbi állapothoz képest?

- 1 – nőtt
2 – változatlan maradt
3 – csökkent
9 – nem tudja

49 - Az építőiparban exportnak számít a külföldi munkavégzés, az idegenforgalomban pedig a külföldi vendég fogadása.

50 - Ha a cégközpontot kereste fel a kérdező, akkor a „vállalkozás” megnevezés minden kérdésnél a cégközpontra és a munkaerőpiaci körzetben található telephelyeire együtt vonatkozik, és a továbbiakban is ennek megfelelően válaszoljon.

ÜZLETI VÁRAKOZÁSOK

A VÁLASZT A MEGFELELŐ CELLÁBA ÍRT X-SZEL RÖGZÍTSE!

8. Milyen beruházásokat helyeztek üzembe 2016 első félévében?
9. Milyen beruházások üzembe helyezését tervezik 2017 első félévében?

	8. kérdés	9. kérdés
	2016 első félévében	2017 első félévében
1 – Csak korszerűsítő, innovatív beruházás		
2 – Csak kapacitásbővítő beruházás		
3 – Mindkettőt		
4 – Egyiket sem		
9 – Nem tudja		

10. Várhatóan hogyan alakul a vállalkozásnál (telephelynél) a beruházások volumene 2017 első félévében 2016 első félévéhez viszonyítva?
- 1 – növekszik
 - 2 – változatlan marad
 - 3 – csökken
 - 4 – nem volt és nem is lesz beruházás
 - 9 – nem tudja

A VÁLASZT A MEGFELELŐ CELLÁBA ÍRT X-SZEL RÖGZÍTSE!

11. Ön szerint milyen a vállalkozás (telephely) jelenlegi üzleti helyzete?
12. Várhatóan milyen lesz a vállalkozás (telephely) üzleti helyzete 2017 első félévében?

	11. kérdés	12. kérdés
	Jelenlegi	2017 első félévében
1 – Jó		
2 – Kielégítő		
3 – Rossz		
9 – Nem tudja		

A VÁLASZT A MEGFELELŐ CELLÁBA ÍRT X-SZEL RÖGZÍTSE!

13. Várhatóan hogyan változik a vállalkozásnál (telephelynél) a termelés (szolgáltatás) volumene 2017 első félévében 2016 első félévéhez viszonyítva?

- 1 – növekszik
- 2 – változatlan marad
- 3 – csökken
- 9 – nem tudja

14. Milyennek ítéli a vállalkozás (telephely) rendelésállományát, vagy termékeinek keresletét jelenleg?

- 1 – magas
- 2 – közepes
- 3 – alacsony
- 9 – nem tudja

15. Várhatóan hogyan fog változni 2017-ben a vállalkozásnál (telephelynél) az átlagkereset (nominálértéken) az előző évhez képest?

- 1 – növekszik, —————> **15.1. Hány százalékos növekedés várható?** % 999 – nem tudja
- 2 – változatlan marad
- 3 – csökken? —————> **15.2. Hány százalékos csökkenés várható?** % 999 – nem tudja
- 9 – nem tudja

16. Megítélése szerint jelenleg mekkora a vállalkozás (telephely) termelő/szolgáltató kapacitásainak kihasználtsága?⁵¹

% 999 – Nem tudja

51 - Csak azokban az esetekben kell kitölteni, ahol a kérdés értelmezhető.

KAPACITÁSKIHASZNÁLTSÁG ÉS TOBORZÁS

CSAK AKKOR KÉRDEZZE, HA A KAPACITÁS KIHASZNÁLTSÁGA NEM TELJES! (16. kérdés)

17. Véleménye szerint mi az oka annak, hogy a kapacitás kihasználtsága nem teljes? Kérem, próbálja megbecsülni, hogy a megjelölt okok hány százalékban felelősek a 100% alatti kapacitás-kihasználtságért? Ha nem tudja a választ, akkor a „nem tudja az okát” sorba írjon 100 %-ot!

A KÉRDÉS FELOLVASÁSA ELŐTT ADJA ÁT A 17-ES VÁLASZLAPOT!

a – belföldi megrendelések, vevők hiánya	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
b – export megrendelések, vevők hiánya	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
c – alapanyaghiány	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
d – tőkehiány	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
e – szakképzetlen munkaerő hiánya	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
f – szakképzett munkaerő hiánya	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
g – munkavégzés szezonális jellege	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
h – egyéb ok	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
i – nem tudja az okát	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%

Összesen: 100 %

MINDENKITŐL KÉRDEZZE!

A KÉRDÉS FELOLVASÁSA ELŐTT ADJA ÁT A 18-AS VÁLASZLAPOT!

18. Munkaerőigényüket jellemzően milyen forrásokból elégítik ki? Kérem, próbálja megbecsülni, hogy a munkaerőigényüknek kb. hány százalékát elégítik ki a megnevezett forrásból? Ha nem tudja a választ, akkor a „nem tudja a forrást” sorba írjon 100 %-ot!

	A munkaerő hány százalékát?			
a – hirdetés útján	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
b – pályázatokkal	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
c – a járási hivatal foglalkoztatási osztályának segítségével	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
d – munkaközvetítőkön keresztül	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
e – munkaerő kölcsönző cégeken keresztül	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
f – informális csatornákon keresztül (család, rokonok, kollégák)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
g – Interneten keresztül	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
h – belső meghirdetéssel, belső átcsoportosítással	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
i – egyéb forrásból	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%
j – nem tudja a forrást	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	%

Összesen: 100%

LÉTSZÁMGAZDÁLKODÁS

19. Adja meg a statisztikai állományi létszámok alakulását az alábbi időpontokban! Kérem, hogy ahol nulla a létszám oda is regisztrálja az értéket.

		2015. december 31. (fő)	2016. szeptember 1. (fő)	2017. szeptember 1. (fő)
Statisztikai állományi létszám				
a.	Statisztikai állományi létszám	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	ebből: szakképzetlen fizikai foglalkozású	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	szakképzett fizikai foglalkozású	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
d.	nem diplomás szellemi foglalkozású	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
e.	diplomás szellemi foglalkozású	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
f.	Bedolgozói jogviszonyban dolgozók (munkaszerződéssel)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
g.	Teljes munkaidőben foglalkoztatott:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
h.	ebből: határozott időre szóló munkaviszonnyal	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
i.	Gyes, Gyed mellett dolgozók	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
j.	Nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben foglalkoztatott:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
k.	ebből: legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatott részmunkaidős	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
l.	Gyes, Gyed mellett dolgozó	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
m.	Közfoglalkoztatási jogviszony keretében foglalkoztatottak	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
n.	Külföldi állampolgárságú munkavállalók	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
o.	Pályakezdekők összesen	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
p.	ebből: diplomás pályakezdő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
q.	Megváltozott munkaképességű dolgozók	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
r.	55 év feletti dolgozók	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
s.	Foglalkoztatott nyugdíjasok	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Statisztikai állományi létszámba nem tartozó munkaerő				
t.	Statisztikai állományi létszámba nem tartozó munkaerő létszáma	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
u.	ebből: kölcsönvett munkaerő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
v.	ebből: iskolaszövetkezeten keresztül foglalkoztatott munkaerő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
	Iskolarendszerű gyakorlati képzésben résztvevők:			
w.	ebből: tanulószerveződéssel (duális képzésben)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
x.	együttműködési megállapodással	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
y.	Ösztöndíjas foglalkoztatottak	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
z.	Megbízási szerződéssel foglalkoztatottak	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
aa.	Egyszerűsített foglalkoztatás keretében foglalkoztatottak	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

FONTOS, HOGY JELEN OLDALON LÉVŐ KÉRDÉSEKNÉL NE A LÉTSZÁMMOZGÁS EGYENLEGÉT, HANEM A TÉNYLEGES LÉTSZÁMKIÁRAMLÁSBAN ÉS LÉTSZÁMFELVÉTELBE ÉRINTETT SZEMÉLYEK SZÁMÁT ADJA MEG!

20. Várhatóan milyen volt/lesz a munkaviszony megszűnésben, ill. a létszámfelvételben érintettek összetétele 2016-ban a következő kategóriákban?

0 – nem volt/nem várható munkaviszony megszűnése felvétel
9999 – nem tudja

0 – nem volt/nem várható munkaerő-
9999 – nem tudja

1. Munkaviszony megszűnt/megszűnik	
a. szakképzetlen fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
b. szakképzett fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
c. nem diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
d. diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
e. ÖSSZESEN	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
f. külföldi állampolgár	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
g. pályakezdő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
h. diplomás pályakezdő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
i. 65 év felettek	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő

2. Felvételre került/kerül	
a. szakképzetlen fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
b. szakképzett fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
c. nem diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
d. diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
e. ÖSSZESEN	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
f. külföldi állampolgár	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
g. pályakezdő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
h. diplomás pályakezdő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
i. 65 év felettek	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA BÁRMELY OKBÓL VOLT/LESZ MUNKAVISZONY MEGSZŰNTETÉS 2016-BAN!

21. Sorolja fel azt a maximum **3 munkakört** – a FEOR szám és létszámadatak megjelölésével együtt –, amelyben 2016-ban a legnagyobb volt / lesz a munkaviszony megszűntetés!

Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2016-BAN LÉTSZÁMFELVÉTEL VOLT/ LESZ!

22. Sorolja fel azt a maximum **3 munkakört** – a FEOR szám és létszámadatak megjelölésével együtt –, amelyben 2016-ban a legnagyobb volt / lesz a létszámfelvétel!

Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

FONTOS, HOGY JELEN OLDALON LÉVŐ KÉRDÉSEKNÉL NE A LÉTSZÁMMOZGÁS EGYENLEGÉT, HANEM A TÉNYLEGES LÉTSZÁMKIÁRAMLÁSBAN ÉS LÉTSZÁMFELVÉTELBEN ÉRINTETT SZEMÉLYEK SZÁMÁT ADJA MEG!

23. Várhatóan milyen lesz a munkaviszony megszűnésben, ill. a létszámfelvételben érintettek összetétele 2017-ben a következő kategóriákban?

0 – nem várható munkaviszony megszűnése
9999 – nem tudja

0 – nem várható munkaerő-felvétel
9999 – nem tudja

1. Munkaviszony megszűnik	
a. szakképzetlen fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
b. szakképzett fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
c. nem diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
d. diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
e. ÖSSZESEN	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
f. külföldi állampolgár	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
g. pályakezdő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
h. diplomás pályakezdő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
i. 65 év feletti	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő

2. Felvételre fog kerülni	
a. szakképzetlen fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
b. szakképzett fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
c. nem diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
d. diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
e. ÖSSZESEN	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
f. külföldi állampolgár	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
g. pályakezdő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
h. diplomás pályakezdő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
i. 65 év feletti	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő

CSAK AKKOR KÉRDEZZE, HA 2017-BEN MUNKAVISZONY MEGSZÜNTETÉS LESZ!

24. Sorolja fel azt a maximum 3 munkakört – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt –, amelyben várhatóan 2017-ben a legnagyobb lesz a munkaviszony megszüntetés!

Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

CSAK AKKOR KÉRDEZZE, HA 2017-BEN LÉTSZÁMFELVÉTEL LESZ!

25. Sorolja fel azt a maximum 3 munkakört – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt –, amelyben 2017-ben várhatóan a legnagyobb lesz a létszámfelvétel!

Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

FRISS DIPLOMÁSOK

26. Kérjük, adja meg a friss diplomások (legfeljebb két év munkaviszonnal rendelkezők) érintett csoportokba tartozó foglalkoztatottak létszámát az alábbi időpontokban a statisztikai állományi létszámon belül!

FOGLALKOZÁS	2016. szeptember 1. (fő)	2017. szeptember 1. (fő)
Általános munkakörök		
a. Általános ügyviteli, irodai munkakör (pl. adminisztráció, asszisztencia, általános ügyintézés)	fő	fő
b. Ügyfélkapcsolati munkakör (pl. front office, help desk, ügyfél-tájékoztatás)	fő	fő
Gazdasági végzettséget igénylő munkakörök		
c. Pénzügyi munkakörök (pl. adminisztráció, könyvelés, számvitel, kontrolling)	fő	fő
d. Logisztikai munkakörök (pl. adminisztráció, raktározás, szállítás, szervezés egyéb)	fő	fő
e. HR munkakörök (pl. adminisztráció, kiválasztás, toborzás, tréning)	fő	fő
f. Egyéb gazdasági végzettséget igénylő munkakör	fő	fő
Műszaki, mérnöki, informatikai végzettséget igénylő munkakörök		
g. Informatikai munkakörök (pl. informatika, programozás fejlesztés, egyéb számítástechnika)	fő	fő
h. Gépészmérnök	fő	fő
i. Villamosmérnök	fő	fő
j. Egyéb műszaki-mérnöki végzettséget igénylő munkakör	fő	fő

KÜLFÖLDI ÁLLAMPOLGÁROK

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2016-ban FOGLALKOZTATOTT / FOGLALKOZTAT / TERVEZ FOGLALKOZTATNI KÜLFÖLDI MUNKAERŐT!

FONTOS, HOGY AZ ALÁBBI KÉRDÉSNÉL AZ ALKALMAZOTT VAGY ALKALMAZNI TERVEZETT SZEMÉLYEK SZÁMÁT ADJA MEG!

27. Nevezzen meg maximum **3 munkakört** – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt – amelyben a legtöbb külföldi állampolgárságú munkavállalót *foglalkoztatták / foglalkoztatják / terveznek foglalkoztatni 2016-ban.*

Munkakörök megnevezése		Alkalmazott létszám	FEOR'08 száma
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2017-BEN KÜLFÖLDI ÁLLAMPOLGÁRT ÉRINTŐ LÉTSZÁMFELVÉTEL LESZ!

28. Nevezzen meg maximum **3 munkakört** – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt – amelyben a legtöbb külföldi állampolgárságú munkavállalót terveznek 2017-ben felvenni!

Munkakörök megnevezése		Felvenni tervezett létszám	FEOR'08 száma
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

PÁLYAKEZDŐK

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2016-BAN ALKALMAZTAK / ALKALMAZNAK / TERVEZNEK ALKALMAZNI PÁLYAKEZDŐT!

FONTOS, HOGY AZ ALÁBBI KÉRDÉSNEÉL AZ ALKALMAZOTT VAGY ALKALMAZNI TERVEZETT SZEMÉLYEK SZÁMÁT ADJA MEG!

PÁLYAKEZDŐNEK AZT TEKINTJÜK, AKI KÉT ÉVNÉL NEM RÉGEBBEN FEJEZTE BE TANULMÁNYAIT ISKOLARENDSZERŰ KÉPZÉS KERETÉBEN.

29. Sorolja fel a **3 legjellemzőbb munkakört** – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt –, amelyekben **2016-ban pályakezdőt alkalmaztak / alkalmaznak / terveznek alkalmazni!**

Munkakörök megnevezése		Alkalmazott létszám	FEOR'08 száma
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

CSAK AKKOR KÉRDEZZE, HA 2017-BEN PÁLYAKEZDŐT ÉRINTŐ LÉTSZÁMFELVÉTEL LESZ!

30. Sorolja fel a **3 legjellemzőbb munkakört** – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt –, amelyekben **2017-ben pályakezdőt terveznek felvenni!**

Munkakörök megnevezése		Felvenni tervezett létszám	FEOR'08 száma
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

TANULÓSZERZŐDÉSSEL GYAKORLATI KÉPZÉSBEN RÉSZTVEVŐK

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2017-BEN TERVEZIK TANULÓSZERZŐDÉSSEL GYAKORLATI KÉPZÉSBEN RÉSZTVEVŐK FELVÉTELÉT!

31. 2017-ben milyen szakmákban tervezik a tanulószerződéssel gyakorlati képzésben résztvevők felvételét?

Szakma megnevezése	Tervezett létszám	Szakképesítési azonosító
a.	□ □ □ □ fő	OKJ kód: □ □ □ □ □ □ □ □
b.	□ □ □ □ fő	OKJ kód: □ □ □ □ □ □ □ □
c.	□ □ □ □ fő	OKJ kód: □ □ □ □ □ □ □ □

KÉPZÉS

32. Folyt-e / folyik-e / fog-e folyni a cégnél (telephelyen) 2016-ban, belső vagy külső képzés keretében saját munkavállalók képzése, átképzése?

1 – nem —————> **UGRÁS A 34-ES KÉRDÉSRE**

2 – igen —————> **32.1. Részletezze, hogy összesen hány főt érint/érintett ez?**

Ebből:	Érintett létszám
a. Külső képzés keretében, OKJ-szerinti képzésben részt vett / vevő létszám	□ □ □ □ fő
b. Külső képzés keretében, <u>nem</u> OKJ-szerinti képzésben részt vett / vevő létszám	□ □ □ □ fő
c. Belső képzés keretében, OKJ-szerinti képzésben részt vett / vevő létszám	□ □ □ □ fő
d. Belső képzés keretében, <u>nem</u> OKJ-szerinti képzésben részt vett / vevő létszám	□ □ □ □ fő
e. Összesen	□ □ □ □ fő

32.2. A munkavállalók képzettségi szintje szerint mekkora az érintett létszám valamint a képzések átlagos időtartama?

Ebből:	Érintett létszám	Képzések átlagos időtartama
a. szakképzetlen fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> nap
b. szakképzett fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> nap
c. nem diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> nap
d. diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> nap
e. Összesen	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> nap

33. Jellemzően milyen munkakörben foglalkoztatott saját dolgozókat részesítettek / részesítenek / fognak részesíteni SZAKMAI képzésben, átképzésben 2016-ban? Azt a 3 szakmát írja be, ahol a legmagasabb a létszám, illetve adja meg a munkakör FEOR számát, az érintett létszámot és ha van, akkor a képzési azonosítót!

Munkakörök megnevezése	FEOR'08 száma	Létszám	Képzés megnevezése (ha van, akkor azonosítója)
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> FEOR	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	Képzés megnevezése: OKJ kód: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> FEOR	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	Képzés megnevezése: OKJ kód: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> FEOR	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	Képzés megnevezése: OKJ kód: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA BELSŐ VAGY KÜLSŐ KÉPZÉS KERETÉBEN NEM FOLYT/FOLYIK/FOG FOLYNI SAJÁT MUNKAVÁLLALÓK KÉPZÉSE, ÁTKÉPZÉSE!

34. Mi az oka, hogy nem folyt/folyik/fog folyni a cégnél (telephelyen) 2016-ban, belső vagy külső képzés keretében saját munkavállaló képzése, átképzése? Több válasz is lehetséges!

1. forrás hiánya
2. igény hiánya
3. eltérő fejlesztési politika
4. nincsen rá szükség
5. egyéb ok

35. Folyt-e / folyik-e / fog-e folyni a cégnél 2016-ban gyakorlati képzés?

1 – nem —> UGRÁS A 36.2-RE

2 – igen —> 35.1. Hány főnek és milyen megoszlásban tartottak/tartanak gyakorlati képzést?

9 – nem tudja

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	fő saját dolgozónak	9999 – nem tudja
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	fő tanulószervezővel rendelkezőnek	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	fő egyéb résztvevőnek	

36. A saját dolgozó vagy szakképzésben résztvevő számára folyó gyakorlati képzés jellemzően milyen szakmákra irányult / irányul / fog irányulni 2016-ban? Azt a 3 szakmát írja be, ahol a legmagasabb a létszám, illetve adja meg az érintett létszámot és ha van, akkor a képzési azonosítót!

A képzés megnevezése	Érintett létszám	Képzés megnevezése (ha van, akkor azonosítója)
a.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	OKJ kód: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	OKJ kód: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	OKJ kód: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2016-BAN NEM FOLYT/FOLYIK/FOG FOLYNI GYAKORLATI KÉPZÉS!

36.2. Mi az oka, hogy nem folyt/folyik/fog folyni a cégnél (telephelyen) 2016-ban, gyakorlati képzés? Több válasz is lehetséges!

1. személyi feltételek hiánya
2. tárgyi feltételek hiánya
3. megfelelő forrás hiánya
4. termelési folyamatok túlzottan veszélyes jellege
5. tényleges érdekltség hiánya
6. nincsen rá szükség
7. egyéb ok

MUNKAERŐHIÁNY

37. Van-e jelenleg tartósan betöltetlen álláshely a cégnél (telephelyen)?

1 – nincs **UGRÁS 40. kérdés**

2 – van **→37.1. Milyen képzettségi szintű álláshelyek ezek? Átlagosan**

9 – nem tudja **hány hónapja keresnek munkaerőt az egyes képzettségi szintű állásokra?**

képzettségi szint:	Ebből hány fő hiányzik?	Átlagosan hány hónapja keresnek ilyen munkakörökbe?
a. szakképzetlen fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja
b. szakképzett fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja
c. nem diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja
d. diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja

38. Melyek a legfontosabb tartósan betöltetlen munkakörök? Maximum 5 munkakört írjon be, azokat, amik a legtöbb személyt érintik és válaszoljon a többi kérdésre is!

Munkakörök megnevezése	A hiányzó létszám	Átlagosan hány hónapja keres ebbe a munkakörbe?	Jelenleg kínált havi bruttó bér nagysága	FEOR'08 száma
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ezer Ft/hó	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ezer Ft/hó	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ezer Ft/hó	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
d.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ezer Ft/hó	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
e.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ezer Ft/hó	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

39. Kérjük, adja meg, hogy az alábbiak közül mely okok játszanak szerepet abban, hogy tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkezik! TÖBB VÁLASZT IS MEGJELÖLHET!

- megfelelő mennyiségű munkaerő hiánya
- megfelelő szakképzettségű munkaerő hiánya
- megfelelő minőségű munkaerő hiánya
- felkínált bér nagysága
- munkakörülmények jellege
- közlekedési nehézségek
- a megfelelő munkaerő külföldi célú munkavállalása
- a megfelelő munkaerő közfoglalkoztatásban való részvétele
- egyéb, éspedig:

KÖZFOGLALKOZTATOTTAK

40. Volt 2016 során példa arra, hogy olyan munkavállalót alkalmazott az Önök cége, aki korábban közfoglalkoztatottként dolgozott?

- 1 – igen
- 2 – nem
- 9 - nem tudja

41. Alkalmaznának volt közfoglalkoztatottat, amennyiben munkaerő-felvételre kerülne sor?

- 1 – igen
- 2 – nem → UGRÁS A 43. KÉRDÉSRE!
- 9 - nem tudja → UGRÁS A 43. KÉRDÉSRE!

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA ALKALMAZNÁNAK VOLT KÖZFOGLALKOZTATOTTAT, AMENNYIBEN MUNKAERŐ-FELVÉTELRE KERÜLNE SOR!

42. Nevezzen meg maximum 3 munkakört – a FEOR szám megjelölésével együtt – amelyben a legtöbb volt közfoglalkoztatott munkavállalót foglalkoztatnák. Kérem, azt is mondja meg, hogy az adott munkakörben a volt közfoglalkoztatott dolgozókat milyen feltételekkel foglalkoztatnák!

Munkakörök megnevezése	FEOR'08 száma	Milyen szerződéssel foglalkoztatnák? 1 - egyszerűsített foglalkoztatás 2 - határozott idejű 3 - határozatlan idejű 9 – nem tudja	Csak bértámogatással alkalmaznák? 1 - igen 2 - nem 9.- nem tudja	Hány főt foglalkoztatnának? ? (fő)
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>			
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>			
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>			

MUNKAHELYI BÖLCSŐDE

43. Az Ön cége segíti-e valamilyen módon a három év alatti gyermeket nevelő szülőket abban, hogy a gyermekük napközbeni felügyelete biztosított legyen? TÖBB VÁLASZT IS MEGJELÖLHET!

- 1 – igen, egész évben
- 2 – igen, a nyári és egyéb szünetekben
- 3 – igen, esetenként egy-egy órára
- 4 – nem → UGRÁS A 45. KÉRDÉSRE
- 9 – nem tudja

44. HA IGEN: A következők közül milyen módon? TÖBB VÁLASZT IS MEGJELÖLHET!

- 1 – a munkahely által fenntartott bölcsődében biztosítunk helyet
- 2 – a munkahelytől függetlenül működő bölcsődében, családi napköziben való elhelyezéshez adunk támogatást
- 3 – a cégünknel működtetünk időszakos gyermekfelügyeletet (pl. játszószoza, gyermekmegőrző)
- 9 – nem tudja

45. Az Ön cége tervezi munkahelyi bölcsőde nyitását vagy a meglévő férőhelyek bővítését a közeljövőben?

1 – igen 2 – nem 9 – nem tudja

46. A következő állami eszközök mennyire segítenék elő azt, hogy munkahelyi bölcsődét nyisson, vagy a meglévőt bővítse a cégénél? Osztályozzon 1-estől 5-ösig, az 1-es jelentse azt, hogy a bölcsődenyitást vagy bővítést kis mértékben segítené elő az adott tényező, az 5-ös pedig azt, hogy nagy mértékben.

	kis mértékben ←→ nagy mértékben					nem tudja
	1	2	3	4	5	
a. adó-, vagy járulékkedvezmény (pl. a bölcsődét igénybe vevő foglalkoztatottak után)	1	2	3	4	5	9
b. állami támogatás a bölcsőde finanszírozásához	1	2	3	4	5	9
c. személyi feltételek enyhítése	1	2	3	4	5	9
d. tárgyi feltételek enyhítése	1	2	3	4	5	9
e. egyéb, éspedig:	1	2	3	4	5	9

47. Egy, a közeljövőben megjelenő uniós pályázat (GINOP) keretében a munkáltatók munkahelyi bölcsődék működtetési költségeire pályázhatnak legalább másfél éves időtartamban. Mit gondol, Önök fognak pályázni erre a lehetőségre?

1 – biztosan igen 2 – valószínűleg igen 3 – valószínűleg nem 4 – biztosan nem 9 – nem tudja

48. Hallott-e már Ön a 2017. január 1-jétől hatályos, a munkahelyi bölcsődék létrehozási és üzemeltetési feltételeit jelentősen megkönnyítő jogszabályi változásokról?

1 – igen 2 – nem 9 – nem tudja

ATIPIKUS FOGLALKOZTATÁS

49. Az Ön cégénél az alkalmazottak igénybe vehetnek-e úgynevezett atipikus foglalkoztatási módokat mint például részmunkaidő vagy rugalmas munkaidő?

1 – igen ~~49.1.~~ Mely atipikus foglalkoztatási módok elérhetőek az Ön cégénél?

2 – nem **TÖBB VÁLASZT IS MEGJELÖLHET!**

9 – nem tudja

- 1 – rugalmas munkaidő
- 2 – otthoni munkavégzés (távmunka) lehetősége
- 3 – részmunkaidős munkavégzés lehetősége
- 4 – havi néhány órás munkaidő-kedvezmény
- 5 – munkakör megosztás (job-sharing)
- 6 – bedolgozás
- 7 – munkaerő-kölcsönzés
- 8 – egyéb, éspedig:
- 9 – nem tudja

50. Mely alábbi állami eszköz segítené elő a leginkább, hogy egyes atipikus foglalkoztatási módokat elérhetővé tegyen a cégénél?

1 – adó-, vagy járulékkedvezmény (pl. a részmunkaidős foglalkoztatottak után)

2 – állami támogatás

3 – államilag támogatott mentor programok (senior munkatárs tapasztalatátadása fiatal kollégának)

4 – egyéb, éspedig:

9 – nem tudja

KUTATÁS ÖSSZEFOGLALÓJÁNAK IGÉNYLÉSE

51. Köszönjük válaszait! Segítségét azzal is szeretnénk megköszönni, hogy ingyenesen megküldjük Önnek a felmérés értékelésének rövid összefoglalóját. Igényli ezt?

1 – igen 2 – nem

52. Végezetül érdeklődnénk, hogy igényt tart-e más vállalati kutatásaink eredményeinek összefoglalójára.

1 – igen 2 – nem